לציונות–לסוציאליזם–לאחוות עמים

על המשמר

יום ה', כ"ג בשבט תשמ"ח, 11 בפברואר 1988 / שנה מ"ח מס' 13571 / המחיר 1.20 ש"ח כולל מע"מ

קולק: נצטרך לרדת חזק על כמה מאות מסיתים בי"ם

ראש עיריית ירושלים טדי קולק אמר אמש בראיון לסוכנות אי.פי. כי הוא מזועזע מההומות בעיר וכי הם ישאירו צלקות לזמן רב ביחסי יהודים וערבים. קולק אמר כי יהיה צורך לנקוט אמצעים „בלתי נעימים" כנגד מיעוט מסית של כ־700 ערבים במזרח העיר „עליהם נצטרך לרדת חזק". לדבריו יהיה צורך להטיל עוצר על שכונות וליטול את הרמקולים מן המסגדים. קולק הוסיף כי הוא חושש שהמהומות ישפיעו לרעה על התיירות לירושלים. „בכלל, אמר, אנחנו עם נורמלי בעל חולשות, אבל העולם מצפה מאיתנו ליותר מדי." (אי.פי.)

„השיבה" תיקרא מעתה גם „או"ם 607" — כמספר החלטת מועה"ב שגינתה את ישראל על בגירוש

ספינת המגורשים טרם הפליגה — אש"ף מאשים ישראל בניהול מלחמה חשאית לסיכול המסע

לדברי באסם אבו־שריף מאיימת ישראל על רבי החובלים ומשפחותיהם כי יוצאו להורג אם יעזו להשיט המגורשים ● עם זאת אמר כי הספינה תפליג — אולי היום ● לדברי פקידים בנמל פיריאוס טרם נמצאה ספינה חלופית ● 7 ישראלים העומדים להפליג עם המגורשים קראו לישראל לחדול מפעולתה נגד ההפלגה

מאת ז'אן כהן, כתבנו באתונה, יהודה צור כתב „על המשמר" וסוכנויות הידיעות

איוודאות רבה ביותר שררה אמש לגבי הפלגתה של ספינת המגורשים מאתונה לישראל. מקורות באש"ף מסרו, כי הספינה תפליג בסופו של דבר, אך ספק אם הדבר יתרחש עוד היום.

בשיחה עם כתבנו אמר מנהל משרד הקשר של יאסר ערפאת, נרם אבו־שפרי, כי שמה של ספינת „השיבה" יהיה מעתה „או"ם־607", כמספר החלטת הגינוי של מועצת הביטחון בעניין גירוש ארבעת הפלשתינים מן השטחים לפני כחודש, ואשר קראה גם להשבת המגורשים לארצם. שפרי סרב למסור פרטים נוספים ואמר, כי הפלגת האוניה תלויה בנסיבות ביטחוניות. דובר אש"ף באסם אבו־שריף, טען אמש במסיבת עיתונאים רבת משתתפים כי ישראל נלחמת מלחמה חשאית וגלויה לסיכול המסע.

הספינה תפליג

יחד עם זאת הכריז, כי למרות המלחמה שמנהלת ישראל, תפליג הספינה כמתוכנן. אבו־שריף טען עוד, כי ישראל איימה על רבי־החובלים יווניים ומשפחותיהם כי תהרוג אותם כדי למנוע מהם להעביר מגורשים פלשתינים בחזרה לישראל. לדבריו, איומים אלה מעכבים את יציאת הספינה

(סוף בעמוד 2)

אתונה — באסם אבו־שריף, דובר אש"ף (במשקפי שמש במרכז), במסיבת עתונאים אתמול, בה הודיע כי ספינת „השיבה" תפליג, אך לא אמר מתי (צילום: איי.פי.)

הממשלה אישרה הוצאת צווי ריתוק לבתי־החולים ● עמוד 19

שר־הבטחון הורה להקים ערכאת ערעור בשטחים

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

שר־הביטחון יצחק רבין הורה למערכת הביטחון ולמערכת המשפט הצבאית, לפתוח בעבודות מטה להקמתה של ערכאת ערעור על בתי־הדין הצבאיים בשטחים. החלטתו של שר־הביטחון באה לאחר שרבין בחן את המלצות בג"צ בעניין והחליט לאמץ אותן. בג"צ פסק אומנם כי אין חובה משפטית להקמת ערכאת עירעור בשטחים, ועל כן דחה עתירה שהופנתה אליו בשעתו בעניין, תוך שהוא מסתפק בהמלצה, אותה, כאמור, אימץ שר הביטחון. בשטחים פועלים בתי־הדין הצבאיים המונחים ע"י תוקת השיפוט הצבאי וכללי המשפט הבינלאומי, אולם עד כה לא היה אפשר לערער על פסיקתם — להוציא מקרים מיוחדים שאיפשרו עתירה לבג"צ. גורמים משפטיים אמרו אמש כי החלטת שר־הביטחון היא משמעותית ביותר בכל הקשור למערכת המשפט בשטחים.

דו"ח פסיכולוגים: הקצנה בשנאת החיילים לערבים

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

הפעילות האינטנסיבית המתמשכת של חיילי צה"ל בסדיר ובמילואים בגדה המערבית וברצועת עזה גורמת להקצנה בדיעות החיילים לגבי הערבים. בדין וחשבון שהוגש באחרונה לאלוף פיקוד המרכז עמרם מצנע ולמפקדים בכירים בפיקודו, מדווחים מפקדים בשטחים על הקצנה בכל הנוגע לשינאה לערבים. לדברי המפקדים הבעייה בולטת בעיקר בקרב החיילים ביחידות הסדירות. הסקר שנערך על ידי חוליית הפסיכולוגיה הפיקודית של פיקוד המרכז, מרווח גם על חששות בקרב מפקדים לגבי קשיים במוטיבציה של חיילים (במיוחד במילואים) לשרת בשטחים לאחר תקופה ארוכה של אירועים ולאור הדרישה „להפעיל כוח שנראה לחייל כמופרז או מנוגד למצפונו", כלשון הדו"ח.

פרס ורבין קיבלו בברכה את תוכנית מרפי — שמיר מתנגד לחלק ממרכיביה

תוכנית 3 שלבים: פתיחה בי"ל באפריל (שתקרא „אירוע", לעקוף התנגדות רה"מ) – שיחות על הסדר־ביניים מייד לאחר הפתיחה – שיחות על הסדר־קבע בסוף השנה ● שמיר מתנגד ל„אירוע הבי"ל" ולהצמדת הסדר־הביניים להסדר הקבע ● ה„טיימס" של לונדון: הסכם סודי על בחירות בשטחים ויציאת צה"ל, הושג בין פרס לחוסיין בתיווך מובארק ● אש"ף שולל תוכנית מרפי כי איננה כוללת מדינה פלשתינית

מאת דליה שחורי, כתבתנו המדינית, רפנה ורדי ואורי הורביץ, כתבי „על המשמר"

ראש הממשלה יצחק שמיר מצפה לקבל הבהרות ממזכיר המדינה ג'ורג' שולץ לשאלותיו בקשר לתוכנית החבילה של ארה"ב כבר בשבוע הבא.

בינתיים נודע, כי ההבהרות שמבקש יצחק שמיר הן על דעתו בלבד. מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס, שנועד אתמול בבוקר עם מרפי ושמע מפיו על קווי היוזמה האמריקנית, בירך על התוכנית ואמר כי היא מקובלת עליו. גם השר וייצמן שהשתתף בפגישה בירך על התוכנית.

מאוחר יותר נועד מרפי עם שר הביטחון יצחק רבין, שסקר לפניו את המצב בשטחים. מרפי פירט את עקרונות התוכנית האמריקנית וגם רבין הגיב עליהם בחיוב. בצאתו מן הפגישה אמר רבין לכתבים, כי עצם העובדה שארה"ב מגלה עניין,

(המשך בעמוד 16)

התמסדות האלימות

דפוס התתנהגות של המתנחלים הולך ומקבל תאוצה כביוון שכבר היו לו שורשים בעבר, אך עתה הוא מתבסס ומתמסד, ככל שהתגובות עליו במימסד השלטוני והמשפטי, נעשות רכות יותר ויותר. פרשת תושבי קדומים ופרשת הנער מכפר עתיל, שנחשפה לראשונה ב„על המשמר", הן תחנות נוספות בתופעה שיש לה כבר ממד היסטורי, כפי שבאה לביטוי במחתרת היהודית. לתופעה שתי פנים: התנהגות אלימה, רצחנית ונעדרת נורמות מגבילות של המתנחלים; וחיפוי שיטתי של המימשל הישראלי על התתנהגות הזו.

התפתחות הדפוס האלים, והתנהגות המתנחלים אינה צריכה להפתיע. מפעל התתנחלות בשטחים נכשל למעשה. הם לא הצליחו ליצור תשובה מאסיבית לנוכחות הערבית בשטח, ולא הצליחו ליצור שדולה פוליטית מאסיבית שתתמוך בריבונות על האיזור בכל תנאי. הם מצויים במצור מתמשך, וצריכים להגן לא רק על עמדותיהם הפוליטיות הכושלות, אלא על עצם קיומם. מצב מעין זה, של לחץ, תחושת כישלון ואמונה עיוורת, יוצר דפוס אלים והולך ותוקפני.

הנקודה החמורה יותר והמפתיעה ניתנת לחיזוי, היא התפתחות דרכי התגובה של המדינה לדפוס ההתנהגות הזה. הסימנים המדאיגים לכך החלו בעונשים הקלים על אנשי המחתרת היהודית, ובהקלות שנעשו בעונשים אלה בדרכים שונות. העונש הקל לחדוהים, שהוטל לפני כחודש על הורג הילדה משכם, והתגובות המפושרות למעשה המתנחלים מצד אנשים הפוליטיים הגדולים, נתנו להם תחושה שהם מוגנים, וכי יש גיבוי למעשיהם. אופן התגובה הפוליטי לא רק שאינו צודק, הוא מפתיע ומדאיג. הפרשות בקדום ובעתיל יהוו מבחן זה מבחן לעתיד.

עדויות חמורות של חיילי מילואים שהגישו הח"כים גרוסמן ורן כהן לרבין

„שחררו את העצורים" — ניתנה הוראה בקשר „הם כבר לא יכולים ללכת" — היתה התשובה

שני הח"כים כותבים לשר־הבטחון כי המעללים זועקים לשמיים ● הם מציינים כי האירוע החמור באל־ערוב ביום שני השבוע החל כפרובוקציה של מתנחלים המסתובבים בשטח עם מכשירי קשר ונותנים הוראות לחיילי צה"ל ● שני הח"כים אומרים עוד כי אם לא תפורסם הודעה פומבית שהפקודות הללו הן בלתי־חוקיות – ישקלו פנייה לערכאות נגד שר־הבטחון

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

במכתב לשר הבטחון יצחק רבין מתלוננים חייקה גרוסמן (מפ"ם) ורן כהן (ר"צ), לאחר שנפגשו עם חיילי מילואים בשטחים, (שהשתחררו לאחרונה) על מעללים זועקים לשמים של חיילים, ועל התנהגותם של המתנחלים.

פרובוקציה של מתנחלים

חיילי המילואים שירתו בחלחול ובאל־ערוב. לדברי החיילים הגיעו מתנחלים ביום שני בערב למחסום של צה"ל על הכביש בחלחול וביצעו שם פרובוקציה, שהביאה לתגובות שרשרת חמורות. אבן הושלכה למחסום. המתנחלים שחררו צרור יריות, כתוצאה מכך התקבצו במקום המוני תושבים, והתפתחה תגרה. יחידת צה"ל הוזעקה והחלו מרדפים אחר התושבים. במהלך האירועים, נפגע תושב המחנה בגולגלתו. האיש כבן 50, איבד דם רב ונשנה לבית החולים. תוך כדי מרדף נתפסה על ידי החיילים, קבוצה של 17 נערים וגברים כבני 17־20.

„הם כבר לא יכולים"

[illegible]

(סוף בעמוד 2)

אל חברי הקיבוץ הארצי:
לא נעמוד מנגד!
נצטרף להפגנת „שלום עכשיו"
נפיל את חומות האטימות של הממשלה!
במוצ"ש 13.2.88 בשעה 19.00 בכיכר שלמה
ברחוב ז'בוטינסקי, ירושלים
המחלקה הרעיונית פוליטית

תפס כותרת/ ג'ורג' בוש

רכיבה באיובה

אין מה להגיד, עיתונאי באמריקה זה משהו. לכן, כשג'ורג' וויל כתב על ג'ורג' בוש שהוא Wimp (בתרגום חופשי: „רכיבה"), בוש נכנס ללחץ. המדיה מאז לא מרפה מסגן הנשיא, ולפני שבועיים נחרדה אמריקה, כאשר ראיון טלוויזיוני עם בוש הפך להתכתשות קולנית בינו לבין השדר דן ראד'ר, על רקע הלחץ שהפעיל המראיין: ידעת או לא ידעת על מכירת הנשק לאיראן?

אתמול נורתה היריה הראשונה במערכת 88 — הבחירות המפלגתיות באיובה. למרות שסקרים חזו שיפור במעמדו בעקבות הצעקות על המסך, בוש הגיע בקושי למקום השלישי בין המועמדים הרפובליקנים. הקדימו אותו (כצפוי) הסנאטור בוב דול, (ושלא כצפוי) המטיף האוונגליסטי פאט רוברטסון. בוש הודה שהוא מאוכזב. על הנייר, הוא נראה

מועמד קלאסי ואספי למהדרין, בוגר בתי הספר הנכונים, טייס קרב במלחמת העולם, איש עסקים, שגריר באו"ם ובסין, ראש הסי.אי.איי, סגנו של רייגן. אבל תווית ה„רכיבה" שהודבקה לו מטילה ספק ביכולתו להנהיג, להנאתם הבלתי מוסתרת של יריביו במפלגה הרפובליקנית. אצל הדמוקרטים הקרבות פחות עקובי בוץ. ראשון באיובה הגיע ריצ'ארד גפהארדט, סנטור ממיזורי. המצע שלו מדגיש את החקלאות — נושא חביב על חוואי איובה. קשה להאמין שיחזור על ההצלחה במדינות אחרות. שני הגיע פול סיימון, הסנאטור מאילינוי, ושלישי — מייקל דיוקאקיס, מושל מסצ'וסטס.

איובה היא כסף קטן לעומת התחנה הבאה, הבחירות המוקדמות בניו־המפשייר, בעוד שבוע. בשלושים השנים האחרונות לא נבחר נשיא שנכשל בניו־המפשייר, אבל תמיד ייתכנו הפתעות. הניחוש שלי: גם אם בוש מנצח בשבוע הבא, דול זוכה במשחק הגמר, והוא, גבירותי ורבותי, הנשיא הבא.

ידון אמיתי

מדף/עיון

לחץ

יעל ישי, קבוצות אינטרס בישראל, הוצאת עם עובד, ספרית אשכולות, 1987, 215 עמ'+מפתחות. קבוצת אינטרס — מהיז

התאגדות ציבורית של אנשים, היוצרת ערוצי תקשורת אל זרועות הממשל, במגמה להשפיע על מדיניותו ברוחם של עקרונותיה. השם „קבוצת לחץ" שכיח יותר בציבור, אלא שהמחברת נמנעת מלכנותה כך, מאחר שהמונח „לחץ" משרטט רק פן אחד בדרכי הפעולה של אותן התלכדויות. לקבוצות האינטרס מטרות רב־גוניות: לחלקן שאיפות חומריות — לנגוס מן „העוגה הלאומית", בעוד שאחרות משרתות אינטרס אידיאולוגי־ערכי, או פוליטי כגון: יציאה מלבנון, התנגדות לנסיגה מסיני וכו'. גם רמת המיסוד שלהן משתנה: מפעולה אקראית, חד־פעמית, ועד לפירנוסו של מנגנון משומן בשכר לצורך תפעול שיטתי של הקבוצה. מתוך התיוות של המחקר הארגוני־כוחני שלפנינו:

— איתור מגמת התרבותן של קבוצות האינטרסים בישראל, והגידול בהיקף פעולתן;

— ייעול תפקודה של המערכת השלטונית, כתוצאה מן הלחצים המופעלים עליה מצידן של קבוצות הלחץ המגוונות;

— הפנמת הערכים הדמוקרטיים באמצעות מעורבותו של האזרח במסגרת הקבוצה;

ייתכן, שקבוצות האינטרסים בדמוקרטיה הן ערך כשלעצמן; אפשר לקשור להן כתרים גם בשמו של הפלורליזם הקדוש, אבל ביורה הציבורית הרותחת של מלחמת הכל בכל, לקראת מלחמת קול בקול, זקוקים אנו לא לדיסקו־ארגוני מפוזז, אלא לוולס אנגלי רוגע, לקצת שקט...

אבי ידידיה

עורך „עמוד־אחורי": אפי לנדאו

עמוד אחורי

על המשמר

בשטח/ מכון ספורט

500 מטרים בריאות

את גילי לנדאו, חלוצה של הפועל תל־אביב הוציאו העונה לחופשה מאונס. האוהדים לחצו, המאמן התעקש, גילי לא ויתר ונתן קונטרה כפי שהוא יודע. פתח מכון ספורט מפואר בבת־ים, וכך הבטיח לעצמו להכפיל, להשליש, אצטרה אצטרה את הסכום האטרקטיבי שהפועל תל־אביב משלמת לו מידי חודש בחודשו. במעלית, כשכולם עוד היו בעליה למכון שבקומה השלישית, ירד מני פאר בלי מחיאות כפיים. את החיוך המלאכותי לא הסיר מאז תוכנית ליל־שבת האחרונה. וגם לא הסתיר את אחרתו להפועל. בין המתקנים הבתוליים ואביזרי עצמם, מבטם שוקק, מתחככים בזוהר פרמננטי. לא נוגעים בסיגריה כדי לא לדפוק סיכויים לעתיד. המכון, עושה רושם מבטיח, בפרופסקט הצבעוני בולטות ציציה של עלמת גוף, המסר הברור — גם את יכולה לא רק היא, עובד. נשים וגברים נרשמים כבר בערב הפתיחה אצל המזכירה. חותמים צ'קים על 1100 שקלים לשנה. קודם, עוד הספיקו להציץ בגלדיאטור שהסתובב והרגים. כזה אחד שכבר הספיק לפתח כל שריר לבועת פרוטאינים ועוד כוחו במותניו. העגיל באוזנו נעלם בעליל. גילי לנדאו מבטיח רמה

גיל לנדאו – על המגרש

סטייל, תוצרת חוץ, עם סאונה, ממסז' ועוד מתפנוקי החיים שעושים אותם כראויים עוד יותר, הסתובבו חבריו של גילי למקצוע, מגלגלים ביניהם בעיקר שיחות על סכומי כסף, משווים משכורות, הכל בדולרים. מקטרגים על משחק של השבוע שעבר. מסנגרים על זה שיבוא. לא קשה להבחין במעריצים, מסתובבים סביב אמריקנית, 500 מטר של בריאות ובילוי, וגם מזנון התנשפות. עם ישראל המכודרר, רעב זה לזה, אוכל בורקס, פתיתי סנדוויץ', תוך התרכזות לקראת המשחק של השבת הקרובה. משחק אותה בללכת לישון כמה שיותר מוקדם על בטן מלאת מתיחות.

אלישבע איילון

אזמל/פרסים

זר פרחים למבקר

אליקים ירון, מבקר, זכה בפרס בולוף.

אמר מלחין איש עוד לא הקים אגודה למבקר! אולי זה נכון, מכל מקום המבקר בכלל, וזה העוסק באמנויות הבימה בפרט, הוא בבחינת ידו בכל ויד כל בו, ורק לעיתים נדירות מתפנה מישהו בהפוגה בין מנה בקורתית אחת הנוחתת עליו לזו שאחריה, לחשוב גם על זה, שעבודתו להיות פוסק, מפרש, שופט, או אם תרצו, באיכות מכון התקנים האמנותיים, ולא יועיל לנו, המבקרים, לומר, כמו אותו מורה המרביץ לתלמיד שסרח, „זה כואב לי יותר מאשר לך..."

ובכל זאת נמצאו דווקא יורשיו של שחקן היידיש הגדול יוסף בולוף, ויסדו קרן חדשה, שתעניק מדי שנה פרס בס"ך 500$ למבקר תיאטרון שייבחר על ידי ועדה.

חתן הפרס הראשון הוא אליקים ירון, מבקרו של „מעריב", והשופטים מציינים לשבח את „הגינותו, בה נוסחו גם דברי הבקורת שהתייחסו לליקוייה של ההצגה" שביקר, הלא היא „מעגל הגיר הקווקזי" בתיאטרון „הבימה", בבימויו של עמרי ניצן.

בעולמנו, בו נותני הטון הם מבקרי הכאסח, זה מעודד, שמציינים לשבח הגינות ומיומנות. לאליקים ירון — ברכות על קבלת הפרס מעמיתו למקצוע.

גיורא מנור

ציורמצב

תמונת מצב/צילום

עד הנירוונה

שייך עדיין למזרח־הרחוק, וכמו בכל אובססיה, יש שמגלמים אותה לכדי אומנות. ישרי הלפרין (24) גילם אותה לאומנות צילום. 30 מתמונותיו המוצגות בימים אלה בבית אסיה, מתארות רשמי מסע אישי, שערך משך שנה תמימה במזרח־הרחוק הקסום. הגעי הנצחה מוקפאים מתארים פשטות, עליבות, עוני, בתוך מסגרות אותנטיות בעלות יופי אקסוטי. אקסוטי לא רק בגלל איכויות הצילומים, אלא גם ובעיקר בגלל תוכנם והכוח שהם מעבירים, העוני ברקע טרים הבריאה, ההנתקות וההיתנקות של הישראלי המצוי

אינו פוגם באושר הקשוף הגינס מעיניים בורקות, עיניים שמשדרות שמחת חיים, התגברות, חכמה. פילוסופיית המזרח השונה ומנוגדת כליכך לפילוסופית החיים במערב, אינה מעמידה את האדם במרכז העולם כגיד מנייריסטי, גם במקומות הנידחים ביותר בטיבט אין הסיבה סובבת את המסובב, אלא מנחה את המסובב, כלומר את האדם היחיד, להתמזג עם הכלל, עם הסיבה לכל הדברים, עם הייקום. איש המזרח יודע בדרך כלל שלא יוכל ליטול עימו מאומה בדרכו אל העולם הבא, וכל השיבה לכאן בכל גלגול וגלגול מוכה אותו במעט הנדרש למחייתו עד לגלגול הבא, ועד האיש העילאי — הנירוונה.

זה מה שתופס ומרתק אותך אל התמונות, המסע של הלפרין בתוך מסעותיהן של הרוחות של המזרח, בתוך נופים מרהיבים, בתוך סיטואציות משמיות של פילם משובח, מציף רגעיו, או מעביר גם באותה מידה את רגעיותו של הנצח.

רחל חנור

המשכים

ספינת המגורשים

(סוף מעמוד ראשון)

והתאריך עדיין חסוי. לדברי עתונאים באתונה תפליג הספינה היום.

הישראלים עצבניים

שריף הוסיף ואמר, כי הישראלים מאבדים את שלוותם ועצבנותם ניכרת בהכרזות רה"מ יצחק שמיר ומ"מ שמעון פרס המתארים מסע של שלום כפעולה מלחמתית. לדברי אבו־שריף הספינה תעגון לחניית ביניים בנמל לארנקה לשמונה שעות כדי לאפשר לעיתונאים שיצטרפו להפלגה לדווח למערכות העיתונים על ההפלגה.

טרם מצאו ספינה

פקידים בנמל פיריאוס אמרו אתמול, כי אין להם כל ידיעות על ספינה ששכר אירגון אש"ף להפלגה. לדברי פקיד יווני בכיר, הממונה על הביטחון בנמל פיריאוס טרם נמצאה ספינה שתסכים להפליג לישראל. לדבריו, האירגון הפלשתיני ניסה לשכור את שרותיה של ספינה קפריסאית, אך העיסקה לא יצאה בסופו של דבר אל הפועל.

קריאת 7 ישראלים

קבוצה של ישראלים שאמורים להשתתף בהפלגת ספינת המגורשים קראו אתמול לממשלת ישראל להפסיק את הלחץ הישיר והעקיף שהיא מפעילה על פלשתינים ואחרים שאמורים להשתתף בהפלגה. בקבוצה חברים חיים הנגבי, מזכיר התנועה המתקדמת לשלום, מפיק הסרטים אבל סילוואן, שמעון ביטון והעיתונאית ענת סרגוסטי. יתר שלושת הישראלים אמורים להצטרף להפלגה בקפריסין.

הרצוג: לא להסתפח

נשיא המדינה חיים הרצוג קרא אתמול שלא להסתפח אחרי תעלולי הפירסום המזוייפים של אירגוני הטרור. "המתכלים שוללים את עצם קיומה של מדינת ישראל, אך מתכננים הצגה מצולמת ומבויימת על ספינת שעשועים עמוסת תקשורת", אמר הנשיא. כוונת אירגוני הטרור, לערוך הקבלה בינם לבין פליטי התרכ והשואה היהודים ביציאת אירופה, היא כוונת ומסולפת. הנשיא אמר את הדברים בעת שסייר בכפר חורפיש, שם נטע עץ בשדרת הנשיא.

צוות תגובות ממשלתי

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של "על המשמר"

הקבינט הוליט אתמול להקים צוות תגובות לעניין "ספינת המגורשים", אם תצא בדרכה לישראל. בראש הצוות יעמוד יועץ ראש הממשלה לענייני תקשורת אבי פזנר ויהיו בה נציגי משרד הבטחון, דובר צה"ל, לשכת העתונות הממשלתית, משרד החוץ ועוד.

רוב לתחיה בבי"ס עירוני ט' בת"א

מאת דורית גפן, כתבתנו לענייני מפלגות

בבחירות שנערכו בבית־הספר עירוני ט' בתל־אביב התקבלו התוצאות הבאות: התחיה — 32 אחוז; מערך — 30 אחוז; ליכוד — 28 אחוז; ר"צ — 4 אחוזים; כך — 3 אחוזים; מפ"ם — 2 אחוזים; צומת — חצי אחוז ושינוי חצי אחוז.

הבחירות מתקיימות בקרב תלמידי הכיתות העליונות של בתי־הספר התיכוניים במקומות שונים בארץ והן מלמדות על המגמות בקרב הנוער.

הבחירות בעירוני ט' נערכו תוך כדי האירועים המתרחשים כעת בשטחים.

עולה מאתיופיה התאבד בבאר־שבע

עולה מאתיופיה התאבד אתמול בקפיצה מהקומה השביעית של הוסטל עולים, הנמצא בדרך שמשון בבאר־שבע.

האיש, רווק צעיר, שעלה לארץ לפני כ־5 שנים, התגורר לאחרונה ביחד עם אביו במרכז הקליטה שאול המלך בשכונה י"א בבאר־שבע.

ארה"ב: לא הכל יהיו מרוצים מתוכניתנו

וושינגטון. — ארה"ב הודיעה אמש כי היא מודעת לכך שהצעותיה להסדר במזה"ת לא ישביעו במלוא המידה את רצונם של כל הצדדים המעורבים בחיפוש אחר שלום.

פקידים אמריקנים, הזוכרים את הכשלון של ההצעה המפורסמת לאוטונומיה פלשתינית שהוגשה ע"י ארה"ב ב־1982, אמרו כי הפעם נמנע מימשל רייגן מלהציג רישמית תוכנית למזה"ת. הדובר רדמאן אמר כי עדיין אין תוכניות לביקור של שר החוץ שולץ במזה"ת, אולם כל הצדדים לתהליך השלום מעודדים את ארה"ב להמשיך ביוזמתה. (רויטר־עתי"ם)

המברק בעניין ולדהיים — מזויף

הודיעה אתמול יוגוסלביה שמסרה כי נפתחה חקירה בפרשה

בלגרד.— יוגוסלוויה הודיעה אתמול כי מיסמך שאמור היה לקשור את נשיא אוסטריה קורט ולדהיים עם פשעי מלחמה נאציים, הוא מזוייף וכי מתנהלת עתה חקירה בעניין.

המיסמך, שאמור היה להיות מיברק לפיו ביקש סגן קורט ולדהיים את גירושם של יותר מ־4000 אזרחים יוגוסלווים למחנות ריכוז במלחמת העולם השניה, פורסם בשבוע שעבר בשבועון המערב גרמני "דר שפיגל".

סוכנות הידיעות הרישמית של יוגוסלוויה טאניוג מסרה כי ועדה של היסטוריונים ומומחים אחרים שהוקמה על־ידי גופים יוגוסלוויים מוסמכים, הגיעה למסקנה כי המיברק אינו מיסמך אותנטי, וכי יש חשד מבוסס כי מדובר בזיוף.

המיברק פורסם תחילה על ידי ההיסטוריון היוגוסלבי דושאן פלנצ'ה והעתונאי מבלגראד ואסוביץ', שניהם לא הגישו את המקור של המיסמך.

פלנצ'ה ואסוביץ' הדגישו שניהם כי המיסמך אמיתי, וכי הם מקווים למצוא אותו בארכיונים יוגוסלביים.

העורכים של "שפיגל" אמרו, כי מעולם לא ראו את המקור של המיסמך, אך השתכנעו כי הוא אמיתי. (רויטר־עתי"ם)

סופרי הקבה"א: לצאת מהשטחים לפתוח במשא־ומתן

כינוס של סופרי הקיבוץ הארצי, שהתכנס אתמול, פירסם את גילוי־הדעת הבא:

מאורעות השבועות האחרונים שמתרחשים בארץ בין יהודים לערבים, מעוררים חרדה עמוקה לגבי דמותה של מדינת ישראל ומוסריותו של העם היהודי.

מחובתו של כל אדם לעשות ככל יכולתו למען השכנת שלום ומחובתה של ממשלת ישראל לחפש כל דרך אפשרית להשגת השלום שיבטיח דיקיום של שלום ובטחון בין יהודים וערבים.

אנו קוראים להפסקת הכיבוש לאלתר וליציאה מן השטחים ול־משא־ומתן מיידי, למען דמותנו ודמות בנינו.

ארגון הסופרים והמשוררים של הקיבוץ־הארצי

מסך ראשון

גיורא מנור

זכות הישיבה

במחזה "קשה להיות יהודי" מאת שלום עליכם, המוצג כהפקתו הראשונה של התיאטרון היידי בישראל, מדובר הרבה ברשיון הישיבה מטעם המשטרה, בו היה חייב להצטייד יהודי שביקש להתגורר בעיר רוסית. ובעצם זו השאלה הכמעט יחידה: האם יש למוסד התיאטרוני החדש זכות כזאת? לא משום שאני מזלזל בתרבות יהודית ובשפת היידיש, החביבה עלי, אלא משום שהביצוע של ישראל בקר (המשחק גם את תפקיד בעל־הבית היהודי, ובזקן ובקפוטה מזכיר את אורי זוהר) מיושן, מחטיא את ההומור השלום־עליכמי על־ידי משחק מאוליץ מודגש, מסכירני.

התפאורה עלובה ממש, הבימה נראית כמו משהו מן הפרובינציה של המאה הקודמת, והמונולוגים של רפי גולדוואסר, בתפקיד הסטודנט היהודי המתחלף לשנה אחת עם עמיתו הגוי (ואשא גילינסקי בתפקיד חביב של בחור מבולבל), מלווים מוסיקה סוחטת דמעות. בקיצור, לא מחזה יידי בביצוע תיאטרון ישראלי עכשוי, אלא משהו השייך לעבר, למקום אחר, לאמנות מסחרית סינטימנטאלית, שאבד עליה הכלח.

תמיד אומרים ש"ביידיש זה יותר מצחיק", ודווקא המחזה המר־מתוק של שלום־עליכם, שכותרת המשנה שלו היא "הלצה עקובה מדם", מתחיל כקומדיה של טעויות, והבמאי מניח לו להגרר למלודראמה שטחית.

ומה זה מועיל, שיצחק חבים, לורה סהר, וביחוד יהודית יגא־צרבראום בתפקיד הילד סיומקה, עושים את מלאכתם נאמנה? לתיאטרון כל־כך לא מעניין, כל־כך לא אישי ולא מקורי חושבני אין זכות־ישיבה.

מפ"ם: רק לפלשתינים זכות לקבוע נציגותם למשא־ומתן

"האירועים בשטחים אינם הפרות־סדר, אלא התקוממות עממית נגד הכיבוש הישראלי"

מאת יוסף גלילי, כתב "על המשמר"

בהחלטות שנתקבלו בתום דיון מדיני במזכירות מפ"ם שנערך אמש, נאמר כי "אירועי השבועות האחרונים בגדה המערבית וברצועת עזה, אינם הפרות סדר והתפרעויות של המון מוסת אלא התקוממות עממית של העם הפלשתיני כנגד הכיבוש הישראלי. שני העמים ניצבים לפיתחת של תהום המאויימת לסחוף אותם למערבולת של דם ודמעות ולהטביע בהם צלקות של שנאה ותאוות נקם לדורות".

בהמשך קובע הסיכום כי "הסכסוך הישראלי־פלשתיני לא ייפתר במעגלי אימה של טרור ותגמול. כשם שהטרור הפלשתיני לא יכניע את עם ישראל ולא יכפה עליו ויתור על זכותו לחיים לשלום ובטחון, כן לא יכניע הדיכוי הישראלי את העם הפלשתיני ולא יצליח לכפות עליו ויתור על זכותו להגדרה עצמית לאומית. לסכסוך אין פתרון זולת הפתרון המדיני ואין להגיע לפתרון מדיני אלא בדרך של מו"מ, בו תשתתף נציגות מוסמכת של העם הפלשתיני, שבידיו בלבד הזכות לקבוע את הרכב נציגותו".

"ממשלת האחדות הכופה על הממשלה שיתוק מדיני, מעמידה את חיילי צה"ל במצבים בלתי־אפשריים ופוגעת בהיערכות צה"ל למשימתו העקרית — הגנה לבטחון המדינה". נאמר בהחלטה. מפ"ם קוראת ל"עבודה" לפרק את ממשלת האחדות הלאומית לאלתר, ולהכריז קבל הפלשתינים והעולם כולו, כי ישראל אינה רוצה בשלטון על עם אחר וכי היא תהיה נכונה להיכנס למו"מ עם נציגות פלשתינית מוסמכת, אשר תכיר בישראל ותתנער מהטרור.

מפ"ם קוראת לנתק כל מגע בלתי־אמצעי בין צה"ל לבין תושבי השטחים, שאינו מתחייב מצרכי בטחונה של ישראל ומהחובה להבטיח תנועה חופשית בצירים העיקריים בשטחים.

מזכ"ל מפ"ם, ח"כ אלעזר גרנות פתח את הדיון המדיני. מזכיר המרכז חנן ארז ניהל את הישיבה והביא את דברי הסיכום.

שלחו את היונה

מאת י. גלילי, כתב "על המשמר"

מזכירות מפ"ם אישרה את קריאת מפ"ם אל הפלשתינים המתעתדים להפליג בספינת המגורשים אל חופי ישראל, לאמור: "אל תישלחו בנו את התיבה, שלחו אלינו את היונה. הפיצו את הבשורה האומרת כי אתם מוכנים לזנוח את דרך הטרור ולהמיר את שפיכות הדמים ההדדית בדרך המו"מ לשלום מוסכם, שלום על יסוד הכרה הדדית והגדרה עצמית של שני עמינו".

הפיטורים ב"תדיראן" "נשלפו" מחדש

מאת אשר שילוני, כתבנו בחולון

250 מכתבי הפיטורים ששלחה הנהלת חטיבת הקשר ב"תדיראן" בשבוע שעבר לעובדים, ולקחה אותם חזרה כעבור יומיים, בעקבות התפרעות של עובדים במפעל ותוך הבטחה להיכנס למו"מ מיידי, נשלפו אתמול מחדש, על־ידי ההנהלה, שהוסיפה עליהם עוד 100 מכתבי פיטורים ושלחה אותם למועצת פועלי חולון.

הנהלת "תדיראן" נימקה את צעדה זה בחוסר התקדמות במו"מ עם ועד העובדים.

מזכיר מועצת פועלי חולון, משה רינת, החזיר את מכתבי הפיטורים בנימוק שאינו מקבל תכתיבים מהנהלת "תדיראן".

● אגודת הסופרים העבריים החליטה לקיים כנס פומבי, שיוקדש לדיון על יחסי ישראל והאוכלוסיה הערבית.

● שדרת עצים בפאתי הכפר הדרוזי חורפיש שבגליל העליון נחנכה אתמול ע"י נשיא המדינה, חיים הרצוג.

"ספינת התבונה", כפי שהיא מכונה בפי צעירי המפד"ל, עושה הכנות להפליג לקראת "ספינת השיבה" של המגורשים (צילום: י.פ.פ.א.)

שחררו את העצורים

(סוף מעמוד ראשון)

כפותים החלו חיילים סדירים מ"גולני" להכות את העצורים בקתות רובים ובאלות. אחרי שהצעירים נחבלו קשה בכל חלקי גופם, ניתנה במכשירי הקשר ההוראה "תנו להם ללכת" — התשובה היתה "הם כבר לא יכולים".

אחרי קביעה זו הועמסו 15 צעירים, כפותים על משאית והוסעו אל למזבלה ושם הושלכו. לאחר חילופי דברים והתכסאויות בין החיילים — הוחלט להתיר את ידיהם.

הרגיע את התושבים

עוד סיפרו לנו — אומרים גרוסמן וכהן, "כי באיזור "אל־ערוב' ניסה מפקד צעיר אחר, דובר ערבית, לבוא בדברים עם תושבים במקום, לאחר שהושלכו שם בקבוקי תבערה. הוא הצליח להרגיע את הרוחות, ושירות המילואים עבר ללא התקלויות נוספות בין צה"ל לתושבים".

פנייה לערכאות

גרוסמן וכהן מציינים כי "המתנחלים מסתובבים עם מכשירי קשר, מדווחים על תנועת יחידות הצבא ומתערבים בהעברת הוראות. הם נמצאים במחסומי צה"ל, יוזמים פרובוקציות המטרידות את צה"ל, יוצרים עימותים שבהם נפגעים החיילים והתושבים. מנהיגי המתנחלים נכנסים לויכוחים ועימותים עם חיילי צה"ל ומנסים לתת להם הוראות". הח"כים תובעים חקירה בעבירות של חיילי המילואים, וכן "הודעה פומבית כי פקודה להכות ולשבור ידים ורגלים אינה תואמת דרכי הלחימה והמוסר של צה"ל. בהעדר הוראה כזו נצטרך לבחון אם פקודות אלה הן חוקיות או לא, כולל פניה לערכאות".

"המשמר" עתון יומי
המו"ל. עתון וספר בע"מ
עיתון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: מארק גפן
עורך משנה: ישראל זמיר
מרכז המערכת: רוביק רוזנטל
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3־43360־4
המען למכתבים שירות שק־דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2. Chc..na Umigdal St Tel-Aviv 67771 Phone. 378833 Telex 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנטר חדרים 102־121. טל' 3־233161. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' סביגר 17. טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

צבן: אוי לנו אם תפיסת כל מסית תלווה בהרס כזה

מאת כתב "על המשמר"

חה"כ יאיר צבן (מפ"ם) תובע משר־הביטחון למנות מייד צוות בודק בראשות שופט אזרחי כדי לחקור את הארועים הקשורים בפעילות הצבא בכפרים יעבד וסיל אל־חרטיה. חה"כ צבן אומר כי המראות הקשים שנחזו אמש במהדורת "מבט" בטלוויזיה, של הרס פוגרומיסטי בבתי מגורים מחייבים בדיקה יסודית של טענות התושבים.

"אוי לנו אם תפיסת כל מסית של הג'יהאד האיסלמי תהיה כרוכה בהרס כזה של בתי תושבים".

סניורה לאישים יהודים: מדינה פלשתינית מפורזת לצד ישראל

מאת ארנון יפה, כתב "על המשמר" בצרפת

צרפת. — חמישים אישים יהודים נועדו במיפגש מיוחד בפאריס עם שני אישים פלשתינים מקורבי אש"ף בשטחים, חנא סניורה ופאיז אל־ירחמא. מנכ"ל המכון הבינלאומי לשלום, אריה יערי, שאירגן את המיפגש מסר כי סניורה וירחמא הביעו עמדות מתונות בעד מדינה פלשתינית מפורזת לצד מדינה ישראלית. הם הרשימו את האישים היהודים, בתוכם ציר גוליסטי לשעבר, ג'רר ישראל, קלייד מנרס פראנס ומספר פרופסורים, בגישתם המתונה חרף התנגשויות האלימות בשטחים. סניורה מסר כי ערפאת מוכן למו"מ ישיר עם ישראל, אך הסרוב הוא בצד ישראל. הוא קבל כי בכל שערפאת מתקרב לישראל היא בורחת ממיפגש עמו.

עם חברינו
רפאל, מטיאס והמשפחה
אבלים במות האב
משה ריכטר
ההלוויה תתקיים היום, יום חמישי, 11.2.88,
בשעה 15.00 בקיבוץ מעברות
ק. מעברות

אנו מודיעים בצער רב
על מותה של אחותי היקרה
לאה (אוברניק) פורטנוי
ההלויה התקיימה ביום שלישי
אוברניק משה ומשפחתו

נער ערבי מת מפצעיו; הוסר העוצר משכם, שאטי, ענתא, שועפט ואל בורג'

כתב "וושינגטון פוסט" טוען כי חיילי צה"ל הוציאו האוויר מגלגלי ריכבו וחיבלו בו □ 2 תושבים נפצעו בשכם □ נחשף בית דפוס שהדפיס כרוזים של אש"ף □ הוסרו מחסומי אבנים על כביש בגליל המערבי □ נעצרו כ־25 חשודים בהשתתפות בהפגנות

מאת עזרא אבירן, כתב "על המשמר" וכתבי עתי"ם

עמאר מחמוד אל חמאוי, בן 16, שנפצע ביום שישי האחרון במחנה הפליטים מועדי מוריות בעת פיזור הפגנה מת אתמול מפצעיו בביה"ח סורוקה בבאר שבע. אתמול הורגשה רגיעה בכל איזור רצועת עזה, למעט הפגנות במחנה הפליטים רפיח. גם המסחר החל להתעורר בעיקר ברחובות הצדדיים של הערים המרכזיות באיזור.

כוחות הבטחון הסירו אתמול בבוקר את העוצר מעל העיר שכם וסביבתה. העוצר על העיר שכם ומחנות הפליטים שסביבתה — באלטה ועין בית אילמה — נמשך 10 ימים, לאחר שביום א' שעבר היו באזור הפגנות אלימות. מקורות צבאיים הביעו תקווה, שעם הסרת העוצר ימשיך השקט לשרור במקום וההמהומות לא יתחדשו. עם הסרת העוצר מעל אזור זה נשארו בעוצר כ־80 אלף תושבים מטול־כרם, קלקיליה ומספר מקומות אחרים באיזור.

עם ביטול העוצר במחנה הפליטים שאטי בעזה, ומחנה הפליטים אל בורג' גבר אתמול מספר היוצאים לעבודה מרצועת עזה לישראל, והעדות לכך היו שיירות ארוכות של כלי רכב תקועות במחסומים, בשעות אחר הצהרים.

במחנה הפליטים שאטי היו אתמול הפרות סדר ובהן התקהלות של כמה עשרות צעירים מקומיים, שניסו להקים מתרסי אבנים בדרכי הכניסה למחנה, ידו אבנים ואף היה נסיון לחטוף את נשקו של חייל. שניים החשודים בנסיון לחטוף הנשק נעצרו.

לני פרנקל כתב "וושינגטון פוסט" ועמו 3 צלמים וכתבת, התלוננו במימשל הצבאי בעזה, כי בעת שסיקרו את האירוע בשאטי, הוציאו חיילי צה"ל את האויר מגלגלי רכבם, וכן ניפצו בו שימשה. קצין בדרגת סגן אישר את הדברים אך סיפר, כי האיזור היה נתון בסגר והוכרז כשטח צבאי במהלך פיזור ההפגנות, ואז הבחינו החיילים ברכב ערבי מקומי נטוש בכניסה למחנה. בנסיון למצוא את בעלי הרכב, לבדוק מה נמצא בתוכו, נופצה שימשת הדלת ע"מ לאפשר פתיחתה, ולאחר מכן הוצא האויר מהגלגלים כדי לאלץ את בעלי הרכב לבוא ולהזדהות. רק לאחר מכן נודע להם, כי מדובר בקבוצת עתונאים שנסעה במכוניתו של העתונאי העזתי, טהאר שירטה, המועסק ע"י סוכנות ידיעות זרה ועתון ישראלי.

צלם "סיגמה" פטריק רובר מצרפת, הובא אתמול אחה"צ לבנין המימשל הצבאי בעזה בטענה, כי עזר לנער מקומי שהשתתף בהפגנות להמלט. פטריק טען, כי בהיותו במחנה הפליטים שאטי שם צילם את המהומות, נגשו אליו קצין וחייל שהודיעו כי האיזור הוכרז כצבאי והוא סגור והצלם מתבקש לעזוב את האזור. תוך כדי כך הבחין הקצין בנער בן 16 שהסתתר בתוך מכוניתו של הצלם, וזיהה אותו כאחד הנערים שהשתתף לפני כן באחת ההפגנות במחנה הפליטים. הנער טען כי הוא מתגורר במקום אחר והקצין דרש את תעודותיו. הוכח כי הנער הוא תושב המחנה. כאן החל ויכוח בין הקצין לצלם, כאשר איש הצבא רוצה להוציא את הנער מהרכב והצלם מתנגד. בהמשך הצליח הנער להמלט מבלי להעצר, והקצין טען, כי הצלם אחז בו ומנע את מעצר הנער. הצלם טען כי בשלב מסויים הכה חייל בקת רובהו על שמשת מכוניתו וניפצה. דובר צה"ל הודיע כי מקרים אלה נחקרים והנושא יבדק.

ועדת העורכים בעזה

ועדת העורכים של העתונות היומית וכלי התקשורת בישראל ערכה אתמול ביקור בעזה. חברי הוועדה הגיעו למקום ב־2 מסוקים. הם שמעו סקירות מאלוף פיקוד הדרום אלוף יצחק מרדכי, וראש המינהל האזרחי ברצועת עזה, תת־אלוף אריה רמות.

תת־אלוף חרוה אלמוג, קצינת ח"ן ראשית, ביקרה אתמול אצל חיילות צה"ל המשרתות במפקדות הצבא ברצועת עזה. לאחר פגישה ארוכה עם החיילות שספרו על חוויותיהן ובעיותיהן בשירות הצבאי באזור.

תת־אלוף חרוה אלמוג סיכמה את ביקורה באומרה, כי מצאה בקרב החיילות תחושה של גאוה והערכה לתרומתן.

נפצעו בשכם

2 תושבי הקסבה בשכם, נפצעו אתמול אחה"צ במהלך פיזור מתפרעים שתקפו כוח צה"ל. בשעות הבוקר הוסר העוצר מעל העיר שכם וסביבתה לאחר 10 ימים. לקראת שעות הצהרים החלה בקסבה התפרעות אלימה של עשרות צעירים תושבי המקום. במהלך ההתפרעות הקימו הצעירים מחסומי אבנים, הבעירו צמיגים ויידו אבנים לעבר חיילי צה"ל.

כוח צה"ל שהיה במקום ניסה לפזר את המפגינים תוך שימוש בגאז מדמיע וירי כדורי גומי. משהתלהטו הרוחות ונשקפה סכנה לכוח ירה מפקד הכוח לעבר רגלי המפגינים וכך נפצעו השניים.

נחשף בית דפוס לכרוזים

25 תושבי השטחים נעצרו ביומיים האחרונים ע"י משטרת ירושלים כחשודים בהתפרעויות וברגימת מכוניות.

בכפר עיסאוויה שבמזרח ירושלים נחשף אתמול בית דפוס שבו הודפסו כרוזים שקראו להסתה נגד ישראל. הכרוזים הללו הופצו בגדה ובמזרח ירושלים.

בשעות אחה"צ נזרקו אבנים לעבר אוטובוס של אגד שנסע בקו 23 ברחוב סאלח אדדין במזרח העיר. לא נפגע איש ונגרם נזק קל לאוטובוס. כן הובער צמיג בודד בשכונת איברהימיה במזרח העיר. למעט אירועים אלו, נשמר השקט והסדר במזרח העיר. כוחות משטרה ומשמר הגבול סיירו כל העת באזורים בהם היו הפרות סדר.

מחסומי אבנים בגליל

שני נסיונות להתנכל לתחבורה הציבורית היו ביממה האחרונה באזור הגליל המערבי. שני מחסומי אבנים הוצבו ליד הכפר סכנין. סיור משטרתי שנתקל במחסומים הסיר אותם והמשיך בדרכו. לאחר מכן נזרקה אבן על מכונית פרטית, שנסעה בכביש נהריה מעלות. ליד צומת כברי זרק אלמוני אבן על השמשה הקידמית. השמשה התנפצה, אך הנהג לא נפגע.

הוסר עוצר מענתא ושועפט

העוצר במחנה הפליטים ענתא ושועפט שהוטל ביום א', הוסר אתמול בצהרים, לאחר שבימים האחרונים היה שקט במקום. בשכונות מזרח ירושלים והכפרים מסביב לבירה, שרר שקט בשעות לפני הצהרים והצהרים. ביומיים האחרונים נעצרו על ידי המשטרה כ־25 תושבי המחנות בחשד שנטלו חלק בהתפרעויות ובידויי האבנים.

שר החוץ שמעון פרס, והשליח האמריקני מרפי בפגישתם אתמול בירושלים (תצלום: רחמים ישראלי)

"זוהי הצעת אי אמון של זעקה נגד ממשלה האטומה למתרחש"

ח"כ ויקטור שם טוב (מפ"ם) אמר בהצעת אי אמון בממשלה על המצב בשטחים: זוהי הצעת אי אמון של זעקה — זעקה נגד ממשלה מוכת עיוורון, ממשלה אטומה למתרחש בשטחים. המצב במערכת הבריאות חלק מתהליך הברוטליזציה שחל במדינה — בה חיי אדם נהיו זולים. "זאת ממשלה משותקת, מסובכת, מסוררת, מתוסכלת, שאינה מסוגלת להצביע על מוצא מן ההסתבכות בה אנו נתונים".

ח"כ שם טוב רואה את פתרון שביתת עובדי המינהל והמשק בתשלום מיקדמה מוסכמת ע"ח השוואת התנאים לתנאיהם של עובדי קופת חולים, וכן בהחלת ההסכם שנחתם בין קופ"ח לרופאיה על בתי החולים הממשלתיים. כך ניתן לסיים את שביתת הרופאים ולייעל את מערכת האשפוז — אמר ח"כ שם טוב.

רבין לא הבין

כאשר למצב בשטחים, אמר שם טוב, ברור היום שהממשלה הופתעה מן ההתפתחות, רה"מ דיבר על רגיעה תוך ימים: אלו הן רק פעולות שאבאב, אמר ראש הממשלה. גם רבין לא הבין שלפנינו התקוממות של 20 שנות כיבוש. מפ"ם הזהירה פעמים רבות שהפלשתינאים יעברו את מחסום הפחד והמבוי הסתום המדיני יביא להתפוצצות, אך הממשלה נשארה אטומה ומוכת עיוורון, אמר שם טוב.

נכנסנו למעגל אימים — יותר דיכוי — יותר התקוממות, יותר חיילים מעורבים, יהדות העולם מזועזעת — חיזוק מעמדו של אש"ף, שיגיע לשיאו ההסברתי עם הגעת אנית המגורשים, שמפ"ם, התנגדה לגרושם.

את הצעת אי האמון סיכם ח"כ שם טוב ב־5 החלטות שהממשלה חייבת היתה לקבל על עצמה:

● הסכמה לועידה בינלאומית.
● בחירות חופשיות בשטחים.
● חופש התארגנות פוליטית ונכונות לנהל מו"מ עם המנהיגות הפלשתינאית.
● ניתוק מגע הדרגתי בין צה"ל לאוכלוסיה בשטחים.
● אור ירוק לשולץ, ליזום תהליך מדיני, לא על בסיס קמפ דיוויד, שאינו מקובל על הירדנים ועל הפלשתינאים כאחד.

אי אמון על סבל החולים

ח"כ רן כהן קבע כי הממשלה ראויה לאי אמון וזעם על הסבל, היסורים והחרפה שהיא גורמת לחולים ולמשפחותיהם.

● התרפות, הגידופים וההתקוטטות של שרי האוצר והבריאות ואי־קיום החלטות הממשלה להשוות שכרם של עובדי המינהל והמשק לאלה של קופת חולים — מסירה זכותה המוסרית של הממשלה למשול.

● האם השר קורפו נשלח על ידי ראש הממשלה בתור הממונה על הדרכים המובילות לבתי העלמין? תמה כהן. "הגיע רפש עד נפש".

קורפו — "המשיב הלאומי" נכנס — הח"כים נטשו

מאת כתב "על המשמר" בכנסת

בסיעת המערך בכנסת נמתחה אתמול ביקורת חריפה על החלטת רה"מ להפוך את השר קורפו, כשר לכל עת ולכל נושא. אתמול השיב קורפו על כל הצעות האי־אמון בממשלה, החל בנושא הבריאות ועד הנעשה בשטחים, ואת כדברי המערך, "למרות שכל השרים הנוגעים בדבר היו בגבולות ארץ־ישראל".

רוב חברי המערך החרימו בשל כך את הדיון בהצעות האי אמון "לאות מחאה על ביזוי הכנסת". נודע גם שרה"מ שמיר אסר על השרים משה ניסים (אוצר) ושושנה ארבלי אלמוזלינו (בריאות) להופיע בכנסת בנושא הסכסוך במערכת הבריאות, ושלח את קורפו לדבר במקומו.

פושע מלחמה

תופיק טובי (חד"ש) התבטא בחריפות יתרה: מה שהמציאו השר רבין ופיקודיו כדי לרכא באכזריות את האוכלוסיה הבלתי חמושה בשטחים הכבושים מכתימים אותו כפושע מלחמה ואף על פי כן לא יצליח לרכא עם הלוחם לחירותו.

ח"כ מוחמד וותד: זכות המגורשים לשוב למולדתם היא זכות טבעית. המתנגדים משמאל ומימין לא מציעים אלטרנטיבה. "זכותם של המגורשים הפלשתינים לשוב למולדתם — היא זכותם הטבעית והיא טבועה בחוק הבינלאומי ובכללי הצדק האנושי" — אמר ח"כ מוחמד וותד.

"במשך שנים נמנע מיהודים במדינות מסויימות, לעלות לישראל, בשל התנגדות אותן המדינות למדיניותה של ממשלת ישראל. על כן — תוגים המתנגדים לנסיונם הבלתי אלים, של כמה עשרות מגורשים לחזור לבתיהם, מתחברים לעמדה השוללת את זכות העליה ליהודים, כל עוד לא תשנה ממשלת ישראל את מדיניותה".

בנימין בן־אליעזר אמר כי — במציאות זו הגענו למבוי סתום, ניסינו הכל, והתוצאות הן שכל השיטות והאמצעים רק הזינו את התהליך והאיצו אותו. היום מציאות זו מציבה לפנינו בעיות לאומיות ולא מפלגתיות, לכן על הממשלה להתלכד סביב כל פתרון שיוכל להביא לפריצת דרך מדינית ומיידית.

קורפו: "הממשלה תפעל"

שר התחבורה חיים קורפו טען בשם הממשלה כי "לא היה ואין רפיון אצל כוחות צה"ל בכל הנוגע לפעילותו ביהודה ושומרון. צה"ל ממלא משימתו, גם אם היא קשה ואין לנו אלא לברך על כך".

כהגינו על מדיניות הממשלה הכריז כי "הממשלה תפעל להמשך תהליך השלום, על פי המסגרת לשלום במזרח התיכון שהוסכם עליה בקמפ דיויד, ולחידוש המו"מ לכינון האוטונומיה המלאה לתושבים הערבים ביהודה שומרון וחבל עזה. לזאת מחוייבת הממשלה וכך פועל ראש הממשלה".

צה"ל חושף סידרת אמצעי לחימה חדשים לציון 5 שנים למפח"ש

מאת אבי בניהו, כתבנו הצבאי

צה"ל חשף השבוע אמצעי לחימה חדשים שפותחו ונרכשו עבור חילות היבשה. חלק מאמצעי הלחימה נמצא כבר בשירות מבצעי. אמצעי הלחימה נחשפו לרגל ציון 4 שנים ליסודה של מפקדת חילות השדה.

טנק המרכבה המשופר בולט בין האמצעים החדשים. זהו דגם מתקדם של הטנק הישראלי המפותח ומיוצר בצה"ל.

"טנק זה" שונה לגמרי מה־גירסה הראשונה של "המרכבה" שופרו בו כושר העבירות, עוצמת האש וכושר ההישרדות בשדה הקרב, ע"י מיגון מסופר לטנק. לדעת מומחים במערב, משתווה הדגם האחרון של "המרכבה" לטנקי המערכה העיקריים של המערב "האם — 1" האמריקני ו"הלאופרד" הגרמני. כן הושם דגש בפיתוח "טנק זה" על הנדסת האנוש.

כהציגו את אמצעי הלחימה החדשים אמר מפקד המפח"ש, האלוף אורי שגיא, כי "חיל השריון והטנק הינם עמוד תווך מרכזי בלוחמת היבשה, והטנק הוא שיכריע בשדה הקרב".

עבור חיל התותחנים רכש צה"ל מערכת מכ"מ "Q-37-T.P.Q". זהו מכ"מ מתוחכם לאיכון ואיתור מקורות ירי ארטילרי לעבר כוחותינו. המכ"מ מיוצר בארצות הברית וחיל התותחנים יצטייד בו בחודשים הקרובים. המכ"מ החדש ינוע יחד עם סוללות הארטילריה בשדה הקרב. היקף העיסקה — עשרות מיליוני דולרים.

פורץ שדות מוקשים

עבור חיל ההנדסה פותח גרור הנדסי לפריצת שדות מוקשים. מדובר בגרור נייד, המכיל מטען לפריצת שדות מוקשים עבור טנקים ורכב משוריין אחר. המטען נורה באופן חשמלי מתוך הרכב הגורר אל עבר שדה המוקשים, ויוצר בו פירצה נקיה ממוקשים, המאפשרת מעבר בטוח של כלי הרכב.

המכ"מ לאיכון סוללות תותחים של האויב (תצלום: איי.פי)

עבור חיל הרגלים וההנדסה פותח בצה"ל נגמ"ש ממוגן על בסיס תובת הטנק. לנגמ"ש זה רמת מיגון גבוהה ביותר, והוא בעל כושר עבירות דומה לזה של הטנק. ייעודו של כלי זה הנמצא בהצטיידות אצל כוחות צה"ל, לשמש את כוחות היבשה במשימות השונות. הנגמ"ש הממוגן הינו לקח ממלחמת לבנון, והוא הוכיח את עצמו במספר ארועים בלבנון וביתר משימות הביטחון השוטף.

לנגמ"ש הממוגן מתחבר גם כלי הנדסי לפיצוץ מוקשים בתוואי הנסיעה.

צה"ל מצטייד בטילי "טאו" משופרים נגד טנקים. בישראל פותח ראש נפץ חדש עבור טילי ה"טאו" האמריקנים. ראש הנפץ החדש המיוצר בישראל במפעלי התעשייה הצבאית, משפר באופן משמעותי את כושר החדירה של הטיל, ויאפשר התמודדות עם כל טנקי האויב המערביים והמזרחיים המצויים כיום בזירה.

זעם בקיבוצים על הצעת ראש המועצה האזורית בית־שאן — לספח צפון הבקעה

מאת שלמה גלזר, כתב „על המשמר"

קולות הקוראים לפטר את ראש המועצה האזורית בית־שאן, יגאל שחר, נשמעו אתמול בקיבוצי הקיבוץ הארצי בעמק. הדרישה באה בעקבות פרסום ב„דף הירוק" הקורא לספח את צפון בקעת הירדן למועצה האזורית בית־שאן.

„לא יעלה על הדעת" אמרו בקיבוצי הקבוץ הארצי, „שמהלך כה מרחיק לכת, הנוגד להשקפת עולמם של חלק מחברי וישובי האזור יתבצע ללא דיון מסודר, בהסתר ובגניבה".

בשלב ראשון דורשים נציגי הקיבוץ הארצי כי ראש המועצה יוריד את ההצעה לאלתר מסדר היום ויתן לכך פומבי.

גם בקיבוצי התק"ם שורר זעם רב על היוזמה, ועם פרסום הידיעה זומן ראש המועצה שהוא חבר התק"ם, לכנס מיוחד של נציגי קיבוצי התק"ם בעמק בית־שאן, שם שמע בקורת חריפה על צעדו. בישיבה שהיתה סוערת והתנהלה „בטונים גבוהים" נדרש שחר להוריד את היוזמה מסדר היום.

פרס: חינוך־חינם מהגן עד האוניברסיטה

שר החוץ שמעון פרס אמר, כי אחד היעדים המרכזיים של המדינה צריך להיות הענקת חינוך חינם לילדים בגיל הרך ולסטודנטים באוניברסיטאות. פרס דיבר בעצרת חגיגית שנערכה ב„בנייני האומה" בירושלים במסגרת ארועי „שבוע המורה" שאורגן על ידי מחוז ירושלים בהסתדרות המורים, משרד החינוך, העיריה ומועצת הפועלים. פרס הרגיש, כי לחברה הישראלית אין זכות למנוע מצעיר או צעירה ללמוד. בגלל מצבה הכלכלי של המשפחה.

פרס אמר, כי עוצמתה של המדינה נמדדת בראש וראשונה ברמת ההשכלה של אזרחיה. הוא הטעים, כי על המחנכים בישראל מוטלת כיום משימה קשה לחנך את בני הנוער על בסיס המורשת העתיקה של העם. ללמדם מדע וטכנולוגיה מתקדמים, לחנכם לשרת בצה"ל ולדמוקרטיה. „המדינה צריכה לתת לכם את הכלים והתקציבים כדי להתמודד עם משימות אלה", הוסיף פרס.

שר החינוך יצחק נבון בישר לאלפי המורים שמילאו את בנייני האומה, כי שנת הכספים החדשה, המתחילה ב־1 באפריל, תהיה הראשונה זה כ־10 שנים שלא יחול בה קיצוץ בשעות הלימוד של ילדי הגנים ובתי הספר בארץ. נבון הודיע, כי לא רק שלא יהיה עוד קיצוץ משמעותי בתקציב החינוך, זאת תודות לתמיכתם של המורים במאבק על תקציב המדינה — אלא שבכמה תחומים תהיינה אף תוספות תקציביות. בעניין זה הודיע נבון, כי משרדו יקבל בשנה הקרובה תוספת מיוחדת של כמה מיליוני שקלים להרחבת והעמקת החינוך המדעי והטכנולוגי בבתי הספר. (שעי"ד)

שגריר ישראל בארה"ב ביקש שטמיר לא יבקר בפנמה

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

מקורות מדיניים אישרו אתמול, כי שגריר ישראל בארה"ב משה ארד אמנם פנה למשרד החוץ והמליץ, כי מנכ"ל המשרד אברהם טמיר, העושה עתה בדרום אמריקה, לא יבקר בפנמה, ששליטה גנראל מנואל אנטוניו נורייגה, מואשם על־ידי שלטונות ארה"ב במתן חסות לסחר בסמים, נשק וסודות מדינה, תמורת שוחד.

שר החוץ שמעון פרס, אשר אישר את מסלול הביקורים של טמיר, החליט כי המנכ"ל לא ישנה את תוכניותיו. מדובר בביקורי מטה בנציגויות ישראל במספר מדינות בדרום־אמריקה, כולל פנמה.

ראש מועצת ג'ולים: דרוזים רבים יצטרפו לעבודה אם יאושר המקום ה־35 למועמדם

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

סאלח טאריף, ראש מועצת ג'ולים, והמועמד בעל הסיכויים הרבים ביותר להבחר כנציג דרוזי לרשימת מפלגת העבודה לכנסת הבאה — סבור, שאם המרכז יאשר היום את ההסכם להציב במקום ה־40 מועמד דרוזי, תפתח תקופה חדשה ביחסים בין המפלגה לדרוזים בארץ. סאלח טאריף הביע אתמול תקווה שהמרכז ייאשר היום את ההצעה לפיה יוצב מועמד ערבי במקום ה־35, ומועמד דרוזי במקום ה־40, בניגוד להצעה הקודמת, שרידגה את המועמד הדרוזי במקום ה־45.

סאלח טאריף הוסיף שכבר עתה הביעו דרוזים צעירים רבים את נכונותם לתמוך במפלגת העבודה בבחירות הבאות לכנסת.

טאריף הדגיש שהליכוד איכזב את הדרוזים, לאחר שפיזר הבטחות רבות ולא קיימן, לדבריו, עתה קיים סיכוי גדול שרוב הדרוזים יתמכו במפלגת העבודה.

כינוס חירום של הפרדסנים תובע לאפשר שיווק חופשי

מאת חיים מרגלית, כתב „על המשמר"

„הפרדסנים הם אריסים של הקבלנים, בעלי בתי האריזה ושל המועצה לפרי הדר" טענו הפרדסנים אתמול בכנס חירום בתל־אביב. את הכנס ארגנה עמותת מגדלי פרי ההדר.

בכנס התקבלו החלטות הקוראות לבטל את החוק משנת 1947, לפיו רק המועצה לשיווק פרי הדר רשאית לשווק הדרים בארץ ובחו"ל, והיא מוכרת ומקצה פרי הדר לתעשייה. הפרדסנים קראו לאפשר שיווק פרי הדר באופן חופשי לתעשייה ולשוק המקומי מבלי להזדקק לאישורי המועצה. נפתלי מאור פרדסן מראשון ויו"ר העמותה הזכיר את דברי שר החקלאות נחמקין לפיהם פיתוח זני הדרים חדשים בארץ מפגר כ־15 שנים אחרי ספרד.

ח"כ אמנון רובינשטיין, שהשתתף בכנס, טען כי חוק המועצה לשיווק פרי הדר משנת 1947 נוגד כל חוק דמוקרטי ופוגע בחופש האזרח. לדעתו רשאי כל פרדסן להחליט מי יבחר כמשווק פרי הדר בחו"ל, „אגרקסקו" או מועצת ההדרים.

שר ההגנה המצרי אבו־רזאלה:

לישראל כוח גרעיני מוגבל שיוטל למערכה רק במקרה איום על קיומה

להערכתו מצויות בידי ישראל כ־20 פצצות אטום ולא 200 כפי שפורסם ■ הגורם היחיד שיוביל את מצרים למלחמה הוא איום על מקורות הנילוס

שר ההגנה של מצרים אמר, בכינוס שהתקיים בתחילת החודש במועדון אלג'זירה ובו השתתפו שרים ומפקדים מצריים רבים בהווה ומהעבר, כי מצרים תחל בשנת 89' לייצור הטנק האמריקני מדגם „אמ־1, איי־1". בן דיבר על עוצמתה הגרעינית של ישראל.

כן, מסר, כי הצבא יפרסם מסמכים מצריים אותנטיים על מלחמת 67' בחלוף 20 שנה מאז פרוץ המלחמה, בהתאם להוראות בדבר פרסום מסמכים חסויים.

העתון „אל־אית'חאד" יודע לספר, כי אבו־רזאלה התעכב בדבריו בכינוס גם על עצמתה הגרעינית של ישראל. אבו־רזאלה אמר לדברי העתון, כי הידיעות בדבר עוצמתה הגרעינית של ישראל, הקובעות, כי ברשותה יותר מ־200 פצצות גרעיניות, אינם אלא דמיון שווא.

מבדיקות מדעיות עולה, אמר אבו־רזאלה, כי אם אכן ברשות ישראל פצצות גרעיניות, הרי שמספרן נע בין 14 ל־20 פצצות.

האופציה הגרעינית

ישראל תשתמש באופציה הגרעינית, כאשר יהיה איום על קיומה לאחר כישלון האופציה הקונבנציונלית. המדובר במקרה שהאומה הערבית תתאחד תחת הנהגה אחת ותתקוף מכל הכוונים. עד היום האומה הערבית לא התאחדה, לפיכך ישראל אינה יכולה להשתמש באופציה הגרעינית, אמר שר ההגנה המצרי.

לדבריו, אם הישראלים יאבדו את שיקול דעתם ויחליטו להפעיל את האופציה הגרעינית, הרי שהם ישתמשו בה נגד שני יעדים — צבאי ואזרחי. באשר ליעדים הצבאיים, הרי שבאופציה זו ישראל לא תהיה מסוגלת להשמיד יותר מגדוד או שני גדודים במרנו.

איום על מקורות הנילוס — עילה למלחמה

אבו רזאלה הדגיש, כי הגבול של מצרים עם ישראל בטוח לחלוטין.

אבו רזאלה אמר עוד, לדברי העתון הכוויתי „אלקבס", כי מצרים עוקבת בעניין רב אחר התעצמות הצבאות השכנים, שכן לדבר יש השפעה על הבטחון הלאומי של מצרים.

מצרים שבעת רצון מהתעצמות הצבאית של סוריה, משום שהדבר מסייע לבטחון הלאומי הערבי ומסייע לבטחון ההגנה של מצרים.

שוב אנו צועדים בירושלים
כולנו "שלום עכשיו"
אל תעמדו מנגד!

אמיל גרינצווייג ז"ל וחבריו במצעד "שלום עכשיו", היום לפני 5 שנים

בחירות בשטחים עכשיו

שלום עכשיו קוראת לבחירות מיידיות של ראשי ערים ומועצות מקומיות, בגדה וברצועת עזה. התנאי לבחירות — שקט מוחלט בשטחים והפסקת טרור מבחוץ. הבחירות יתקיימו תוך חודשיים. עד אז תמנע ישראל מכל גירוש, תשחרר את עצורי ההתקוממות ותעשה מחווה משמעותית לאיחוד המשפחות.

הבחירות יתנהלו בפיקוח מתאים שיבטיח חופש מלא לבחור ולהיבחר.

מבין הנבחרים ונציגים אחרים בשטחים יוקם צוות שיצטרף למשלחת פלשתינאית וירדנית למשא ומתן עם ישראל על שלום ועל עתיד השטחים, מתוך הכרה הדדית.

בואו איתנו להפגנת לפידים
במוצאי שבת 13.2.88 בשעה 19.00 בכיכר סלמה, רח' ז'בוטינסקי, ירושלים

הסעות: תל־אביב היכל התרבות 17.00 חיפה: קרית חיים 16.15 שכונת זיו 16.30 מרכז הכרמל 16.35

שלום עכשיו
ת"ד 24288 ירושלים. חשבון בנק 105-925950, הבנק הבינלאומי הראשון, סניף ראשי י־ם

צפוי עימות ארה"ב – או"ם עקב סגירת משרדי אש"ף

ניו יורק. — שר המשפטים של ארצות הברית, ארווין מיז, החליט לסגור את משרדי משלחת המשקיפים של אש"ף באו"ם למרות התנגדויות בסטייט דיפרטמנט ובקונגרס. מקורות במשרד המשפטים מסרו, כי מיז סיים את החקיקה בעניין, שאושרה כבר ע"י הקונגרס בדצמבר.

לדברי המקורות התכוון שר המשפטים להודיע על החלטתו מחר, והוסיפו כי היועץ המשפטי של משרד המשפטים אברהם סופר, הביע דאגה מהתגובה הצפויה באו"ם להחלטה.

שגריר קפריסין באו"ם, קונסטנטין מושוטהאס, יו"ר הוועדה לקישרי האו"ם עם ארצות הברית, אמר, כי כל החלטה לגרש את משלחת אש"ף מן האו"ם תתקל בהתנגדות חריפה של כל חברי הארגון. חברים במשלחת אש"ף אמרו, כי יבקשו מ־159 מדינות החברות בארגון לכנס את העצרת לדיון מיוחד בעניין.

כמה מהמועמדים לנשיאות ארצות הברית הביעו תמיכה בהחלטתו של שר המשפטים. חבר הקונגרס, ג'ק קמפ, מועמד המפלגה הרפובליקנית לנשיאות אמר, כי אם ארצות הברית לא היתה מגרשת את משלחת אש"ף מהאו"ם היה נוצר תקדים מסוכן לאי יכולתה של מדינה לגרש נציגים של ארגון טרור מאדמתה, רק משום שהוא תחת חסותו של האו"ם.

גם הסנאטור בוב דול, המועמד אף הוא לנשיאות ארצות הברית מטעם המפלגה הרפובליקנית, תמך בהחלטת מיז וכמוהו גם הסנאטור הדמוקרטי, פול סיימון, וחבר הקונגרס ריצ'ארד גפארד. (אי־פי)

סחלב שנשדד באוקראינה מקיף את כדור הארץ

מוסקווה. — אוסף הסחלבים הנדירים של האקדמיה הסובייטית למדעים באוקראינה נשדד על־ידי אדם, שמכר את הפרחים במחיר של מאה רובל (165 דולר) לפרח — מסר אתמול „פראוודה".

העיתון מספר כי ז. טיורין נסע פעמיים ממוסקווה לקייב כדי לשדוד את החממה של האקדמיה. הוא הבריח את הפרחים בשקים, ומכר אותם במוסקווה. לבסוף הגיע סחלב אחד לחלל, לתחנת „סאליוט 6" המקיפה את כדור הארץ. העיתון אינו מפרט כיצד הגיע הפרח לשם. (ע"ר)

„רק 10% מכספי הלביא יופנו לפרויקטים אחרים"

מאת דפנה ורדי, כתבת „על המשמר" בבריטניה

רק 50־60 מיליון דולר מתוך 459 מיליון הדולר שנחסכו עם ביטול פרויקט הלביא, יועברו לפרויקטים אחרים, מוסר השבועון הלונדוני לענייני הגנה, „ג'יינס".

השבועון מוסיף, כי שאר הכסף ישמש לתשלום משכורות לעובדי הפרויקט בין סיום העבודה לזמן פיטוריהם, לשמירת הידע הטכנולוגי שהושג ולמימון עלות הפרויקט.

מפלגת הפועלים המאוחדת — המרכז
לוח פעילות שבועית מה־11.2—17.2.88

יום חמישי — 11.2

קלנסוואה — 11.00 — נחמה מרעי — מפגש אמהות בגן מפ"ם

טירת הכרמל — 18.00 — דב אלקנתי, אריה חדש, עמוס משה — חוג בית אצל יוסי כהן לחידוש פעילות הסניף

יום שישי — 12.2

סניף חיפה — 8.00 — ישיבת מטה ועידה איזורית

ירושלים — ביה"ס זיו — 9.00 — גדי יציב — מפגש עם תלמידי י"ב

סמינר של סניף אור יהודה — בגבעת חביבה 12־13.2.88
בהשתתפות: אמרי רון, גיורא פורמן

שבת — 13.2

סניף רמת אליהו — 11.00 — אריה יפת — מועדון יידיש

כפר [illegible] — 11.00 — חנן ארז — חנוכת גן מפ"ם

קיבוץ מענית — 21.00 — ח"כ אלעזר גרנות — שיחת קיבוץ

יום ראשון — 14.2

קיבוץ שער הגולן — 9.00 — איטקה בונה, מרים רוח, מאיר יצחקי — כנס גננות מפ"ם במגזר הערבי

סניף חדרה — 12.00 — וולדי מורג, פנחס חגין — מפגש פעילים לבחירות להסתדרות המורים

ירושלים מוסררה — 14.00 — ח"כ אמירה סרטני — מפגש פוליטי במתנ"ס

סניף נתניה — 14.00 — וולדי מורג, פנחס חגין — מפגש פעילים לבחירות להסתדרות המורים

סניף תל־אביב — 17.00 — קימת שוויצר — מעובדת השכירה

סניף חדרה — 19.30 — ח"כ אלעזר גרנות — אסיפת חברים

הנוער הירוק — 20.00 — חנן ארז — מפגש תלמידים

יום שני — 15.2

סניף רמת־גן־גבעתיים — 10.00 — פרופ. ורדי — חוג להסטוריה

סניף חיפה — 17.00 — אשר ליבלין, ברוך שיינגרס — מועדון גימלאים

סניף חיפה — 18.00 — מפגש דור ההמשך

סניף בני ברק — 19.00 — יהודה דנגורי — ישיבת מזכירות

סניף עפולה — 19.30 — שושנה רון — חוג בית אהרן גרינברג

יום שלישי — 16.2

אשדוד — 9.00 — נעים שומר, סימה שוויצר — ביקור במרכזי קליטה

קיבוץ המעפיל — 17.00 — וולדי מורג — מועדון ותיקים — מפ"ם לקראת הוועידה

„צוותא" ראשון לציון — 20.30 — אודי פינקרפלד — מפגש פוליטי בנושא: ערביי א"י פצצת זמן או גשר לשלום

יום רביעי — 17.2

ירושלים — כנסת — 9.00 — ח"כ אלעזר גרנות — עם תלמידי תיכון „אפרת"

12.00 — ח"כ אלעזר גרנות — עם תלמידי גימנסיה „רחביה"

סניף באר־שבע — 17.00 — מבצע תו ועידה — בהשתתפות פעילים וחברי בית המרכז

קיבוץ יד־מרדכי — 17.00 — מש סמולר — מועדון ותיקים

סניף רמלה — 19.00 — ח"כ יאיר צבן — אסיפת חברים

קיבוץ גליאון — 21.30 — ח"כ יאיר צבן — שיחת קיבוץ

מרכז פתוח — דור צעיר — „מתחילים מהתחלה" יתקיים ביום ד' 17.2 בשעה 18.00 במרכז מפ"ם — הבטיחו השתתפותכם

איגוד מקצועי

יום שלישי — 16.2

כרמיאל — מלון כלנית — 17.00 — דב אלקנתי, מנחם זלוצובר, יהודה ויינשטיין — מפגש ועדי עובדים

כנס ארצי של ותיקי התנועה – עיר וקיבוץ מתקיים ב־26־27.2.88 בגבעת חביבה

חיילי דרא"פ דיכאו קשר נגד השלטון בבופוצואנה

הנשיא מאנגופה חולץ מאיצטדיון כדורגל, והוחזר לארמונו בשיירה של צבא דרום אפריקה

מאבאטו.— חיילים של דרום־אפריקה נכנסו אתמול לבופוצואנה ודיכאו קשר של הכוחות המזוינים במדינת חסות שחורה זו.

עדי ראייה מסרו, כי הנשיא המודח, לוקאס מאנגופה, חולץ מאיצטדיון הכדורגל המקומי, והוסע חזרה לארמון הנשיאות בשיירה של צבא דרום־אפריקה.

כ־20 חיילים שהחזיקו את מאנגופה בשבי, הסגירו עצמם לכוחות דרום־אפריקה.

בקייפטאון מסר שר ההסברה של דרום־אפריקה לעיתונאים, כי כוחות דרום אפריקה פעלו להשיב על כנה את הממשלה הלגיטימית של בופוצואנה.

הנשיא פ.וו. בותה הודיע קודם לכן בפרלמנט על ההתערבות הצבאית הראשונה של דרום אפריקה במדינת החסות, וציין, כי הפלישה באה עקב קריאה לעזרה מצד שרים שהודחו, ושמצאו מקלט בשגרירות דרום אפריקה במאבאטו.

בשעה שנאם, כיתרו חיילי דרום אפריקה את מוסדות הממשלה בבופוצואנה, ומסוקי „פומה" של חיל האויר חגו מעל לעיר הבירה מאבאטו, שבה 10,000 תושבים.

שלשום הדיח צבא בופוצואנה את ממשלת המדינה השבטית הדרום־אפריקנית בהפיכה בלא שפיכות דמים. תחנת השידור של מדינה זו הודיעה כי „מפאת נסיבות בלתי־צפויות נאלצו הכוחות המזוינים לשים קץ לשלטונו של הנשיא לוקאס מאנגופה".

היתה זו ההפיכה הצבאית השניה בחודשיים האחרונים במדינות השבטיות של דרום־אפריקה, הנהנות לכאורה מעצמאות. בחודש דצמבר תפס הצבא את השלטון בטרנסקאי. בראש ההפיכה הצבאית עמד קצין בדרגת רב־סרן. (ע"צ, ע"ר)

דו"ח ועדת ההיסטוריונים הפתיע את ואלדהיים; גובר הלחץ להתפטרותו

עיתון ממשלתי יוגוסלבי: באזור של ואלדהיים נרצחו 11,219 ילדים

מאת אהרון ניר, כתב „על המשמר" באיטליה וכתבי סוכנויות הידיעות

וינה. — גובר הלחץ על נשיא אוסטריה, קורט ואלדהיים, להתפטר מתפקידו בעקבות דו"ח ההיסטוריונים שבדקו את עברו. מקורות בממשלת וינה אמרו אתמול, כי תוכן הדו"ח הפתיע את ואלדהיים, שהיה בטוח כי יהיה מושר.

מנהיגי יהדות ארצות הברית הביעו מורת רוח לאחר שנודע להם כי ברגע האחרון תוקן דו"ח ההיסטוריונים, והוצאו ממנו קטעים המצביעים על אשמתו המוסרית של נשיא אוסטריה, משום שלא מנע פשעי מלחמה, למרות שידע על קיומם.

צייד הנאצים, שמעון ויזנטל אמר, ביום ג' כי הדו"ח הרס את תדמיתו הבינלאומית של ואלדהיים. בראיון לטלוויזיה האוסטרית אמר ויזנטל כי על נשיא אוסטריה להתפטר.

ויזנטל, העומד בראש המרכז לתיעוד יהודי בוינה, הגן בעבר על ואלדהיים ואמר, כי מעולם לא ראה הוכחות שנשיא אוסטריה היה פושע מלחמה.

בניו־יורק אמר צייד הנאצים הבכיר במשרד המשפטים האמריקני, ניל שר, כי ממסקנות הוועדה עולה שהיה מקום להעמיד את ואלדהיים למשפט לפני בית הדין לפשעי מלחמה בנירנברג.

גם הקונגרס היהודי העולמי קבע, כי מסקנות הדו"ח מאפשרות להעמיד מיד את נשיא אוסטריה לדין בהתאם לסטנדרטים של בית המשפט לפשעי מלחמה.

חוסיין ביקר אצל ואלדהיים

חוסיין מלך ירדן הגיע אתמול לוינה לביקור בן ארבעה ימים. זהו ביקורו הרשמי הראשון של שליט מדינה זרה אצל ואלדהיים, מאז נכנס לתפקידו ביולי 86'. בנמל התעופה קיבלו את חוסיין נשיא אוסטריה, הקאנצלר פראנץ ורניצקי וסגנו אלויס מוק.

עיתון ממשלתי יוגוסלבי פרסם אתמול רביעי את שמותיהם של 11,219 ילדים.

במוסף בן 56 עמודים מוסר העיתון „בורבה" כי הילדים נהרגו בידי גרמנים ומשתפי פעולה קרואטיים באזור הר קוזארה ביוגוסלביה.

הרשימה, עם צילומים ותיאורים של הילדים, הוכנה על ידי שני ניצולים של הטבח בקוזארה — העיתונאי יובאן קסאר מבלגראד וההיסטוריון דראגויה לוקיץ'.

קסאר שאל במסיבת עתונאים, „איך יכול היה ואלדהיים, ששירת במטה של יחידת הגנרל שטאהל, אשר היתה אחראית לטבח, לטעון כי היה רק מתורגמן ולא ידע?"

סילביו להמן, דובר של המועדון הרפובליקני „אוסטריה החדשה", וכן יותר מ־300 אנשי רוח המתנגדים לוואלדהיים, תיאר ביום רביעי את הדו"ח כ„רשימה של כזבי קורט וולדהיים". גם מפלגת „הירוקים" האוסטרית תבעה אתמול את התפטרותו של ואלדהיים.

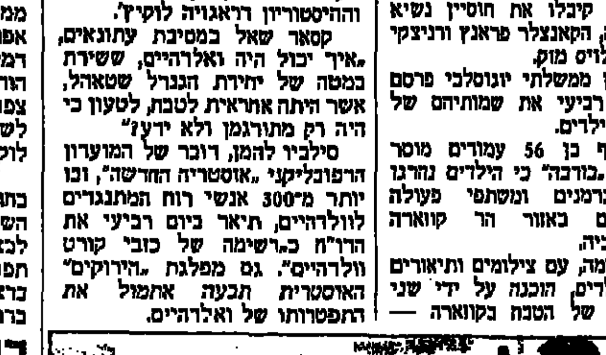

ואלדהיים וחוסיין בנמל התעופה של וינה (צילום: אי.פי.)

ראש ממשלת איטליה התפטר

רומא. — ראש ממשלת איטליה, ג'ובאני גוריה, נוצרי דמוקרט, שעמד מאז יולי אשתקד בראש ממשלת קואליציה בת חמש מפלגות, הודיע אתמול לפרלמנט על התפטרותו. גוריה מסר זאת לאחר שממשלתו נחלה אתמול תבוסה נוספת בפרלמנט.

ביום השני בהצבעות על התקציב דחה הפרלמנט הצעות בסעיף ההכנסה של שר האוצר אנטוניו גאווה ברוב של 289 נגד 286. (ע"ר)

דו"ח זכויות האדם האמריקני: המצב בשטחים – בגלל היעדר הסדר שלום

ועדת זכויות האדם בז'נווה תצביע בחודש הבא, על הצעה לגנות את ישראל בשל „פשעי מלחמה"

וושינגטון. — „המצב המסובך של זכויות האדם בשטחים הכבושים נובע מהיעדר הסדר־שלום" — קבע משרד החוץ האמריקאני בדו"ח השנתי שלו על ביבור זכויות האדם ברחבי־תבל ב־1987.

הדו"ח מציין, כי בשנה שעברה נרשם גידול של ממש באלימות בשטחים. הדו"ח מתייחס במיוחד לאירועים שהחלו בחודש דצמבר בגדה המערבית וברצועת עזה, ושגרמו למותם של 22 פלשתינים עד סוף השנה. משרד החוץ של ארה"ב סבור שההמהומות בשטחים „היו כפי הנראה ספונטניות ונבעו מהשראה מקומית".

הדו"ח מתח ביקורת על כמה מדינות במזרח־התיכון וביניהן איראן וסוריה. המצב במצרים תואר כמניח את הדעת.

למעלה מעשרים מדינות הגישו ביום ג' הצעת החלטה לוועדת זכויות האדם בז'נווה, המגנה את ישראל על מה שתואר כ„פשעי מלחמה נגד פלשתינים", וביניהם רצח, הכאות וגירושים.

הצעת ההחלטה קוראת לישראל לשחרר את כל הערבים שכלאה ולהפעיל את אמנת ז'נווה הרביעית בגדה המערבית וברצועת עזה, להגנת על אזרחים בעיתות מלחמה.

את הצעת ההחלטה ניסחו מדינות ערב, וביניהן מצרים, עיראק, ירדן וסוריה. אף מדינה מערבית אינה נמנית עם החותמים על הצעת ההחלטה. עם זאת כמה מדינות מאירופה ובהן בריטניה, צרפת ואיטליה, מתחו ביקורת חריפה על התנהגותה של ישראל בנאומים שהושמעו כאן בשבוע שעבר. גם הנציג האמריקני מתח ביקורת על ישראל, אך קרא ל„גישה מאוזנת, כדי לא לשפוך שמן על המדורה".

נראה, כי הוועדה בת 43 חברים, תצביע על החלטה זו, סמוך לסיום מושבה, באמצע החודש הבא. (ע"ר)

85 אלף תושבי מחנות פליטים שבתו, במחאה על חטיפת 2 עובדי אונר"א

צידון. — למעלה מ־85,000 פלשתינים שבתו אתמול בשני מחנות פליטים מיה־מיה ועין אלחילווה, שליד צידון, במחאה על חטיפתם של שני עובדי סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם.

פקידי סוכנות הסעד והתעסוקה ניהלו משא ומתן עם נציגים פלשתינים ועם מוסטפא סעד, העומד בראש צבא השחרור העממי, השולט בצידון, בעניין שחרור השניים.

נציג פלשתיני אמר, כי מנכ"ל סוכנות הסעד והתעסוקה בלבנון, פר אולוף האלקוויסט משוודיה, התקשר עם יאסר ערפאת, וביקש ממנו להפעיל את השפעתו, לשחרור שני בני הערובה.

נודע, כי ערפאת הורה לתומכיו להשתדל למען שחרור שני עובדי אונר"א.

דיפלומטים משוודיה ונורווגיה הגיעו אתמול לצידון בניסיון להביא לשחרורם של שני החטופים. והלכו עם הגיעם לביתו של מוסטפא סעד.

חותם

במוסף שבת

- מדוע לא נחזו מראש ההתפתחויות בשטחים – על חטף הנקרא „תיאום הפעולות בשטחים" – אבי בניהו.
- ראיון עם אהרון יריב. אין בשורות טובות – אורי הורוביץ.
- המתנחלים – הצבא המסוכן באמת – אפי לנדאו.
- התקים לא קם – אריה פלגי.
- „יש דיבור"; טיול לחורבת שמע.
- מוטי בסוק – טפטופי כנסת; יוסף מונדי – מן התביעה; דורית קדר – תערוכות; דני זרע – קולנוע.

חותם

- שתי השקפות על תכנית אלון – עזרא אוריון, לוי מורב.
- במקל נועם – ישיבת עטרת כהנים – דיוקן – ירון זליג.
- הלחישה הרועמת – מפלגה חדשה בוקעת – אהוד דור.
- צוות־קרב משולב – ארבע שנים למפרש – אבי בניהו.
- בנו של 78446 – תערוכת חיים מאור במוזיאון ישראל – גיורא מנור.
- כל אנשי „כסית" – „ספר כסיתי" שנתגלה – חוה יוסף.
- כבודה האבוד של גברת גולדשמיט – סיפור – שרת בר־צבי.
- „בעזרת שתושתו ליהודים הצלתו את נשמתי" – פרופ' ולאדיסלב בארטושבסקי בראיון לירחון „טריבונה" – ריאיון יורגן זרוצקי.
- שיח תחנים – שלושה סופרים מראיינים זה את זה במסיבת בבית־אלפא.
- מראה מקום – תערוכת צילום של דוד מאסטרו.
- טורים ומדורים: נתן שחם; זאב צחור; שלמה גלזר; אלי הכהן; גאון עמירם כהן; ישראל זמיר; שמואל בונים.

בדפים לספרות

- ישראל שמיר: „מרגל צ'יק ללא כיסוי".
- על לוטן: „השאר איתנו, יואל הופמן".
- שולמית הראבן: „שאלות מקצועיות".

על היום

11.2.88

אין תקשורת בחטיבת הקשר

מאת אשר שילוני

איני יודע אם יגאל נאמן, מנכ"ל „תדיראן", חייב ללכת. אינני בטוח שעם הליכתו הכל יסתדר, כמו במטה־קסם, במפעל המעסיק כ־12 אלף עובדים. אבל, אין חולקים שמשהו רקוב בתשלובת זו ודרקבון שורשו „למעלה". כפי שאמר מנהל מפעל עתיר מדע ומצליח: משבר במפעל — אל תחפש את האשמים בין העובדים, אלא בהנהלה.

אודות אין להבין מדוע תשלובת כה גדולה, שידעה ימים יפים ביחסי העבודה, נתונה במשבר מתמשך מבלי שיוכלו להוציא את העגלה מהבוץ.

מפעל שמנהליו מקבלים 70־100 אלף דולר משכורת חודשית לעומת 500־700 דולר משכורת לעובד — מפעל כזה, כאילו מזמין רגשי זעם ותסכול. תשלובת העומדת לפטר כ־1000 עובדים זמניים וקבועים, מהם שעובדים כבר 20 שנה (בחטיבת הקשר שבחולון), ובה בעת ממשיכה למסור עבודות לקבלנים וגם מעסיקה עובדים זרים מחו"ל — משהו משובש מאוד מתרחש בה.

הנהלה שסוגרת שערי מפעל בפני מזכיר מועצת פועלים ומונעת בכוח את כניסתו למפעל — להנהלה כזאת יש לתת חופשה ללא תשלום, בתנאי שתשב מחדש על ספסל הלימודים ותלמד מחדש יחסי עבודה תקינים מה הם.

מה שכואב הוא, שלא מדובר במפעל פרטי בו הבעל־בית הוא השליט הכל־יכול, אלא במפעל של חברת העובדים, שאחת מאבני־היסוד שלו חייבת להיות יחסי־אנוש תקינים, שונים וטובים יותר מאשר בכל מגזר אחר.

הכניסה לעיתונאים אסורה

„תבין, אני לא נגד העובדים. אני איש בטחון ותפקידי לבצע את ההוראות שקיבלתי, לא לתת לעיתונאים להכנס" — מתנצל בפני איש הבטחון שליד שער הכניסה למפעל האלקטרוניקה של „תדיראן" בחולון, המעסיק עד 3000 עובדים. אני נוקב כשם חבר ועד שהוזמנתי על־ידו אך ללא הועיל. איש־הבטחון מוזמן לשער נציגת ההנהלה. היא חוקרת אותי קצרות למטרת בואי ו„מצטערת שלא אוכל להכנס". איש הבטחון אדיב ומוכן לסייע. קוראים לאנשי הוועד ואלה מעבירים אותי אל „מעבר לקווים".

היה זה יום קשה במפעל. עובדים נזעמים שקיבלו מכתבי פיטורים פרצו למשרדי ההנהלה, שברו רהיטים, השתוללו ושיבשו את מהלך העבודה התקין. הם שיגרו שליחים למועצת הפועלים, עד שבתום יום מתוח ביותר נאותה ההנהלה לקבל בחזרה — לעת־עתה את מכתבי הפיטורים, להכנס למו"מ ולהגיע לסיכומים. האם זה סוף־פסוק ותחילתה של דרך חדשה במערכת היחסים העבודה בחטיבת הקשר? על־פי נסיון העבר קשה להיות אופטימי. בחטיבת הקשר חסרה תקשורת אנושית ביחסי מעביד־עובד.

בינתיים, אנו יושבים בחדר ועד העובדים.

משהו השתבש ביחסי העבודה ב„תדיראן" ■ לדברי ועד העובדים במפעל האלקטרוניקה בחולון, מעודדת ההנהלה עובדים ותיקים לפרוש, כדי לקבל אותם מחדש לעבודה באמצעות חברות פרטיות, ללא זכויות סוציאליות

עקב צמצום בעבודה בחטיבתנו".

ללא הידברות עם הוועד

חברי ועד העובדים ברוך קוז'ינסקר ופרידה אליעזר: ההנהלה שלחה את מכתבי הפיטורים ללא הידברות מוקדמת עם הוועד. אם ההנהלה לא תקח בחזרה את המכתבים, לא נוכל להבטיח שקט במפעלן לפני שמניפים את חרב הפיטורים יש למצות את כל אפשרויות היעול. ואיזה יעול יש כאן, כאשר בין 250 המפוטרים לא נמצא אף מנהל אחד לרפואה? לפני שמפטרים יש לבטל הוצאת עבודות לקבלנים, שבעבר היו עובדים מן המניין במפעל". שני חברי הוועד נוקבים בשמו של אדם שבעבר היה מנהל כוח־אדם במפעל, פרש ממנו ועתה הוא מספק כוח־אדם קבלני למפעל ממנו פרש.

העובדים מאשימים את ההנהלה שהיא רוצה להיפטר מעובדים ומעודדת אותם לפרוש ולפנות לחברות פרטיות המספקות כוח־אדם, ואחר־כך לחזור למפעל באמצעות אותן חברות, ללא זכויות סוציאליות, כאשר האחריות על גורלם הוא מעתה על הקבלנים ולא על „תדיראן". העובדים שולפים מסמך מתאריך 28.7.82, בו כותב ברוך שפירא אל ההנהלה סיכום מישיבת וערה שדנה בנושא: „כוח אדם עודף". בסיכום זה ממליצה הוועדה את מי יש לפטר. במסמך נאמר: „להגדיר את האוכלוסיה בה מדובר והכוונה לקבוצת האוכלוסיה ה„חיובית" (הכוונה: חיובית לפיטורים — א.ש.) שיש לחפש עבודה פתרון הוגן:

א. עובדים בעלי ותק של 10 שנים בחברה ומעל גיל 45.

ב. נפגעי תאונות ומחלות בתקופת עבודתם.

ג. לפי המלצת מנהל המפעל.

בין ה„פתרונות ההוגנים" שמציעה הוועדה: „עובד המשתייך לקבוצת האוכלוסיה הנ"ל מעל לשנתיים לא יקודם בחברה; קליטת כוח אדם מעל לגיל 45 מחייבת אישור מנהל כוח־אדם". הוועדה ממליצה „לאפשר לחטיבות לבוא במו"מ עם עובדים, ולהציע להם לעבור בתפקידי שירותים אצל קבלני המשנה הקשורים ב„תדיראן". במידה והעובדים יסכימו ינוהל מו"מ עם הקבלן הרלוונטי על שיכון העובד".

„החיוביים"

בין ה„חיוביים" — לשון סגי־נהור למועמדים לפיטורים — נמצא גם משה קרסנטי, העובד 22 שנה במפעל. קרסנטי סבל מבעיות נפשיות. לדבריו, הוא נשחק בעבודה ומיחס ההנהלה אליו: פועלת ייצור, רווקה, העובדת 17 שנה במפעל, והשכר שלה 500 ש"ח נטו; עובדת אחרת, מספרת תוך כדי בכי, על קורות חייה במפעל, אשר לו הקדישה 20 שנה. גם היא בין המפוטרים.

לבלה קוצרגיוסקי הציעה ההנהלה לצאת לפנסיה מוקדמת. משכורת היסוד שלה היא 480 ש"ח לחודש, שהם 40% מהמשכורת. 60% נוספים של המשכורת הם תנאים נלווים שאינם נכללים בתחשיבי הפנסיה. אם היא תתחשב במצבה הקשה של ההנהלה ותסכים לפרוש עתה, היא תקבל, אחרי 15 שנות עבודה פנסיה חודשית של מאה ש"ח.

ציון לשבח — ופיטורין

„אנחנו גדלנו כאן במפעל וגידלנו אותו" — אומרים מקבלי מכתבי הפיטורים. אחת מהם היא סולי אסף, פועלת ייצור זה 21 שנה. שש שנים היתה ראש צוות. לפני 12 שנה עברה לבדיקת מכשירים ליד מחשב. היתה גאה במפעל והמפעל — ככל הנראה — היה גאה בה. היא צויינה לשבח על־ידי ההנהלה ואף קיבלה מקרר כפרס.

„אתמול קרא לי מנהל העבודה וביקש שאני אעלה אליו. לתומי חשבתי שקוראים לי כדי לתת לי שוב מכתב ציון לשבח. התחילו ללכת איתי סחור־סחור עד שבישרו לי שהחליטו לפטר אותי. למה? עשיתי איזה פאשלה?, שאלתי אותם. „לא", ענו לי. „את דווקא היית בסדר גמור, אבל המפעל נמצא במשבר וזה מחייב שתישאר כאן רק „נבחרת"". שאלתי: „מה דרוש כדי להכלל באותה „נבחרת' מאושרת?" אמרו: „אנחנו צריכים סופר־נבחרת".

סולי, גרושה פלוס שניים, פלוס 21 שנות חיים במפעל, פלוס ציון־לשבח, אינה יכולה עוד להכלל באותה „נבחרת' שתישאר לעבוד במפעל. השנים בוזבזו לריק. היא עשתה את שלה בשביל המפעל יחד איתה אין המפעל הזה של חברת העובדים יכול להבריא — אומרים לה. אז מה משתוממים אם היא ושכמותה איבדו את סבלנותם ופרצו למשרדים והשתוללו.

ומה אומרת הנהלת „תדיראן"?

הסמנכ"ל יואל מטות: „הפיטורים הם בגלל הצורך העסקי. זה חודשים שאנו מנסים להכנס למו"מ עם הוועד על אופן הפיטורים, אך הם לא מוכנים להכנס לשיחות".

עובדי תדיראן מציגים את התלוש

(צילום: בועז לניר)

הרבוסתן

הגיבוי האזהי ביותר נגד כל הטוענים נגד פינוי השטחים ו/או הקמת מדינה פלסטינית, היה עד כה, כי אין לגזור גזירה שווה בין המתלקותן של צרפת מאלג'יריה ואנה"ב מווייטנאם לבין המצב כאן. לנו, ליהודים בישראל, אין מקום אחר, אין לנו זיקופי זיקוקה. והציוראל והלאומי חגג.

עתה בא אריאל שרון ולראשונה מעלה את האפשרות, כי היהודים יעמדו על גג השגרירות האמריקנית, בתקווה ובציפייה לפינוי. כיוון שאין שגרירות אמריקנית בשטחים — פירוש הדבר, כי שרון הוא האיש הראשון בישראל המעלה בפומבי את האפשרות שיהיה פינוי של יהודים מישראל. שהרי אם מדובר רק בפינוי מהשטחים לישראל — אין צורך לעבור דרך השגרירות האמריקנית. פינוי מהגג, כמו בווייטנאם, פירושו נטישה טופית של הארץ כולה.

העובדה, ששרון כבר מנסה למצוא אשמים ולהסיט מראש את האשמה מן הפוליטיקאים — רק מחזקת את הסברה, שהוא באמת רואה אפשרות זו כריאלית. הוא אומר, שהאשמים הם העיתונאים — זאת סתם בדיחה עלובה, שיש להניח שאפילו אורי דן לא צוחק ממנה.

ש. עין

על הפרץ

הרמטכ"ל שומרון: חיילים קרביים

האלוף פלד: זו אינה בושה

לא לבכות

„... רק מי שיודע לבכות יודע גם להילחם. להזיל דמעה על חבר שנפל בקרב זו אינה בושה ולא סימן של חולשה..." (אלוף פיקוד הצפון, יוסי פלד).

„... גם על נפגעים תכאב הוא כאב ואני לא חושב שחיילים צריכים להזיל דמעה, הם חיילים קרביים... (הרמטכ"ל, רב אלוף דן שומרון).

(מן העיתונות)

את הדברים הללו אמרו האלוף פלד והרמטכ"ל שומרון בשיחות עם חיילי הצנחנים שהשתתפו בקרב עם המחבלים בגדר הגבול בלבנון ביום חמישי שעבר. האלוף פלד שוחח עם החיילים באותו הבוקר, לאחר שבקרב איבדה המחלקה שניים מהלוחמים ושבועיים קודם, באותו מקום, נפל חבר נוסף בקרב עם מחבלים.

האלוף יוסי פלד הבין את הרגשות של הצנחנים בני השמונה־עשרה, ואמר להם את הדברים הללו, שצוטטו גם בטלוויזיה ובעיתונים.

ביום שלישי השבוע ביקר הרמטכ"ל אצל הצנחנים והשמיע בפני חובשי הכומתה האדומה דברים מנוגדים: יחידות מובחרות אמורות לפעול בתנאים קשים עוד יותר, גם עלולים להפגע לוחמים רבים. עם כל הכאב אינני חושב שחיילים צריכים להזיל דימעה.

הסוגייה הזו, כפי שבאה לידי ביטוי במסר המנוגד שמשמיעים אלוף הפיקוד והרמטכ"ל בפני לוחמים צעירים, היא משמעותית מאוד. האם לא צריך ויכול חייל צעיר להזיל דימעה על חברו הטוב, שנפל לפני דקות אחדות בקרב? האם הוא יכול להתנגד מכך? האם ניתן לדרוש זאת ממנו?

מישהו הפנה אותי אל הדור הקודם של הצנחנים, לוחמי יחידת ה־101, שאיבדו חברים רבים בפעולות הקרבות ולא בכו. הם הפגינו את הצער והרגשות בדרכים אחרות. הם היו קשוחים יותר מהדור של היום. יתכן.

שמעתי השבוע את האלוף אורי שגיא מצהיר, כי „אין כל סתירה בין חוותנו חיילים להיותנו כבני־אדם" ובן־אדם שאינו מאבד צלם־אנוש רשאי להזיל דימעה על מות חבר גם לאחר קרב. אין כל הוכחה שביטוי כזה לצער משפיע על התנהגות הלוחם בשדה הקרב.

המפקדים המבוגרים, בני הדור של דן שומרון ויוסי פלד, שעברו כבר דרך ארוכה בשרות הקרב ואיבדו חברים רבים לנשק, יודעים כבר כיצד לבטא את הצער וכיצד לעצור את הדמעות, למרות שראיתי כבר קצינים בכירים בוכים (גם אלופים).

המפקדים אולי בוכים בסתר. הצנחנים בני ה־18 יכולים ורשאים להזיל דמעה על חבר שנפל. לדעתי הרמטכ"ל טועה טעות חמורה במסר הזה לחייליו.

אבי בניהו

יוצאים מתוך הקליניקה

יותר מ־500 עובדי בריאות הנפש חתמו על עצומה נגד הכיבוש ■ „לא רק מי שחותם יצטרך להסביר זאת למטופל, אלא גם מי שלא עשה זאת"; דברי אמנון טולדנו, מיוזמי העצומה

מאת שלמה סלוצקי

„הפסיכולוגים שותקים בנושאים רבים, אפילו בנושא שבו לא נהוג לשתוק בישראל, נושא המשכורות ותנאי העבודה, הם שותקים. הם נוטים להיות אינטרוברטים. הם חשים בנוח עם חלומות ופנטזיות יותר מאשר עם המציאות החיצונית. הם נרתעים מעבודה מוסדית וארגונית, בטוחים יותר באינטימיות של אחד לאחד. חוששים מחשיפת יתר, מדימויי צעקני ובוטה, מהצפת מטופלים עם הסקטמותיהם האישיות. יוזמות בעניינו זכויות האזרח של חולי נפש יוצאות מפסיכיאטרים ומעובדים סוציאליים. הפסיכולוגים מזדהים איתן, אך קולם לא נשמע...".

הגדרה עצמית לא מחמיאה זו, של מקצוע הפסיכולוגיה והעוסקים בה — שניתן אולי להכלילו במקצועות בריאות הנפש, בין העובדים הסוציאליים והפסיכיאטרים — היתה רק חלק מהמחיה החריף במאמרו של ד"ר עמנואל ברמן, מרצה בכיר בפסיכולוגיה באוניברסיטת חיפה ומנהל לפסיכותרפיה בתל־אביב, ובמכון הישראלי לפסיכואנליזה. מאמרו של ד"ר ברמן פורסם לפני שבוע תחת הכותרת „שתיקת הפסיכולוגים", בגליון האחרון של כתב העת „פוליטיקה".

בלי שיהיה תיאום מוקדם בין האירועים, אך כמעין תגובה מאוחרת להגדרה מקובלת זו, יצאו לפני שבוע יותר מ־500 עובדי בריאות הנפש בעצומה נגד הכיבוש, ובה הם קוראים להפסקתו, כדי למנוע את המשך ההרס שהוא גורם לחברה הישראלית ולמרקם היחסים עם ערביי השטחים. לעצומה זו נוספה גם בסוף השבוע עצומה נוספת של עובדי בריאות הנפש — „נגד כיבוש ובעד הזכויות והסדר מדיני".

בשיחה עם אמנון טולדנו, אחד מיוזמי העצומה וחבר בוועדת הניסוח שלה, מועלות הסיבות לזעקה המאורגנת, שבה יצאו עובדי בריאות הנפש, ומתבררים גם גבולותיה.

— בעצומה אתם אומרים — בדרך כלל איננו מבטאים בפומבי את דעותינו הפוליטיות. מה הוציא אתכם לפעולה מאורגנת מחוץ לקליניקה הפרטית או המרפאה לבריאות נפש?

„התשובה טמונה בתמצית בנוסח העצומה עצמו, שבו אנו אומרים שהבנו, כי אם נמשיך בשתיקתנו עתה, אנו נותנים יד להשפעות ההרסניות של הכיבוש המתמשך."

— מה מייחד אתכם מאחרים, שאתם פונים דווקא כעובדי בריאות הנפש ולא כחלק מהתארגנות פוליטית־מפלגתית או מחאתית נגד הכיבוש?

„המסר המיוחד שלנו כעובדי בריאות הנפש קשור למודעות הייתר שיש לנו ביחס למה שקורה לנו כיחידים, למה שקורה לאנשים אחרים ולחברה כולה. אלה דברים שקורים לנו בלי שנשים לב, אבל הם נטבעים עמוק־עמוק בתוכנו".

הביעו רצונם לחתום

— בניגוד למעורבות הפוליטית והחברתית של עובדי בריאות הנפש במדינות שונות בחו"ל, האמירה שלכם לא היתה דרך הארגונים המקצועיים הקיימים. כיצד החלה ההתארגנות שהביאה לחתימת יותר מ־500 מחבריכם?

„באופן ספונטני לחלוטין. הכל החל בפגישה של כעשרה ירושלמים חברים למקצוע. הרגשנו שאנחנו צריכים לעשות משהו, שאנחנו לא יכולים להמשיך לשתוק, ושאם נמשיך ונעשה זאת, לא נוכל להיות שלמים עם עצמנו בעתיד. חשבנו גם, שאם נצא בקריאה — שנצליח להחתים אפילו של 100 איש, כפי שחשבנו בתחילה, — זה יקל על האפשרות להתבטא לרבים אחרים, כפי שאכן קרה במציאות."

— אתה מתכוון לעצומה השניה, שפורסמה שבוע לאחר זו שלכם בנוסח דומה?

„גם לה, אבל גם לחותמים על העצומה הראשונה, שחלק מהם לא היו חותמים על נוסח זה אם לא היתה זו התארגנות מקצועית — וגם לגבי עשרות עובדי בריאות הנפש ואפילו מאות, אשר לא הגענו אליהם בסבב הראשון והפרטיזני, של החתמות על העצומה, והם הביעו את רצונם לחתום עליה, כאשר פורסמה."

— הופתעת קודם, שלא האמנתם שיחתמו על העצומה יותר ממאה איש. האם הופתעתם מההיענות?

„בהחלט. הופתענו מאוד לטובה. ההיענות היתה מדהימה. הסיבה להפתעתנו קשורה לנטייה של עובדי בריאות הנפש, שלא להיות מעורבים פוליטית וכן לרגישות של הפסיכולוגים למילים. אכן, לרוב החותמים היו השגות שונות לגבי הניסוח המדוייק של העצומה. אך רוב מכריע של מי שפנינו אליו החליט לחתום, כיוון שהיה לו חשוב יותר להיות חתום על העצומה, גם אם לא היה שלם עם הניסוח ב־100%, מאשר לא להיות כלול בה בכלל."

נרתעים מפעילות פוליטית

— ולאחר החתימה, מה הלאה?

„גם בין החותמים היו רבים שביקשו לחשוב על פעילויות נוספות, שעדיין נותרות בגדר מחשבות. אחת מהאפשרויות היא לעשות משהו משותף עם אנשי בריאות הנפש המקומיים, בשטחים עצמם. הרעיון לא מגובש עדיין, אבל זה יכול להיות יום עיון משותף על השפעות הכיבוש בשני הצדדים וכד'."

— שיתוף פעולה עם תנועות פוליטיות־ישראליות, הפועלות נגד הכיבוש, כמו „שלום עכשיו" או אחרות?

„האפשרות עלתה לדיון, אבל ירדה מהפרק, כיוון שבחרנו להעביר את המסר הייחודי שלנו כאנשי מקצוע וגם בגלל הבעייתיות של המקצוע — עובדי בריאות הנפש לא נוטים להזדהות ולהיכנס למעורבות פוליטית־ציבורית. אנחנו די נרתעים מפעילות בתחום הזה ואין לנו עניין בכך, ואולי אנו גם לא כל־כך טובים כזאת."

— הבעייתיות הזו, שעליה אתה מדבר, קשורה למחיר המיוחד והייחודי שעליכם לשלם, כאשר אתם בכל זאת מזדהים בחתימתכם על עצומה נגד הכיבוש?

„המחיר הוא שחלק ניכר מהחותמים, צורת העבודה שלהם, היא פסיכודינמית, ובה, מתוך מניעים טיפוליים, מעדיפים לשמור על מידה של עמימות, כדי לא להגביל כל מיני מחשבות של המטופל. ברור שיש לכך מחיר, כאשר המטופל יודע שיש לנו תפיסה או הזדהות פוליטית מסויימת לגבי השטחים, למשל.

המחיר הוא בשני כיוונים. עבור חלק מהמטופלים הדבר יכול להביא להתנגדות ולאוהרים התחושת הזדהות. אך תמיד יש מחיר מסויים, שכל מי שחתם על העצומה הכיר אותו. מכאן ההשתייעה לטובה במיוחד חתימתם של מספר חשוב של פסיכואנליטיקנים, הרגילים בגישה של צמידה הדוקה על העמימות שעליה דיברנו."

קשה להתעלם

— קיים מתאם גבוה בין השתייכות למקצועות בריאות הנפש והזדהות עם מחנה השלום?

„לא נראה לי, שיש מקצוע שיש בו מתאם גבוה שכזה, הזדהות עם מחנה השלום, גם אם קיימים עובדי בריאות הנפש המשתייכים למחנה תומכי ההחזקה בשטחים, ואף גרים בהתנחלויות. הסיבה למתאם הגבוה הזה קשורה לכך, שמי שבחרו במקצוע כזה הם אנשים, שמראש מזדהים עם רגשות של אנשים אחרים ובמקצועות שלנו אחד הדברים החשובים הוא לראות את הדברים בעיניים של האחר. מכאן, שקל יותר לנו, מאשר לציבור הממוצע להבין את הרגשות ואת כאבם של ערביי השטחים. לנו קשה להתעלם מכך."

— כיצד תתמודד עם מטופל ש„יגלה" אותך ב„שמאלני" ו„יפה־נפש"?

„אני אתייחס לכך כמו לכל דבר שהמטופל יכול לברר עלי, אם זו בשיחה הטיפולית, ברחוב וכיו"ב."

— זהו אם כך מחיר שכדאי לשלם אותו, בזמן בו מתרחשים דברים כה חמורים וגורליים?

„אין ברירה. למי שחי היום בארץ, עם כל הדברים החמורים והגורליים המתרחשים היום בשטחים — אין כבר אפשרות להסתתר מאחורי אצטלה של מקצוענות. במצב הנוכחי, גם שתיקה היא הבעת עמדה. לא רק מי שחתם יצטרך להסביר זאת למטופל, אלא גם מי שלא עשה זאת. כמעט אין יותר אפשרות להצהיר על אי־מעורבות."

העיר שחוברה לה לחוד

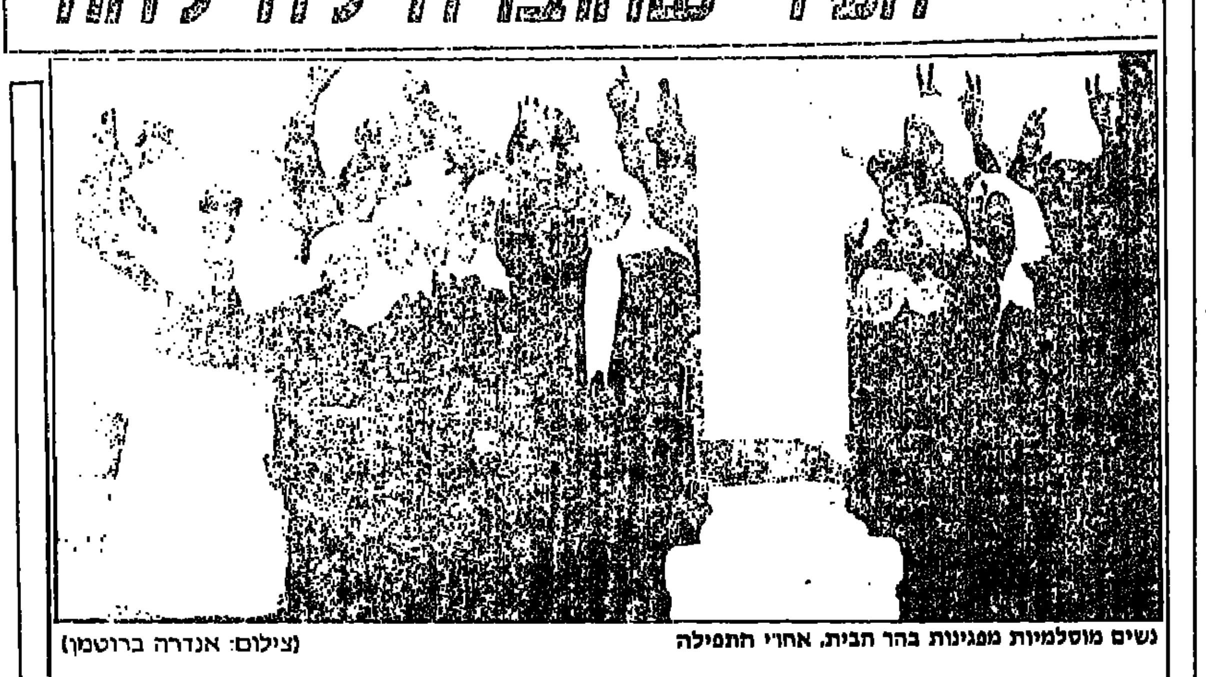

נשים מוסלמיות מפגינות בהר הבית, אחרי התפילה (צילום: אנדרה ברוטמן)

דו־קיום חד־סטרי

מאת ירון אמיתי

המושג הזה, „דו־קיום", הוא בכלל המצאה של תל־אביבים. לנו בירושלים (אחרי אחת־עשרה שנים של מגורים כאן, אני עדיין לא מרגיש „ירושלמי") העיר תמיד היתה מחולקת בינינו, הכובשים, לבינים הנכבשים; כמו שאומר מירון בנבנישתי, דו־קיום בין סוס לרוכבו. נכון שירושלמים משתדלים, אולי יותר מאחרים, לא להיות שחצנים בשוק הולכים לחלק המזרחי של העיר — אבל זה עוד לא יוצר דו־קיום; כל השינוי הוא שבזמן האחרון לא הולכים למזרח העיר. זה הכל.

לפני שנתיים נכנסתי לעיר העתיקה בפעם האחרונה. סוחר הבדים שלחנותו נקלעתי, אדם כבן 50, גלש לשיחה ולא לפני שהציע את כוס התה המסורתית, עם נענע כמובן: „אני שייך לדור אחר. הבנים שלי, אלה שהיום בני עשרים, אלה כבר אין להם סבלנות. כמה זמן הם יכולים להסכים שמישהו ישים להם רגל להם בתוך האוכל? יום אחד זה יימאס להם".

נכון שעד לפני שנתיים, כשהתחילו הדקירות, העיר המזרחית היתה חלק חשוב מהחיים, אכלנו ממולאים במרתף אצל אבו־עלי, סחלב בשער שכם, כנאפה בסוק א־זית, חומוס בכוך של אבו־טאהר בשוק והשתדלנו להתעלם מעצמות העוף, שהשליכו הסועדים מתחת לשולחן. הקשבנו לתפילות אתיופיות בדיר־א־סולטאן והתפעלנו מהבנייה הממלוכית בעקבת אל־דראסה. קנינו שטיחים ברחוב דוד ודולרים בשוק השחור אצל החלפנים בצלאח א־דין. דיברנו פילוסופיה בישיבה על שקי הקמח במאפיה הזו ברובע המוסלמי. ירדנו בלילה בסימטאות השוק הריקות לשמוע קונצרט בלותראנית. העברנו ערב תמסיני על כוס קפה תורכי בחצר של האמריקן־קולוני או על הגג של נשיונל פלאס.

אבל כמה ערבים באו לבלות אצלנו, בעיר המערבית? ילדים משחקים בגן הפעמון ובגיא־בן־הינום, פה ושם מגיעים כמה צעירים לסינמטק. אלה בקושי טיפה בים. ערבים מורח־ירושלמים מגיעים למערב, אם בכלל, לקנות בחנויות בימים של שביתת מסחר, או לעבוד. אם היינו קמים השכם בבוקר (וזה נדיר אצל ירושלמים), היינו רואים פועלים הולכים מערבה. אחרי הצהריים התנועה היא בכיוון הפוך. בכל המישורים האחרים, החיים מופרדים. לנו ולהם תחנות מרכזיות נפרדות, מרכזים מסחריים נפרדים, אפילו קונסוליות אמריקניות נפרדות.

הסוחרים הערבים למדו עברית, אבל כמה יהודים מדברים ערבית, אחרי עשרים שנה בעיר „מאוחדת"? ברובע היהודי שומעים לפעמים אנגלית יותר מעברית, שלא לדבר על ערבית. מתלמידי „עטרת כוהנים" קשה לדרוש משהו, בכלל.

לפעמים אני חושב, שאת הדו־קיום האגדי בכל זאת לא המציאו תל־אביבים, אלא הירושלמים הוותיקים, אלה שזוכרים בנוסטאלגיה את תקופת המנדאט. כשהעיר היתה מעורבת באמת — קטמון וטלביה, רוממה ובקעה הערביות במערב, והרובע היהודי בעיר העתיקה במזרח. אבל מה שהיה אז לא קיים כיום: איזה מין דו־קיום זה, כשהערבים יכולים, במקרה הטוב, לראות מרחוק את בתיהם המופקעים ברחובות שקיבלו שמות ציוניים להכעיס, כמו „חובבי ציון" או „וינגייט", בזמן שהיהודים החזירו לעצמם את הרובע בעיר העתיקה? ועוד סיפחו אליו כמה בתים מסביב, שיהיה: הירושלמים הרומנטיים רוצים מנדאט דה־לוקס, בלי האנגלים — וזה לא הולך. אז היו היהודים והערבים במעמד שווה, בעיני האינגליז לפחות.

דרך אגב, כבר כמה שנים אני חושב שהפתרון היחיד לבעיית ירושלים הוא להחזיר את האנגלים. ראשית, לא אנחנו נצטרך לממן את האלות והגז. שנית, במקום ויכוחים על מרטים בימי שישי, יהיו לנו נשפי ריקודים בארמון הנציב ו„לידו" בים המלח. לידיעת שר החוץ, גיששתי אצל כמה חברים בלונדון. הם אומרים שעכשיו כבר מאוחר, שהיינו צריכים לחשוב על זה לפני שסילקנו אותם. חבל, היה צ'אנס.

קו התפר נפרם

לפני חודשיים היו אומרים לך בירושלים שהבעיה היא יחסי דתיים־חילונים. היום חוששים ללכת לכותל. שתי ערים תחת גג מוניציפאלי אחד

מאת בצלאל עמיקם

הרחוב התמלא מאופק לאופק. תוך דקות הכל המה ממאות צעירים נזעמים, שהתגודדו בקבוצות גדולות. חלקם השמיעו קריאות גנאי, תוך הנפת אגרוף קמוץ. אחרים הפנו אבנים והגמו כלי־רכב חולפים. עד מהרה הופיעו השוטרים. הם באו בניידות, רכובים על סוסים ובמכוניות שלוח הזוזתי חמשטרתי בלט בהן. השוטרים אחזו בידיהם אלות. מכונית משוריינת הגיחה ו„התותח" שלה החל לשלוח סילוני מים קרים וצבעוניים אל לב ההמון הזועק, שהפיצו אותו לכל רוח.

שבוע לאחר מכן חזר החזיון. עוד הפגנת־שבת שיגרתית בירושלים. אותם ימים של הפגנות וזעם, הנראים כיום רחוקים מאיתנו מרחק שנות־אור, אירעו רק לפני כחודשיים. לו שאלת אז פרשנים ירושלמים, היו אומרים לך שהבעיה האמיתית של העיר, החוגגת 10 שנה לאיחודה, היא יחסי דתיים וחילוניים. היום ירושלים מצטיירת אחרת. דומה שבעיות הקרנת סרטים בשבת נדחקו לקרן זווית. שוב אין כותבים מאמרים על הפסיפס האנושי ממנו מורכבת העיר או על המירקם העדין של החברה שאסור לפצוע אותו. אין מדברים על יחסי שכנות לצמיתות בין יהודים לערבים. זוהי משאלת־לב בלבד ומשאלה איננה, כידוע, תחליף למציאות.

ניפוץ האשליה: של איחוד העיר קשה במיוחד על תושבי השכונות החדשות, הגושקות לשכונות הערביות. קו התפר הדקיק שכאן — נפרם. אמנם שכנים מתונים מהצד הערבי מסבירים, כי כל המהומות הם ביטוי להזדהות של ערבי ירושלים עם אחיהם בגדה וברצועת עזה ו„בקרוב יחזור השקט". מעטים בלבד מאמינים להם. גם הם עצמם מטילים ספק בדבריהם.

הקו הסמוי, החוצה את שני חלקי העיר, הוא היום ברור מתמיד. מהצד האחד משתרעת עיר שוקקת־חיים. תחבורה צפופה, בתי מסחר הומים מלקוחות, רוב עניין ועסק. מהצד השני — רחובות כמעט ללא אנשים. תנועה רדומה ומעטה, חנויות מוגפות ותושבים נזעמים.

בתי הספר הערבים סגורים השבוע והילדים נופלים למעמסה על המשפחות. אלפי הפועלים, שנהגו לבוא בוקר בוקר מהשטחים לשבור שבר בירושלים — נעלמו כמעט כליל.

גם ההליכה ההמונית לכותל דללה. המתח שבאוויר מרתיע. שני הדברים אינם כתמול שלשום וגם ההתלהבות מהאתר הקדוש פוחתה על רקע הביטחון המתערער. הסגירות הערבית משפיעה עמוקות על היהודים. שוב אין פוקדים את המסעדות המזרחיות ולא מחפשים מציאות בשווקים הססגוניים. שתי ערים תחת גג מוניציפאלי אחד.

אוטובוסים שעוברים בנתיב החוצה שכונות מגורים ערביות מועדים לרגימה. הנוסעים מתכנסים בתוך עצמם, נפחדים וכמו ממתינים ל„אבן התורנית" שתנפץ את השמשה. הדו־קיום הערבי יהודי, שהיה לבורח המציאות, נשען על הצרכים הכלכליים של שני המגזרים, אולם בימים אלה גבר הלהט הלאומני ופגע בו. השקט שמושג בעיר, וזאת כולם יודעים, הוא בזכותם של מאות השוטרים ואנשי הביטחון ופתרון אחר — אין.

ראש עיריית ירושלים, טדי קולק, רוגז על הסחף שגרף את ירושלים למערבולת ההתרחשויות החמורות בשטחים. הוא יודע, כי כל התושב שניתן לנתק את ירושלים המזרחית מהעורף הערבי שלה — הולך שולל אחרי הרהורי ליבו. קולק נאחז בכל שביב שמוכיח לו, כי עדיין לא הכל התמוטט. לפני זמן לא רב נועד עם עשרות נציגים ערבים מהשכונות השונות בבירה ולא הסתיר שמחתו לראותם, למרות הלחץ הכבד שהופעל נגדם ברחוב הערבי.

אומר טדי קולק: „אנו חייבים לפעול לא רק לאכיפת החוק — אלא לדאוג לכך שזה ייעשה מתוך רגישות, חוכמה ואי־שימוש באמצעים הנקוטים בגדה". קולק תובע, שדווקא בימים אלה חייבת הממשלה להרגיש את השוני בין ירושלים לשטחים בעשייה תיוביית, תוך טיפול בצרכים של האוכלוסיה הערבית וניטרול תחושת הקיפוח המזינה את האש הלאומית. „מי שרוצה להוכיח נחישות בירושלים, צריך למנוע במעשים ובמשאבים את הסיבות ליאוש ולתסכול, המהוות קרקע להסתה".

טדי קולק מאמין, כי לא תודנו לנקודת המוצא של 1967 „חוסר הברירה", סבור ראש העיר הוותיק ועתיר הנסיון, „מקובל על חלקים גדולים באוכלוסיה והוא שישקם את השלום".

מאחורי הכלאים — מאת זהבה מוזס

רפי סויסה בהגיעו ארצה עם בנו דוד ● בחזרה לפעילות פוליטית!

(צילום: יפפא)

שושלת סויסה

משפטו של רפי סויסה, נציב שירות בתי־הסוהר לשעבר וח"כ, מתנהל במקביל למשפט בנו, דוד ■ השתלשלות העניינים במשפט הבן סובבת שאלה גורלית. תשובת הנאשם עליה גרמה לתובעת להגיב ב„זו סתם המצאה"

בבית־משפט השלום ברחובות הסתיים השבוע שלב ההוכחות והסיכומים במשפטו של דוד סויסה, בנו של רפי סויסה, החשוד בהתפרצויות לדירות ברחובות.

משפטו של הבן, שדבר מעצרו בחקירת המשטרה פורסם לראשונה ב„על המשמר", לא גרם להתעניינות ציבורית רבה. התעניינות זו התמקדה כמעט כולה, לאחר מכן, במשפטו של האב, רפי סויסה, החשוד בניסיון להדיח שני עדים, וזאת למרות חשיבות משפט הבן. משפטו של האב, המתנהל במקביל בבית־משפט השלום, בפני שופט אחר עם תובעת אחרת, עדיין לא הסתיים.

רפי סויסה, מי שהיה נציב שירות בתי־הסוהר, ח"כ מטעם המערך, וראש מועצת מזכרת בתיה, הצהיר בעבר מיספר פעמים, כי הוא רוצה לשוב לפעילות פוליטית וכוונתו, באם אכן יזוכה הוא ובנו, לרוץ לבחירות הכנסת הבאה, כשהם מנצלים את הזיכוי כמנוף להגברת תנופת המירוץ.

במוצאי שבת האחרונה הקדים רפי סויסה את המאוחר וערך בביתו מסיבה בהשתתפות עיתונאים. מסיבה שהיא מעין שיבה לימיו הזוהרים. במהלך הדיונים ניסו הסניגורים לזרז את הליכי המשפט ועורך הדין, חיים משגב, אף נימק את בקשתו לזירוז הדיונים, ברצונו של רפי סויסה לחזור לפעילות פוליטית. דבר שנמנע ממנו כל עוד המשפט תלוי ועומד.

ביום שלישי האחרון הודיע השופט זאב המר, שיושב בדין במשפטו של דוד סויסה, כי הכרעת הדין נדחית לתאריך שעדיין לא נקבע. בהחלטתו זו הותיר השופט את רפי סויסה הרחק מקו התחלת המירוץ, מירוץ בו פתחו כבר כמה פוליטיקאים מקומיים, הרואים עצמם כמיועדים ומתאימים לייצג את מחוז יהודה, מחוז שהיה בעבר מעוזו של סויסה.

בינתיים, השבוע עם סיום שלב העדויות, התעוררה במהלך המשפט שאלה מעניינת. השאלה נשאלה לפתע על־ידי התובעת, ענת גרניט, במהלך החקירה הנגדית והיא הוצגה לנאשם. המדובר בשאלה שעמדה כל הזמן מול עיניהם של החוקרים ואף השופט המר, שלא הרבה להתערב במהלך הדיונים, חזר והפך בה. אך זו לא עלתה כלל קודם לכן במהלך המשפט. כדי להבין את חשיבותה של השאלה, יש לעצור לרגע ולהציג את הנאשמים והעדים המעורבים בשני המשפטים.

עדות שקר

דוד סויסה, בנו של רפי סויסה, הגיע ארצה במאי 1986 לאחר שריצה עונש מאסר, בגין עבירות סמים בצרפת. הוא נאשם, כי ב־26 בפברואר 1987 פרץ למיספר דירות ברחוב מנוסקוביץ ברחובות. ורד סויסה, אשתו, העידה במהלך משפטו של רפי סויסה, האב, אודות מעשיה ועל שחרור מעשי בעלה, ביום האמור, וכן על נסיונו של חותנה להדיחה. ורד עזבה את ביתה לתקופת מה עם בנה התינוק וחזרה להתגורר עם אמה. אחר־כך חזרה לבעלה. היא נוכחת ברוב ישיבות בית־המשפט.

רפי סויסה, התינוק, נולד לדוד וורד ב־22.2.87. הברית התקיים שלושה ימים לאחר התאריך בו נאשם דוד, בפריצה לדירות ברחובות. הסנדק בברית היה שר המשטרה. חיותה טל, אמה של ורד, מסרה למשטרה, כי ביום האמור נסעה לתל־אביב עם חתנה דוד, כדי לרכוש מוצרים לתינוק בחנות במבי. לאחר חקירה קצרה נשברה והודתה, כי שיקרה וכי לא היתה עם דוד בחנות. לדבריה, שיקרה ביוזמתה שנדרשה לעשות כן על־ידי חותנה. במהלך המשפט אף ניסתה לשים קץ לחייה.

רפי סויסה, חבר כנסת, נציב שב"ס לשעבר ואבי דוד, נאשם, כי ניסה להדיח שני עדים — את כלתו ואמה, למתן עדות שקר בעבור בנו. ויקטור סויסה, בן־דודו של דוד, בנו של אחיו של רפי, המוכר למשטרה, מתגורר מזה זמן בצרפת. על־פי עדותו של דוד סויסה, פגש בויקטור ביום האמור, בשעה 16.00 ברחובות, ויחד הם נסעו לרכוש מוצרים לתינוק בתל־אביב.

פקד דורית בן מאיר, קצינת משטרה הנשואה לקצין משטרה, משרתת במרחב השפלה. פקד בן מאיר היא אחותו של ויקטור ובת־אחיו של רפי סויסה. בן מאיר נפגשה עם חיותה טל במהלך חקירת מעשי ההתפרצות. מאיר סויסה, אביהם של ויקטור ודורית, אחיו של רפי סויסה המתגורר בצרפת, לא הוזמן להעיד. תת־ניצב, שמעון סביר, מפקד היחידה לחקירות פשעים חמורים, של רפי סויסה, העיד במשפט אחיו אודות שיחת טלפון שנערכה ביניהם.

שמואל אריאל ואורי בלומנפלד, בעלי חנות במבי, והזבן העידו, כי לא זכרו היטב באיזה יום בדיוק ובאיזה שעה נקנו אצלם המוצרים לתינוק, כיוון שהתשלום נעשה בצ'קים דחויים, אותם העבירו הלאה בלא להכניסם לקופה.

„למה לא הרמת טלפון"

בתאריך 7.2.88 העיד דוד סויסה, בחקירתו הנגדית, כי „ויקטור היה אתי בתל־אביב לקניה, ויקטור הוא בן־דודי שגר כבר שנים רבות בצרפת ובא ארצה למיספר ימים, כדי לראות את בנו מנישואיו הראשונים ולהשתתף בברית בני. באותו יום, ה־26.2.87, היה אמור להיות לאשתו יום הולדת. כשחזרנו מהקניה, רצה לקנות חמוצים, כי כל האחים והאחיות רצו לארגן מסיבת יום הולדת לאשתו. גם אביו, מאיר סויסה, דוד שלי, היה אמור להגיע ארצה בשעות הערב וארגנו זאת כמסיבת יום הולדת וקבלת פנים לאביו. היה לו קצת זמן. הוא התקשר אלי ורצה לנסוע אתי. היה מוגבל בזמן מ־16.00 ל־18.00, 19.00. נודע לי, כי ויקטור, שחזר לחו"ל, הגיע עכשיו ארצה. מישהו מהמשפחה התקשר והודיע שבא, ואני אמרתי, שאני מעריך שלא יפגש אתי עד אחרי המשפט".

בנקודה זו שאלה התובעת, עו"ד גרניט, את השאלה הבלתי נמנעת — „היכן היה ויקטור כל הזמן, הרי יכול היה להעיד קודם לטובתך, ואז לא היה המשפט הזה מתקיים כלל. למה לא הרמת טלפון לויקטור? למה לא ניסית לשחרר את היום אתה". תשובתו של דוד: „לא הייתי זקוק לו, אם את צריכה תקראי לו". התובעת: „זו סתם המצאה. ויקטור יכול להציל אותך ולמנוע את כל המשפט הזה". השופט זאב המר מתקשה אף הוא להבין ומקשה: „מדוע לפני שהגישו משפט לא קראת לויקטור" דוד סויסה: „הוא היה כבר בחו"ל. אמרתי לעו"ד שלי והוא ידע מזה. אם עורך הדין היה אומר שהיה צריך לעשות את זה באותו שלב, היינו עושים זאת".

ויקטור עצמו, בן־דודו של הנאשם שניקרא, לדבריו, ביום שני להעיד, כבר ביום שלישי סיפר כי היה עסוק מדי ולא מצא זמן לכך. עוד אמר, כי על המשפט נודע לו רק לפני שלושה חודשים מאביו שחזר מביקור בארץ. התובעת, בדברי הסיכום, אמרה, כי להערכתה הסיבה היחידה לכך, שויקטור נקרא לבסוף להעיד, הינה ההגנה שהגיעה למסקנה, כי היעדר עדותו גרועה מעמידתו על דוכן העדים.

ואתה הבנת את זה בדרוך השופט עצמו, לאחר שהיקשה בעניין מיספר פעמים, החליט באמור לדחות את הכרעת הדין למועד שעדיין לא נקבע. בינתיים ממשיך להתנהל משפטו של האב.

העיקר הבריאות — מאת יוסף שמי

הזדקנות בקצב הליכה

ג'ונסון שתמונתו הופיעה באחד השבועונים האמריקנים, הוא גבר בן 88, הטוען שאין הוא מכיר במוות כסיום טבעי של „כל בשר". כאשר הגיע לגיל 70 הוא לקה בליבו, היו לו בעיות רוומטיות ומחלת פרקים. הוא מודה, שלא התנזר אז מן הטיפה המרה, וכן שהיה לו עודף משקל בסך 25 ק"ג.

היום, 18 שנה מאוחר יותר, הוא משוחרר מעודף המשקל, רזה, וטוען שכל מכאוביו עברו כלא היו. ג'ונסון הגיע לכך על־ידי פעילות גופנית אינטנסיבית של 3 שעות ביממה, שכללה התעמלות, הליכה וריצה. בשנה שעברה השתתף במרתון של ניו־יורק והוא רץ 7 שעות ו־41 דקות.

כולם רוצים לשמור על כושר נעורים. לכן, אין להתפלא שמכונים כה רבים צומחים כפיטריות שלאחר הגשם. טיפול ב„ניעור" זקנים נהפך ל„ביג ביזנס". השיגשוג קידם את בלימת תהליכי ההזדקנות. הופיעו תכשירים הבולמים סממני זיקנה חיצוניים, כמו כתמי עור, קימוט העור, שינויים הנגרמים על־ידי חשיפה לקרינת השמש. תרופה, הניתנת לצעירים כנגד תפרחת (אקנה), משמשת גם כנגד ה„קילקולים" המופיעים בזיקנה. סוג מסוים של תכשיר נגד יתר־לחץ־דם, בצורת מישחה, אמור להצמיח שערות על ראשיהם של הזקנים.

במאה שלנו עלתה תוחלת החיים של האמריקני הממוצע מ־50 ל־70. לפי התחזית יגיע הממוצע של תוחלת החיים ל־85 בסביבות 2050 בעוד 60 שנה בלבד. לחיות כמה שנים נוספות, אין פרושו — לזכות באיכות חיים טובה יותר. הכוונה היא ל־22% מן האוכלוסייה, כך זה יהיה, לפי התחזית, בארה"ב בשנת 2050. למעלה מחמישית מן האוכלוסייה. תהיה בני 65 פלוס. כבר כיום „צורכים" בני 65 ומעלה, 40% מסך ההקצבות הממשלתיות לרווחה.

השאלה הנשאלת היא — איפה הגבול? עד כמה ניתן להאריך תוחלת חיים? החוקרים מקבלים את 120 השנה כגבול לתוחלת החיים. תהליך הזדקנות של התא אינו דבר חיצוני, אלא הוא אחד ממרכיבי התא. שיא תיפקודו של התא הוא בשנות השלושים לחייו של אדם. מכאן ואילך מתחילה ירידה בכושר התיפקוד. חלק מן השינויים הללו הם נראים: כמו הופעת קמטים, „ליבון" השערות, עקב ריפיון השרירים, מות מיליוני תאי המוח, והחלשות המערכת האימונולוגית — הגוף הופך פחות עמיד למחלות.

„טעויות" במערכת

תיאוריות רבות (לפי האומדן 11) מנסות לתאר תהליכי הזדקנות. בין אלה — תורת הגנים, שינויים פנימיים בתא, שינויים במערכת מובילי הסיגנלים בגוף, תורת האימונולוגיה ועוד. בניסויים בחולדות, שעשו בעלי אוריינטציה דיאטתית, הוכח שכאשר מורידים את סך־כל הקלוריות כ־40% — זוכה החולדה לתוחלת חיים גבוהה ב־50%. מכאן ההנחה, ששינוי בדיאטה עשוי להשפיע לטובה על אריכות־חיים.

הטימוס הוא האיבר שבו נוצרות הכדוריות הלבנות של הדם, שתפקידן לחזק את המערך האימונולוגי שלנו. עם הגיל מצטמק הטימוס, ובגיל ה־50 כמעט שאין רואים את האיבר הזה. תהליך זה הוא ביסוד ההיחלשות האימונולוגית: הגוף אינו מגיב, כי הוא אינו מאתר בזמן את הפולש. יש גם ריבוי מחלות, הנובעות מ„טעויות" במערכת. טעויות אלה גורמות לחלק ממחלות רוומטיות.

החוקרים בדיעה, כי הירידה בהפרשת הורמון הגדילה היא העומדת ביסוד איבוד במסת השרירים והשינויים בעור. החוקרים גילו הורמון שכינויו DHEA, המופרש על־ידי יותרת הכלייה ואשר מצטמצם עם הגיל. יש דיעה, כי בשל צימצום זה מופיעות התופעות הנזכרות לעיל. אצל חיות ניסוי מצאו, שהזרקת הורמון זה בולם התפתחות סרטן והופעת סכרת.

החוקרים גם מצאו, כי חומרים בשם גלוקו־קוסטיאואידים, הורמונים של יותרת הכלייה וההורמונים המעורבים בתגובות סטרס (מתח) — גורמים לליקוי זיכרון. הנחה זו נבחנה בחיות ניסוי. ואכן, ההורמונים שנוצרו גרמו למותם של נוירונים. ההורמונים הללו [illegible] „חומה", החוסמת את הדרך [illegible] את הנוירונים. הם מתנוונים „מסבב מצור". מניעת מצבי מתח וסטרס עשויה [illegible] תהליכי איבוד זיכרון. החוקרים [illegible] כימיים העשויים ל„החיות" נוירונים [illegible] הניסיון בחולדות הוכיח, כי זה [illegible] בהשפעת החומרים הכימיים, נוסח [illegible] בדרך שבתוך הלבירינט. מידע שנלמד בעבר, ואשר נשכח בשל ההזדקנות, [illegible] בהשפעת התרופות. בין התרופות הללו [illegible] ביתא־בלוקרים, קבוצת תכשירים [illegible] של הלוקים ביתר־לחץ־דם.

ג'ונסון. צעיר בן 88

חיפושים ב„יער הגנים"

FREE RADICALS — זו קבוצת חומרים, שיתכן שיש לה תפקיד בתהליכי הזדקנות. הפרי רדיקלים הם חלקיקי חמצן, בעלי פעילות גבוהה מאוד, המופרשים על־ידי התא. לפרי רדיקלס יש תפקיד שלילי בתוך התא. הם יכולים לגרום נזקים לכלי הדם ולתא. חושבים, שחומרים אלה מעודדים תהליך היווצרות סרטן, גלאוקומה וארטריוסקלרוזיס. [illegible] מתגונן כנגדם. נמצאו כ־13 „אנטי־רדיקלים" כאלה, ומניחים, שעשוי להיות להם תפקיד „אנטי־גריאטרי". בין החומרים הללו מצוי הביתא־קארוטן. הזרקת החומר לחיות עזר בהגנת הגוף של החיה מפני מחלות הריאות. חומר אחר, שהכינוי שלו — S.O.D יעיל במניעת נזק לרקמות בעת התקף לב ושבץ.

העובדה, שאיברים שונים מזדקנים בקצב שונה, אך יחודי לכל אחד מהם, מסקרנת את החוקרים. כך, למשל, נקבע שכאשר [illegible] שנוטלים מן הגוף מתנהגות תמיד באותה דרך. התאים מתחלקים 50 פעמים ולא יותר. [illegible] מכתיב התנהגות כזו? תשובה לשאלה זו — יתכן שתאפשר מציאת מפתח לסוד הגיל וההזדקנות. יש החושבים, כי התשובה לשאלה נמצאת במערכת הגנים. החיפושים ב„יער הגנים" יכולים להימשך עשור ויותר. מניחים, כי לא גן אחד מעורב בתהליך ההזדקנות. את מספרם של המעורבים אומדים בכ־10,000 [illegible] 100 אלף גנים.

באשר לתפריט שלנו. אנחנו „אוכלים את עצמנו לדעת", פשוטו כמשמעו. [illegible] בדעה, שבגיל מסוים אסור לצרוך יותר מ־1,500 קלוריות ביום. לזה יש להוסיף את סוג הקלוריות המומלצות. הנחה זו עוד [illegible] הוכחות. מה שכבר אינו מוטל בספק, זה הצורך בפעילות גופנית כדי למנוע ריפיון שרירים, איבוד מסת העצמות, וצימצום נפח הריאות. אפשר לדחות את „הבלתי נמנע" [illegible] שנה. כך טוענים הגירונטולוגים, וזה חשוב כדי לשמור על כושר מנטלי גם בגיל זקנה. השעון הביולוגי פועם כל הזמן ואפשר להגיע ל„בלתי נמנע" במצב טוב.

אספירין — בעד ונגד

נושא השימוש באספירין בתרופת־מנע כנגד התקפי לב עדיין תוסס כותרות. השבועון הידוע „ניו אינגלנד ג'ורנל אוף מדיסין" פירסם תוצאות סקר שבוצע בארה"ב, שנמשך 4.8 שנים, ואשר הקיף למעלה מ־22 אלף בני־אדם: כולם גברים בגיל 40־84. על סמך הניסיון שנעשה על קבוצה כה גדולה של אנשים ניתן לומר, כי התרופה שנוטלים אותה מדי יומיים, במינון של 325 מיליגרם — מורידה בכ־47% את הסיכון להתקף לב אצל גברים שעדיין לא לקו במחלה זו.

במקביל, פורסמו נתונים מסקר אחר, שנעשה בבריטניה. התוצאות ראו אור בשבועון „בריטיש מדיקל ז'ורנל". המחקר הבריטי נמשך 6 שנים והקיף 5,140 רופאים, אשר נטלו מדי יומיים 500 מיליגרם אספירין. הבריטים לא מצאו הוכחה לכך שהתרופה מונעת הופעת התקף לב.

לעומת זאת, האמריקאים כן מצאו הבדל. הקבוצה הנסקרת — למעלה מ־22 אלף גברים נחלקה לשניים — חלק אחד קיבל אספירין, וחלק אחר רק אינבנו, כלומר: כדורים ללא חומר תרופתי פעיל. סיכום התוצאות, שנעשה בדצמבר 1987, הראה שהקבוצה שקיבלה אספירין היתה חסונה יותר מפני התקפי לב. מבין למעלה מ־11 אלף מקבלי אספירין נרשמו 104 התקפי לב. מבין מקבלי התרופה אינבנו (פלצבו) לקו 189 גברים בהתקף לב. ההבדל היה כה משמעותי, שהוחלט להפסיק את הסקר ולהמליץ לרוצים בכך ליטול אספירין. זאת ועוד, מבצעי הסקר קבעו, כי בין הנוטלים אספירין נרשמה תמותה נמוכה יותר — בהשוואה לקבוצה בקרה. החוקרים מדגישים, אמנם, כי אספירין מונע קרישת הדם בכלי הדם, אך עם זאת, אצל נוטלי אספירין יש סיכוי וסיכון גדול יותר להתפתחות שבץ־מוח.

ההבדל בין המסקנות האמריקאיות והבריטיות — יתכן שמקורו בעריכת הסקר, במספר הנסקרים, ובמנת האספירין שקיבלו הנסקרים בארה"ב ובבריטניה. האמריקנים מנסים לקשור את התוצאות של הבריטים להבדלי מנה: המנה הגדולה יותר מבטלת את היתרון האפשרי של התוצאה הרצויה. הנוטים לפשרות מציעים בדעה, כי האמת היא במקום כלשהו באמצע. יתכן, שנטילת אספירין עשויה למנוע כ־25% מהתקפי לב אצל בריאים. אם אכן התוצאות האמריקניות נכונות, הרי שהתרופה היא מילוי שאיפה של כל רופא קרדיולוג: תרופה זולה, יעילה במנות קטנות, לרוב אינה טוקסית.

תרופת האספירין פועלת בדרך של בלימת יצור הפרוסטגלנדין. זה חומר דמוי הורמון, שיש לו תפקיד בהיווצרות קרישי הדם ולבלימת ייצור קרישי דם יש פן חיובי ופן שלילי באחד. בארה"ב, למשל, צורכים מדי שנה 10 מיליארד טבליות אספירין. בצריכה זו יש משום סיכון, שכן יתכנו בעיות דימום של הקיבה ושל המעי הגס. אצל אנשים אשר נוטים לכך ממילא, בשל כיב קיבה או כיב התריסריון, למשל. לכן, אין ליטול אספירין כטיפול־מנע נגד התקפי לב ללא התייעצות עם רופא.

קרדיולוגים מסוימים גורסים, כי רק אנשים הנחשבים כבעלי סיכון גבוה ללקות בהתקף לב — יכולים ליטול אספירין. דעה אחרת גורסת, כי ניתן להציל 100 בני־אדם בארה"ב רק הודות לטיפול מנע באספירין. מכל מקום ברור, שטיפול מנע וטיפול כנגד הופעת התקף לב חוזר צריכים להיות מושתתים על שיטות משולבות: הכוונה: לדיאטה, פעילות גופנית ומניעת עישון.

חומר מקפיץ דם

חומר חדש, הגורם לעלייה בלחץ הדם, נתגלה על־ידי חוקרי האוניברסיטה העברית במוחו של הפרה. גילוי החומר החדש, שלא היה מוכר עד כה ואשר הרכבו גם לא פוענח, עשוי להיות צעד חשוב בהבנת המנגנון הגורם לשינויים בלחץ הדם ולטיפול ביתר־לחץ דם.

פרופ' דפנה אטלס מן המחלקה לכימיה ביולוגית, שבמכון למדעי החיים ע"ש סילברמן, שבפקולטה למדעי הטבע של האוניברסיטה העברית, הפיקה את החומר ממוחות של פרה. כאשר הזריקה את החומר למוחותיהם של חתולים ועכברים היא מצאה כי חלה עלייה בלחץ הדם. המחקר בוצע בשיתוף־פעולה עם חוקר מאוניברסיטת שטרסבורג שבצרפת. פרופ' אטלס מצאה, כי ניתן לבטל השפעת החומר החדש בעזרת תרופות המשמשות לטיפול ביתר־לחץ־דם.

מחלה זו היא הנפוצה ביותר מבין מחלות כלי הדם, והיא פוגעת בצעירים ובזקנים כאחד. המחלה זכתה לכינוי „המתנקש השקט" ונחשבת לאחד הגורמים העיקריים למוות אצל בני אדם. בארה"ב חישבו ומצאו, כי 25 מיליון אנשים לוקים ביתר־לחץ־דם. מספר הסובלים ממחלה זו בישראל דומה, מבחינת השיעור לזה של ארה"ב.

כיום ניתן לטפל במחלה בעזרת מגוון רחב של תרופות. הטיפול הטוב הוא כאשר מאבחנים את המחלה מוקדם, בטרם נגרמים נזקים קשים במערכת כלי הדם. עם זאת, אין עדיין נתונים המאפשרים קביעת סיבת המחלה, וכמו כן — לרפואה אין תשובה לשאלה מדוע לא ניתן לרפא אותה ממש.

גילוי הקשר בין החומר החדש לבין עלייה בלחץ הדם, יתכן שיעזור להבנת התהליכים הפיזיולוגיים והאחרים המעורבים בכך. חוקרת מן האוניברסיטה העברית עוסקת עכשיו בחיפוש שיטות לגילוי החומר בדם, שכן כיום ואיבחון נעשה אך ורק על־ידי מדידה חוזרת ונישנת של לחץ הדם. יתכן, כי בעתיד ניתן יהיה לספק תרופה המנטרלת את החומר, אשר לפי הערכה גורם ליתר־לחץ־דם. או, מן הסתם, לא יהיה צורך בטיפול תרופתי ממושך.

מדיניות וחברה

במקום להחליף את העם

מאת נפתלי בן־משה

במקום שההתרחשויות בשטחים יפתחו את הראשים האטומים ביותר ויפקחו עיניים סומות, כדי להבין ולראות שאנו יושבים על חבית אבק שריפה, שאם לא נפרקה במהירות ובזהירות היא תפוצץ את כולנו — אנו שומעים מפי מומחים וסוקרים, שההתרחשויות גרמו דווקא לנטייה ימינה ולהקצנה ניצית בציבור היהודי. בטרם נגיע ליאוש ולמסקנה שצריך להחליף את העם — מוטב להתאזר בגבורה ובתבונה ולנצל את פרק־הזמן שנותר עד לקלפי כדי לשנות את הלכי הרוח בעם, והדבר אינו למעלה מכוחותינו.

צריך לזכור כל הזמן, שאת אופייה של הממשלה הבאה ואת מדיניותה יקבעו לא בוושינגטון, לא בלונדון ולא בפאריס — אלא יקבעו אזרחי ישראל. מכאן שהמאבק על נפשו של העם אינו פחות חשוב מאשר המאבק על תוכנה וטיבה של המדיניות — כי ללא תמיכת העם אין כל סיכוי להשקפה הטובה והנכונה ביותר. הבעיה היא, ששני המאבקים במקביל, ובמיוחד בשנת בחירות, אינם זהים בדיוק ואינם תאומי סיאם. החכמה היא למצוא את נקודת האיזון השבירירית בין העקביות הפוליטית לבין יכולת הקיבול של העם. כשם שהנהגה פוליטית נדרשת להוליך את העם ולא להיגרר אחריו, כן אסור להנהגה להפליג הרחק מהעם ולהינתק ממנו, ובכך בעצם לשרת את האינטרסים של הצד שכנגד.

להרים את הכפפה

מיקשים פוליטיים מסוג זה טמונים לרגלינו על כל צעד ושעל. לו היה הדבר בידי, הייתי מרים את הכפפה שהשליך לעברנו יאסר ערפאת כהודיעו, שהוא מוכן לנהל משא ומתן ישיר עם ישראל ולהכיר בגבולות ישראל מ־4 ביוני 1976. הייתי מעמיד את הצהרותיו ואת כוונותיו לבדיקה במכונת האמת, וגם אם היה מתברר, שהוא אינו מסוגל להרים את נטל ההוכחה — היה הדבר מבחינתה של ישראל שווה את כל הסיכון, אם יש סיכון כזה. כדור העיקשות והסרבנות היה עובר למגרשו של אש"ף ותוך כדי־כך גם מכניס פירוד ופילוג בשורותיו.

אך כדי לנהל משא ומתן עם אש"ף לא די בהסכמתו של פרס ואפילו לא בהסכמתה של מפלגת העבודה, גם לו היה לה רוב בממשלה. לכך נחוצה הסכמה רחבה בעם; ולבו של העם (הבה נראה את המציאות בעיניים מפוקחות) טרם הוכשר לקלוט מחשבה נועזת ומהפכנית כזאת לפי המושגים עליהם התחנך ובהם שטפו את מוחו כל השנים.

מפלגת העבודה, למשל, שתתפתה בשנת בחירות ללכת על האופציה האש"פית, דנה את עצמה מראש לכשלון אלקטורלי נחרץ ולאופוזיציה מובטחת או לשותפות של דייר־משנה בממשלת ליכוד. זה מה שהשמאל הציוני רוצה? כך נקדם את השלום?

מזכ"ל מפ"ם, אלעזר גרנות, אמר (ברומא, לעיתון הקומוניסטי „אוניטה"), ששמעון פרס, שאינו מוכן לנהל מו"מ עם אש"ף, הוא דמות טראגית, שביזבז שנתיים כשהיה ראש ממשלה. גרנות שבה את לבם של האיטלקים, אך שכח שבביתו בישראל, גם האופציה הירדנית במסגרת ועידה בינלאומית, אותה מציג ועליה נלחם שמעון פרס, היא צעידה נועזה על קרקע חלקלקה מבחינת דעת הקהל הישראלית, המחייבת מאמץ שיכנוע אדיר מול השיסוי והדמגוגיה מימין.

על השמאל הציוני להבין כי המסע לשלום אינו עובר בדרכים צדדיות אלא בדרך המלך, בה הולך רוב העם

אפשר להיות נבון ועיקבי עד הסוף בחוץ, ולשכוח את המצב בבית. אך אסור לשכוח, שמה שיש היום ומה שאפשרי כעת, ולשם כך צריך לגייס את כל הכוחות, היא המתכונת של ועידה בינלאומית בנוסח פרס־חוסיין, וכרגע העיקר איננו מה יהיה תוכנן של ההצעות שיוגשו למשא ומתן, אלא עצם הכניסה למסגרת זו כראשית תהליך וכגורם מאיץ לקראת צעדים נוספים.

דילול כוחות וניתוק מגע

יש לנו ביקורת קשה ונוקבת על דרך טיפולה של הממשלה בתסיסה בשטחים. אילו היה הדבר בידי, הייתי מפעיל את המוח האנאליטי ואת התעוזה המחשבתית שלי — ובמקום הכנסת מאסות של צבא לשטחים, הפעלת אלות והבלטת נוכחות צפופה ומתגרה בעלת מתח גבוה, שכל זיק קטן הופך אותה ללהבה גדולה — הייתי מדלל את הכוחות, מנתק מגע (וכמובן מלבד לירושלים שחוברה להיתיריו, שהיא סיפור אחר), מתרחק מאזורים צפופי אוכלוסיה (במיוחד ברצועת עזה) ונמנע ככל האפשר מנוכחות מתגרה וממצבי חיכוך עם האוכלוסיה. הייתי מתמקד בעיקר בשליטה על עורקי תחבורה ועל מוקדים אסטרטגיים, משהו בדומה לרעיון האוטונומיה החד־צדדית של משה דיין, אך לא כפתרון לטווח ארוך אלא כהסדר זמני עד שיבוא השלום.

עם כל הביקורת שיש למתוח על יצחק רבין, כמבצע המדיניות של ממשלת האחדות, אסור לשכוח שאילו איש „חרות" היה מכהן כשר בטחון במקום רבין — או אם רפול היה במקומו של שומרון כרמטכ"ל — הם היו מפעילים יד חזקה הרבה יותר ברוטאלית וקטלנית בנוסח שרון ושליטא. זו איוולת ממדרגה ראשונה להשליך את רבין לזרועות הליכוד ולהשוותו לשמיר האוטיסט. יצחק רבין, רמטכ"ל מלחמת ששת הימים, האדם השפוי ואיש ההגיון, הדוגל בתוכנית אלון והמתנגד להתנחלויות, רחוק מנטאלית ומחשבתית תק פרסה מהלך־המחשבה הלאומני האטום של הליכוד.

מי ששולח את רבין לליכוד צריך לשלוח לשם עוד שלושה רבעים מאזרחי ישראל. הדרך הבטוחה להבטיח את נצחונו של הליכוד היא לפרק את הצירוף רבין־פרס במפלגת העבודה. לאחר שהליכוד ינצח, לא חשוב באמת אם ר"צ תקבל 6 מנדטים במקום 5 ואם מפ"ם במקום 2 תקבל 4 מנדטים (וזה מזכיר את הצהלה שפרצה מלבותיהם של נציגי „צוותא" על נצחונם הגדול בקמפוס האוניברסיטאי בתל־אביב, בעוד מה שקרה באמת בבחירות אלו הוא שהליכוד עלה והשמאל ירד). הגיעה השעה שהשמאל הציוני הממוסד יבין, שהמסע לשלום אינו עובר בדרכים צדדיות אלא בדרך המלך בה הולך רובו של העם.

אחים למחסור

יחסי האיבה השוררים בדרך־כלל בין מדינות מזרח־אירופה קיבלו תפנית. לפני שבועיים הפגינו ההונגרים למען זכויות האדם ברומניה ■ המצוקה מובילה לערכים דמוקרטיים?

מאת יהודה לחב

זה היה חזון בלתי־רגיל: בוורשה, שהחנויות בה ריקות, האספקה לקויה והתושבים טרם התאוששו מהעלאת המחירים הגדולה האחרונה, התארגנה לפני כשבועיים הפגנת אלפיים נגד הרעב והמצוקה — אך לא בפולין, כי אם ברומניה. בבודפשט, שרבים כואבים בה את עולו הקשה של המיעוט ההונגרי בטראנסילבניה, יצאו באותו יום עצמו מאות אנשים להפגין למען זכויות האדם ברומניה — לא רק של בני המיעוט ההונגרי, אלא של אזרחי רומניה כולם.

בוורשה פיזרה המשטרה את המפגינים בכוח ועצרה כמה מהם. בבודפשט התאפקו השוטרים בהחרמת כמה כרזות, אך לא התערבו במהלך ההפגנה. יש בכך כדי ללמד על ההבדלים החברתיים והשוני בנוקשות השלטון בשתי הארצות, אבל לא בכך עיקר העניין.

ההפגנות בוורשה ובבודפשט נערכו ביוזמתה ועל פי קריאתה של „אמנת 77" לזכויות האדם, הפועלת בצ'כוסלובקיה זה עשר שנים ומעלה. כעבור ימים מיספר נערכו בעת ובעונה אחת בפראג, בבודפשט, בוורשה ואפילו במוסקווה פעולות מחאה נגד השלטונות המזרח־גרמניים, שגירשו למערב־גרמניה כמה אנשים, שפעלו למען זכויות האדם בארצם.

לפני כשנתיים נפגשו באיזור הגבול הפולני־צ'כי כמה פעילים של „אמנת 77" ושל „סולידריות" ופירסמו את הצהרתם המשותפת הראשונה. מאז העמיק והלך התיאום בין שתי התנועות. באוקטובר 1986 הצטרפו אליהם גם פעילים הונגריים למען זכויות האדם וחתמו על הצהרה משותפת, שדנה בלקחי המרד ההונגרי, שמלאו לו אז 30 שנה.

זוהי תופעה חדשה ואפשר לומר, מהפכנית. ההיסטוריה של מזרח־אירופה היא סידרה רצופה של מאבקים בין העמים הקטנים באיזור, שמרוב שנאה וקינאה הדדית הכשילו את מאבקי החופש (או לפחות תרמו להכשלתם) של שכניהם. אפשר למלא כרך שלם במניית הדוגמאות. די אם נצביע על כמה אירועים בתקופתנו: השאיפות לדמוקרטיזציה בפולין ובהונגריה ב־1956 נתקלו בצ'כוסלובקיה בחומת אדישות צוננת; הפולנים וההונגרים גמלו לצ'כים ולסלובקים ב־1968, כאשר לא גילו התנגדות ראויה לשמה לפלישת חמשת צבאות ברית־ורשה, שבאו להחניק את „האביב של פראג"; העמים השכנים גילו מעט הבנה לפולנים, שהתקוממו נגד הגזירות הכלכליות ב־1970; ואפילו בעת הופעתה של תנועת „סולידריות" בפולין, בראשית שנות ה־80, הציף את כל מזרח־אירופה גל בדיחות על המחסור בפולין והתגובה הספונטנית של רבים היתה — „הפולנים המיטו במו ידיהם את הצרות על עצמם. כל הזמן שובתים. כנראה שאין הם רוצים לעבוד". רומניה נראתה מוקצה מחמת מיאוס, בעיקר בעיני ההונגרים, בגלל דיכוי בני עמם בטראנסילבניה. ואשר למזרח־גרמניה — „מה כבר אפשר לצפות מגרמנים", אמרו אנשי רוח מזרח־אירופים, שבעיניהם עדיין התמזגו המושגים „נאציזם" ו„גרמניה".

בעל חשיבות מישנית

תופעת ההתנכרות ההדדית לא פסחה גם על בעלי מצפון רגיש. לא מכבר נסע לבריה"מ מדען צ'כי גולה, עתה בעל אזרחות שוודית. במוסקווה הוא ביקר אצל ידידו משכבר ימים, לוחם החופש, אנדרי סחארוב, שכמה שבועות לפני־כן הורשה לחזור מגלותו בעיר גורקי. איש שיחו, הצ'כי, נדהם לגלות, עד כמה „סובייטו־צנטרי" הוא האדם, שב־1968 הרים קול מחאה אמיץ נגד הפלישה לצ'כוסלובקיה. כל מה שמתרחש מחוץ לבריה"מ נראה בעיני סחארוב בעל חשיבות מישנית, בלתי ראוי להתייחסות רצינית, לעומת ה„גלסנוסט" בבריה"מ — כאילו אין אלה כלים שלובים.

אך דומה, כי עתה הולכת ומתבקעת חומת ההתנכרות והאיבה. הפעולות וההצהרות המשותפות המתרבות והולכות של הארגונים השונים לזכויות האדם בארצות מזרח־אירופה, הן קרן־אור מעוררת תקווה רבה. גילויי הסולידריות ההולכים ונשנים מעידים, כי החוגים, המצטיינים בעירנות פוליטית גבוהה ביותר בארצות אלו, מודעים עתה יותר מאי־פעם, שקיימת תלות הדדית בין גורל ארצותיהם ועמיהם; ויתר על כן, כי עקרונות הדמוקרטיה וכיבוד זכויות האדם והעמים הם־הם הבסיס האיתן הן לשיתוף הפעולה בין ארגוניהם בהווה והן ליחסי עמיהם בעתיד ולפתרון המחלוקות ההיסטוריות והאקטואליות ביניהם.

יתכן, שדווקא המצוקה המשותפת תצמיח את ההכרה בצורך להקים במרכז אירופה חבר־עמים המושתת על יסודות דמוקרטיים. וייתכן אפילו, שנוכח התנאים המיוחדים, הקיימים עתה ב„מרכז" (שהיה מקור המצוקה), השאיפה לכינון חבר־עמים דמוקרטי כזה במרכז אירופה, לא תיתקל עתה בהתנגדות מצידו. לא מן הנמנע, שבאופק מסתמנת הזדמנות היסטורית, אולי יחידה מסוגה ובלתי־חוזרת.

[illegible] „סולידריות" ● גל ההפגנות [illegible]

רשות הקורא

תרכובת תפורה על ברך

בידיעה על יוזמות חדשות של „שלום עכשיו" („על המשמר", 7.2.88) נאמר כי פעילי התנועה יפנו אל ראש הממשלה סמוך לביקורו בוושינגטון, בתביעה ליצור מחדש את אווירת קמפ־דייוויד.

מה לעשות, אווירת קמפ־דייוויד קשורה איכשהו בהסכמי קמפ־דייוויד. מהם נותר כיום רק דבר אחד — הסכם השלום הישראלי־מצרי. כל יתר ההנחות שהיו לשלושת המעצבים הראשיים של ההסכמים, נתבדו. קארטר ראה בהסכמים מסד ל„שלום אמריקני" באזורנו; בגין ראה בהם תחבולה כדי להיפטר מן המיטרד הפלשתיני; סאדאת חשב שהירדנים ואי־אלו פלשתינים ייקפצו על עגלת האוטונומיה. המשותף לשלושתם היה הרצון למנוע שילובם של הסובייטים והפלשתינים בתהליך השלום.

מי דוגל כיום בפה מלא ובקנאות בהסכמי קמפ־דייוויד? יצחק שמיר, למרות שבשעתו התנגד לוויתוריו של בגין, בהם תמכה תנועת „שלום עכשיו". למה שמיר הפך לחסיד קמפ־דייוויד? משום שהוא מודע לסירובם של הירדנים, הפלשתינים והמצרים להשתית את ההידברות על בסיס זה. הסכמים אלה הם כיום לא יותר מעלה תאנה של הליכוד לסרב לכל הידברות על בסיס „שטחים תמורת שלום", כי הפרספקטיבה של הליכוד היא דרך הכיבוש והדיכוי המלווים סיפוח זוחל אל סיפוח מלא, „לכשירחיב".

כל יתר הגורמים באיזור והקהילייה הבינלאומית רואים את הוועידה הבינלאומית כמסגרת ריאלית יחידה להידברות, כאשר ה־יוזמה האמריקנית החדשה היא תרכובת תפורה על הברך של אשלית „השלום האמריקני", יסודות של תכנית האוטונומיה וגימגומים על פתיחה בינלאומית.

נותרה רק אישיות אחת הדביקה בתכנית האוטונומיה הבגינית — יצחק שמיר. חברים מ„שלום עכשיו": האומנם אתם סבורים שפנייתכם אליו תשנה כהוא־זה את נאמנותו לארץ־ישראל השלמה? ודאי שכוונותיכם טובות ותמימות, אך האינכם מבינים כי פנייה כזאת, משמעותה — בניגוד לכוונותיכם — הגשת זר פרחים לראש ממשלתנו, החשוב שבין סרבני השלום באזורנו?

דן וישניצר, תל־אביב

מחכים למימשל

קרה כבר בעבר, שהמימשל האמריקני מצא לנכון „לייעץ" לנו מה לעשות ואנו ענינו, בתקיפות אופיינית, כי אל לה לארה"ב להתערב בענייניה הפנימיים של ישראל. אולם ישנם גם חריגים. חנא סניורה, שהוגדר כסוכן אש"ף והיה אמור להישפט בשל הסתה, יצא לארה"ב — בזכות התערבות המימשל האמריקני...

היום אנו עדים למצב בו אין אנו זזים ללא ארה"ב. מחכים ליוזמת שלום אמריקנית. אנחנו, שלא מוכנים לקבל תכתיבים, נשארים קפואים במקומנו. מחכים שאחרים יסדרו לנו את העניינים.

קשה להסביר את האימפוטנציה הזאת (נדמה שאנו נהנים כשמכופפים אותנו...). מתי יימצאו האמיצים בפוליטיקה שלנו, ולא נחכה לחבל הצלה שיושלך לעברנו, אם וכאשר יתחשק לידידינו מעבר לים?

דורון ספקטור, מרחביה

המפתח בידי ישראל

ויקטור נחמיאס, בכתבתו ב„מבט" 5.2.88 דיווח כיצד ניהל שיחה עם תושבי שכם במצור, לאחר שהותר לצאת לשעתיים לקניות. אחד מהתושבים אמר בזו הלשון: אתם הישראלים זקוקים למתווכים כדי לעשות שלום. לא כן האמריקנים בוויטנאם. הם ניהלו שיחות ישירות עם הוויטקונג וצפון וייטנאם, ועשו שלום. בואו ונדבר על שלום, ונהיה שכנים טובים.

לא צריך להיות גאון כשגריר הנודד דאז, הנרי קיסינג'ר כדי לומר דברים אלה. אני מסכים עם התושב האלמוני. ניתן לשאול, כלום מדינת ישראל אינה חזקה דייה כדי לשבת סביב שולחן עגול עם פרטנרים החיים בתוך השטחים? לשם מה צריך את כל המתווכים שמסביב? נכשיר את התושבים לעצמאות לאומית, נעניק לה את כל נסיוננו כמדינה צעירה, כפי שאנו נותנים לכל מדינה המקבלת עצמאות בכל תחומי החיים.

המצב השורר כיום בשטחים, כאשר האלימות גואה משני הצדדים ומערערת את החיים, גם בשטחים וגם בתוך ישראל, והאם לא עדיף שנשתחרר מעול הכיבוש, הנמשך זה 20 שנה? מה הפחד לתת עצמאות למיליון וחצי נפש מבחינה פיסית, כאשר אנו לא פחדנו מהמצרים, בת יותר מ־40 מיליון הנפש לאחר שעשינו שלום עימה. לדעתי, דווקא העם הפלשתיני יהיה מעוניין שאנו נבטיח להם את הקיום הפיסי ויעשו ברית צבאית עם מדינת ישראל. הם יפחדו יותר מהמדינות הערביות השכנות.

יש לקוות, כי ארה"ב תראה יוזמה זו מצד ישראל בברכה ותעניק לה את כל המשאבים החומריים כדי לגשם מטרה מוסרית זו. במשאבים האלה אפשר יהיה גם לשפר את חייהם [illegible] של [illegible] הנחנות, מבחינה חומרית ואנושית, ואנו הישראלים [illegible] של מפלגת העבודה, וכל [illegible] והניתוקים [illegible] להירתם סופית כדי להגשים מטרה זו.

[illegible], אילת השחר

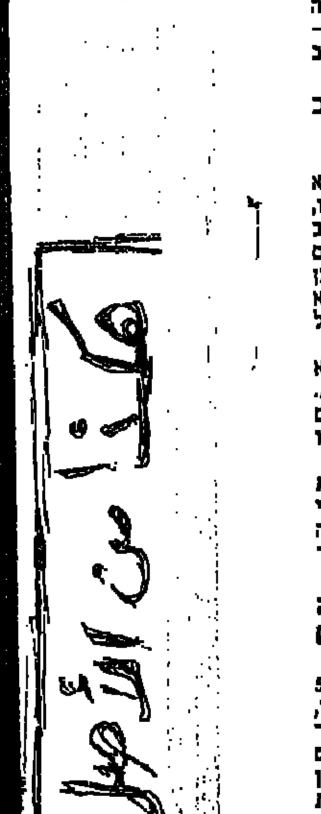

מלחמה עולה כסף רב

אפגניסטן תהיה גם בעתיד תלויה במידה רבה בסחר עם בריה"מ ובסיוע ממנה, גם לאחר נסיגת הכוחות הסובייטיים, אך אין היא מתכוונת להיות מושבה כלכלית של מוסקווה — אמר שר המסחר של אפגניסטן, מוחמד חאן ג'אלאלאר.

הוא צייר תמונה של ארץ קטנה, רחוקה משוקי העולם, שמשקה נחרב בעקבות תשע שנות מלחמה, עובדה העושה אותה תלויה יותר מאי-פעם ברצונה הטוב של שכנתה בצפון. אפילו לפני המלחמה היה לנו גרעון מסחרי גדול. כעת אנו במצב עוד יותר חמור מזה — תמונת המשק שלנו שלילית מאוד, אמר ג'אלאלאר, שראיין במשרד המסחר, המוגן על-ידי משמר כבד, ברובע קארטה-סה שבחלקה הדרומי של קאבול.

השר, הדובר אנגלית רהוטה והמחזיק בעמדות בכירות בממשלה מאז המהפכה השמאלית ב-1978, סירב למסור נתונים מדוייקים, אך הודה כי הגרעון המסחרי עולה היום על 30.5 אחוז, השיעור שנמסר לפני שנתיים. הגרעון התקציבי אשתקד היה סביב 32 אחוז ושיעור האינפלציה הגיע ל-20 אחוזים. „גרעונות אלה כוסו מולאו בחלקם על-ידי אכילת מקצת מן העתודות המוגבלות שלנו, מדי שנה", אמר השר. „אך בעיקר על-ידי אשראי מבריה"מ".

בעבר תרומותיהן של סוכנויות בינלאומיות, כגון קרן המטבע הבינלאומית, היו ניכרות, אך בעשר השנים האחרונות (מאז מהפכת 1978) יבש מקור זה.

„מצד שני", אמר „נסיוני האישי הוא שכאשר היו לנו בעיות בפרעון חובותינו, בריה"מ פרסה אותן — יש לנו תקדימים לכך במשך שנים רבות". רוב ההלוואות הסובייטיות ניתנות כיום בצורת אשראי פתוח לטווח ארוך. לאפגניסטן היו לפני המהפיכה מעט חובות יחסית למערב, רובם ל-40-30 שניהם, אך גם נטל חובות זה היווה מעמסה כבדה.

הנשיא נאג'יבולה אמר בסוף חודש ינואר כי המלחמה עולה לאפגניסטן 50 מיליארד במטבע מקומי (מיליארד דולר בשער הרשמי). לדברי ג'אלאלאר, זהו הנזק שנגרם לנכסים קבועים, במדינה שהתל"ג שלה הסתכם אשתקד 3.5 מיליארד דולר, עלות המלחמה עצמה גבוהה לדבריו הרבה יותר, אך ברוב ההוצאות הללו נושאת בריה"מ (השר לא מסר פרטים).

בריה"מ מהווה 55-60 אחוז בסחר הדו-צדדי של אפגניסטן, מדינות קומוניסטיות אחרות — 10 אחוזים, יפאן — 10 אחוזים, ודרום-מזרח אסיה והמערב 5-10 אחוזים כל אחת. „אנו מדינה בלבה של יבשת, רחוקים מן השווקים הגדולים באירופה, באמריקה ובאסיה. יתר שכנותינו הן מדינות מתפתחות כמונו", אמר ג'אלאלאר. „לא הייתי משתמש במונח מושבה כלכלית, אך שכנתנו מצפון חשובה מאוד בשבילנו".

באמצו את נימת הפיוס שנשמעה שבוע קודם לכן מפי נאג'יבולה במסיבת עיתונאים, אמר ג'אלאלאר כי אפגניסטן שלאחר המלחמה תקבל בברכה סיוע מכל צד שהוא — הבנק העולמי, קרן המטבע הבינלאומית, הבנק לפיתוח אסיה — אם יהיו נכונים לסייע לשיקומה של אפגניסטן — למה לא? אם יבואו בכוונות ידידותיות". השר הודה, שקרן המטבע עשויה להציג תנאים חמורים, בין השאר פיחות המטבע האפגאני המדולדל, ששערו הרשמי הוא 55 לדולר, אך בשוק החופשי הוא נסחר ביותר מ-200 דולר.

אשר לפיחות — „איני יודע". אמר, „זה סביך למדי. קשה לשמור על שער יציב של מטבע. אלו הן העובדות וזו המגמה".

ג'אלאלאר אף צופה שקרן המטבע עשויה לדרוש ביטול הסובסידיות למצרכים חיוניים כחיטה, קמח, שמן-מאכל וסוכר, המסופקים בזול או חינם לעובדי ממשלה.

שר המסחר הבהיר, כי מאמץ הפיתוח הראשי של אפגניסטן אחרי המלחמה יכוון לשיקום החקלאות, אפילו יהיה הדבר כרוך בדחיית התיעוש. „רוב התל"ג שלנו מושתת על חקלאות: 70 אחוז מעמנו עוסקים בה. החקלאות דורשת תשומת-לב ועזרה דחופות, ולפיכך יהיה המיגזר הראשון החקלאות". עוד אמר: „אין לנו די כסף להשקעות. לכן נחפש אשראי לטווח ארוך, מומחים וידע טכנולוגי בכל מחנה שהוא".

לדבריו, כלכלתה של אפגאניסטן מעורבת, ותהיה כזאת גם בעתיד. „קיים מונופול של המדינה ביבוא של מצרכי יסוד כתבואה, סוכר ודלק, וביצוא גאז טבעי וכותנה. אך מחצית סחר החוץ שלנו ועד ל-75 אחוז מהסחר הפנימי הוא פרטי, והפרופורציות האלה כמעט לא השתנו מאז המהפיכה".

השער הבלתי רשמי המקובל של המטבע האפגאני, הביא לשגשוג המיגזר הפרטי, המציע בשוקי קאבול מגוון רב מאוד של מוצרי צריכה למי שידם משגת. השר לימד סנגוריה על שער השוק החופשי, בציינו שרוב הכלכלה, הן הפרטית והן הממשלתית, מבוססת עליו. „אין זה שוק שחור", אמר: ניתן לקרוא לו אסור בהיר. הוא קבע את שער החליפין ב-40-30 השנים האחרונות".

אולם ג'אלאלאר רמז, כי אחרי המלחמה אולי יישקל מחדש מעמד השוק החופשי. „הממשלה בודקת כיצד ניתן לשפר את המצב המוניטארי", אמר, אך לא פירט.

„אפגניסטן מסוגלת לבנות את עצמה", סיכם השר, בהזכירו כותנה, חיטה, מחצבים ופירות כתחומים שבהם ניתן להגדיל את היצוא. אשר למדיניות שתביא לשיפור הזה אמר שקצת מוקדם מדי לדבר על-כך. תחילה חייבים לשרור רגיעה ושקט"...

י' פיין, רויטר

פילפל

העיסקה, העיתוי והבחירות

מאת שלמה פרנקל

מכירת חברות הדלק „פז" למר ליברמן מאוסטרליה הפכה כמעט לעניין אידיאולוגי. בוודאי יש גם בזה משהו, אבל למה קשה לי להתחמק מההרגשה שמישהו פה עובד עלי בעיניים, ושכל העסק אינו קשור לאידיאולוגיה מסויימת?

אולי בגלל אופן הביצוע של העיסקה. כידוע, מדובר כבר שנים על מכירת „פז" (שהיא אחד הנכסים הגדולים של המדינה, המכניס לממשלה רווחים סדירים), אך מה שחשוב לא פחות - המצן מזומנים באוצר שוטף. זכור לי שכבר ב-1980 כמעט נמכרה החברה לשאול אייזנברג, ב-27.5 מיליון דולר, והעניין נכשל בעיקר בגלל מלחמות הליברלים. במשך השנתיים האחרונות שמענו שוב ושוב על משתתפי המכרז הגדול, אבל רק עכשיו הוחלט על הקונה, והעיתוי הוא חשוב מאוד.

העיתוי חשוב, משום שמדובר בשנת בחירות. כדאי להזכיר זאת שוב ושוב, מצד אחד, מפלגות הקואליציה זקוקות לכל שקל שאפשר להניח עליו את היד כדי להשקיעו, קודם כל, בשיפור תנאים לאזרחים שיחול דווקא השנה, סמוך לבחירות, שניה, בתעמולת הבחירות שלהן ויש להניח כי נשמע בקרוב על „עידכונים" מעניינים בתחום חלוקת הכסף למפלגות, ובמיוחד לגדולות ביותר.

מצד שני, את הכסף הזה מעדיפות מפלגות הקואליציה למנן שלא באמצעות מסים נוספים על הציבור — כזכור, יש בחירות, ומכירת חברה כמו „פז" היא שיטה טובה. ניתן להניח כי יוָסר לצמור עוד כמה מציאות השנה, תמורת תשלום אחד במזומן.

וכדאי לשים לב לצד בעריכת העיסקה. המחיר היה 95 מיליון דולר, 25 מיליון באו עם ליברמן לישראל אך את יתר הסכום — 70 מיליון — הוא מקבל כהלוואה מבנק לאומי. בנק לאומי הוא בנק של המוכנות הזאת? הכסף שנמצא ברשותו הוא כסף שהופקד על-ידי בנק ישראל, או כסף שהובא מחו"ל. אך מפלגות הקואליציה אינן יכולות כבר לדרוש מבנק לאומי לתרום 70 מיליון דולר למסעי הבחירות שלהן. החוק אינו מתיר לבנק לתרום למפלגות.

אז יש עיסקה, הבנק, דרך ליברמן, מעביר את הכסף לדרישות של ממשלת ישראל ושם כבר ייעשה בכסף שימוש לפי ראות עיניה של הממשלה.

כל זה לא בא לרמוז, כמובן, שהיה כאן משהו לא כשר או לא חוקי. אין צורך לטעון שליברמן הוא רק „איש קש" של המפלגות. וגם אין לומר שמנכ"ל בנק לאומי, שצריך בינו הולך לקנות את רצונם הטוב של יצחק שמיר ושמעון פרס תמורת 70 מיליון דולר. ולא רק משום שהסכום קטן מדי בהשוואה לצרכיהם בעתיד הקרוב. אבל בסופו של דבר, שאלת השאלות שצריכה להישאל בקשר לעיסקה היא — האומנם היה למדינה צורך אמיתי ב-95 מיליוני הדולרים שהושגו ממכירת „פז"? האם ייעשה בכסף שימוש טוב יותר מזה שהיה לו כשהיה מושקע בחברת הדלק?

מו"פ עסקי כאירוע חברתי

חברת „סוני" גאה בכך שהיא עורכת חוזים בסכומים של מיליוני דולרים על מפיות שולחן. המנטאליות החוזית היפאנית שונה מאד מזאת של חברת העסקים המערבית. בעוד שבמערב החוזים הם מסורטים, ואמורים לכסות כל התפתחות אפשרית, החוזים של היפאנים קצרים ומעורפלים, בכוונה. בסיס ההתקשרויות הוא אמון אישי מוחלט, ולא הגדרה של זכויות וחובות.

חתימה על חוזה אמורה להיות ביסוס היחסים הטובים בין הצדדים, ומצפים מכל צד שינהג בהגינות בביצועו. עמידה על המקח תיראה כחוסר טעם וכביטוי לחוסר אמון. אם בכל זאת מתעוררת מחלוקת, נוהגים הצדדים להתפשר, לכל היותר בסיועו של בורר. החברה היפאנית היא חברה של כבוד, והתדיינות משפטית היא דבר נדיר בה. אנשים נמנעים מהתדיינות משפטית גם משום שמי שמפסיד במשפט, יוצא בבושת פנים. התוצאה היא, שלעורכי-דין אין שם פרנסה רבה, ומספרם קטן — ביפאן, בת 121 מיליון התושבים, מספר עורכי הדין — 13,000 ברומה למספרם בישראל. בטוקיו יש בסך-הכל 500 עורכי-דין.

„אצלנו היפאנים, יחסי אנוש הם דבר חשוב מאד. אם ביססת קשרי ידידות, תוכל לסמוך עליהם. הבעיה היא לרכוש יחס זה. אתה זקוק לסיוע של יפאני, כדי לזכות באמונו של יפאני אחר", אומר עורך הדין היפאני וואקאבאיאשי, שלאחר תקופה של עבודה במשרד פרקליטים בוושינגטון, הוא מכיר את ההבדלים שבין התפישה העסקית היפאנית לבין זו המקובלת במערב. לדבריו, יש לחברה היפאנית אמצעי יותר טוב מהכפייה המשפטית — „אם איש עסקים איננו עומד בדיבורו, כל הקהילייה העסקית תדע על כך, ותוקיע אותו".

הבכיר מנהל את הדיון, הזוטר - משתחווה

איך בונים את הקשר האישי? מספר איש עסקים ישראלי ששהה ביפאן: „ההיכרות היא טקס. תחילתה בהחלפת כרטיסי ביקור. קוראים היטב את הכרטיס, כדי לברר את מעמדך. בודקים מהו מעמדך בחברה שאתה מייצג, ומהו מעמד החברה שלך לעומת החברה שלו. אם משהו לא ברור דיו — שואלים. שואלים מה גילך ומהי השכלתך, וממשיכים לשאול, עד שמבהירים את מעמדך, לעומת מעמדו של בר שיחך. בהתאם לכך נקבעת ההתייחסות בדיון שביניכם. הבכיר מנהל את הדיון, השני צריך להשתחוות, ככל שאתה נמוך יותר, השתחוותך ארוכה יותר ומורכבת מיותר קידות קטנות".

שיחת העסקים מתנהלת כאירוע חברתי. משוחחים על עניינים שברומו של עולם, ורק כפעם בפעם משחילים את העניין העסקי. במשפט בודד פה ושם. שוב מדברים על תרבות, מספרים על עוצמתה ועל הצלחותיה של יפאן, ומשחילים את הנקודה הבאה. „כך עוברים על כל הנקודות, לא שוכחים דבר". הם גם אינם מסרבים להצעה כלשהי של איש שיחם. רק אומרים משהו כמו „אשקול זאת בחיוב", ואתה אמור להבין שזאת היא תשובה שלילית מנומסת.

איך זוכים להתקבל בשוק היפאני? לא על-ידי הצעת מחיר נמוך. מסביר עוה"ד וואקאבאיאשי: „אם רצונך להיכנס לשוק היפאני, עליך לספק את השירות הטוב ביותר. המחיר הנמוך אינו מבטיח הצלחה ביפאן. הצרכן מוכן לשלם יותר עבור איכות ושירות. חברות זרות רבות נכשלו בגלל התעלמותן מהמודעות של היפאנים לנושא השירות". קיימים חוקים להגנת הצרכן, ובהם סנקציות פליליות, בין היתר על פרסומת מטעה. יש להקפיד על ביצוע מדוייק של מה שמבטיחים: לא לגרוע וגם לא להוסיף.

חברה ישראלית סיפקה מוצר, עליו צויין כי משקלו 200 גרם, והתברר שהמשקל המדוייק הוא, בחלק מהמקרים, קצת יותר גבוה, עד 220 גרם. היפאנים התרשמו לרעה, והסיקו שהחברה הזאת היא רשלנית.

פטנטים ב„קופסה שחורה"

היפאנים מאמינים, כי כל ידע צריך להיות נחלתו של הציבור הרחב, ואמונה זאת היא לרועץ למי שמבקש הגנה על זכות קניין רוחני, כמו פטנט. אומנם קיים ביפאן רישום של פטנטים, אבל השגתו נמשכת תקופה ארוכה מאוד, לפעמים עד שלוש שנים. וגם אם זכית, והפטנט שלך כבר נרשם, בית המשפט אינו נוטה לפצותך על הפרתו. הם מצמצמים ככל האפשר את האיסור על הציבור להשתמש באופן חופשי בפטנט. העצה הניתנת לממציאים שמביאים ליפאן פטנטים שהם מבקשים להגן עליהם היא — להסתיר את החלק הייחודי של הפטנט בתוך „קופסה שחורה", שלא ניתן לפתוח אותה, ושאם פורצים אותה, החלק החבוי בה נהרס על-ידי עצם הפתיחה, כך שלא ניתן לפענח אותו.

מו"פ ישראלי, ייצור יפאני

מה שכמעט לא יכול להצליח זה ניסיון לשווק ליפאן תוצרת חקלאית. הלובי החקלאי החזק מאד הפועל ביפאן יכשיל ניסיון כזה. שיווק תכשירים פרמצבטיים ומכשירים רפואיים נתון בידי משרד הבריאות היפאני, שהבדיקות שהוא עורך לגבי בטיחותו ותועלתו של המוצר נמשכות שנים וגם כאשר לא נמצא פגם במוצר, לעתים קרובות אין מאשרים את ייבואו.

הקבוצה השלישית של מוצרים שקשה במיוחד לשווק ביפאן הם מוצרים צבאיים, אותם אפשר להחזיר רק באמצעות שני בתי מסחר ממשלתיים, המנהלים את המשא-ומתן, בודקים את המוצר וקובעים את מחירו.

מנהל יפאני בפתח-תקווה

שיתוף הפעולה הישראלי-יפאני היה עד כה מצומצם ביותר, בעיקר משום שהיפאנים נכנעו לתכתיבי החרם הערבי. אבל החלו להסתמן התחלות של מיפנה.

בעוד שעד כה נמנעו החברות היפאניות הגדולות מכל קשר גלוי עם ישראל, באחרונה מורגשת תזוזה מסויימת ביחסן של מספר חברות גדולות, שעד כה פעלו בישראל בהסתר ועכשיו מוכנות להיחשף. כך, לדוגמא, לחברת „פאנוק", אחת הגדולות בעולם בתחום האוטומציה התעשייתית והרובוטיקה, יש בישראל חברת-בת זעירה, שמושבה בפתח-תקווה, למתן שירות ואספקת חלפים ל-700 מערכות מתוצרתה המותקנות במפעלי תעשייה ישראליים. החברה-הבת, INC, הוחזקה עד כה באמצעות חברת נאמנות ונוהלה על-ידי ישראלי. בימים אלה מעבירה „פאנוק" את I.N.C לבעלות גלויה שלה, והיא אף מינתה לה, כמקובל בחברות-בנות, מנהל יפאני, שיגיע לארץ באמצע החודש.

אולם „פאנוק" ועוד כמה חברות גדולות הן עדיין בגדר חריג. ממשלת יפאן, ומרבית חברות הענק היפאניות, ממשיכות להתייחס ברצינות רבה לחרם הערבי. לכן, הפארטנרים האפשריים בשלב זה ליצירת קשר עם חברות ישראליות הן החברות קטנות או בינוניות, דינמיות ועתירות-ידע, הפועלות בדרך כלל כקבלניות-משנה של חברות הענק, ואינן משווקות לשוק הערבי. נציגים של חברות ישראליות ביפאן שזיהו את המיגזר התעשייתי הזה, כבר יצרו מגעים ראשונים עם כמה חברות, ועוררו את התעניינותן באפשרויות הגלומות לגביהן בישראל.

„שעורי הבית" מתחילים מהרצל

אחד מצעדי הגישוש היפאניים הוא ביקורם בישראל של מנהלי „ואקום", חברה יפאנית קטנה ומתוחכמת. המנהלים היפאניים התכוננו לביקור ביסודיות האופיינית ליפאנים, ומסאהיקו ימאדה, מנהל המכירות הבינלאומיות של החברה, קרא ערב הביקור את ספרו של תיאודור הרצל „מדינת היהודים", ואף ביקר בבאזל.

הרגש בביקורם של אנשי „ואקום" מושם במפעלי אלקטרוניקה בטחוניים. הם ביקרו ב„טכ"ס" והתכוננו לבקר גם ב„אלביט". שיתוף פעולה בתחום הייצור הבטחוני הוא אחד המבטיחים ביותר לשיתוף פעולה תעשייתי בין יפאן לישראל.

מאז מלחמת העולם השנייה נתונה יפאן במערכת משפטית נוקשה, המגבילה את עוצמתה הצבאית. אסור לה לייצא מוצרים בטחוניים והיא גם אינה מייבאת מוצרים צבאיים, פרט למקרים מיוחדים. כתוצאה מכך, יפאן, שהיא מעצמת-על במרבית תחומי האלקטרוניקה, אינה מצטיינת בתחום האלקטרוניקה הצבאית. ישראל, לעומת זאת, מובילה בתחום הצבאי. קיים איפוא תחום חשוב של אפשרויות לפיתוח שיתופי פעולה מעניינים בתחום זה.

פוטנציאל חשוב נוסף לשיתוף פעולה ישראלי-יפאני נמצא בחברות הישראליות למחקר ופיתוח. בישראל יש שפע של המצאות ייחודיות, המנותות כאכן שאין לה הנב מחסור יכולת ותקציבים לממש אותן ולהפוך למוצרים תעשייתיים אמינים, שיש להם גם גיבוי של שירות טוב. בתחום זה יש ליפאנים יתרון. התקשרות של חברות ישראליות למו"פ עם חברות יפאניות, אשר יתרגמו את המחקר הישראלי למוצרים אמינים, עשויה להעמיד על הרגליים חברות ידע, כמו אלה הפועלות ליד המוסדות להשכלה גבוהה, ולאפשר למדענים ישראליים מתוסכלים לראות בהמצאותיהם יוצאות מהתיקים האפורים וקורמות עור וגידים.

ישראל, שהיא המדינה היחידה בעולם שיש לה הסכמי סחר חופשי הן עם השוק המשותף והן עם ארה"ב, יכולה להוות „מקפצה" למוצרים היפאניים, אל שוקי אירופה וארה"ב. מפעלים יפאניים המתקשים לייצא לאירופה ולארה"ב בגלל מכסים או מיכסות יבוא שמדינות אלה הטילו על מוצרים יפאניים, יוכלו לייצא מוצרים שייוצרו בשיתוף עם מפעלים ישראליים.

השוק היפאני העצום קשה לחדירה, אך הוא שווה את המאמץ. מי שמבקש ליצור קשרים מסחריים עם היפאנים צריך לא רק להכיר את הצרכים שלהם, אלא גם להבין את מנטאליות העסקים שלהם, השונה מאד מזו המוכרת לנו.

חנה איש-הורוביץ

מבזקים כלכליים

אפליה במו"פ בטחוני

■ תקציבי מחקר ופיתוח וכושר ייצור יהיו במוקד פעילותה של הוועדה לתיאום קשרי התעשייה עם מערכת הביטחון שהוקמה בהתאחדות התעשיינים — מסר יו"ר הוועדה, זלמן שלו, בתום ישיבת הוועדה בסוף השבוע שעבר. בישיבה השתתפו נציגי משרד הביטחון ושר הביטחון לתעשיות הפרטיות. שלו הזכיר, כי התעשיות הפרטיות עומדות בתחרות מתמדת עם התעשיות שבבעלות משרד הביטחון. לדבריו, אין הצדקה שמשרד הביטחון יעדיף מבחינת תקציבים למחקר ופיתוח את התעשיות שבבעלותו. הוועדה דורשת חלוקה מאוזנת של התקציבים. כן דנה הוועדה בהשלכות צה"ל לאחר ביטול הלביא. (עתים)

בנק הונגרי בשוויץ

■ הסניף הראשון של בנק הונגרי בשוויץ נפתח בסוף השבוע בבאזל. מדובר בסניף של „גנרל בנקינג אנד טרסט קומפני" של בודפשט, בטקס חנוכת הסניף אמר לאסו בורבלי, מנהל משרד האוצר ההונגרי, כי ארצו מעוניינת בעסקות משותפות עם חברות מערביות בתחומי האלקטרוניקה, הטכנולוגיה והרכבת. הוא העריך, כי חוב החוץ ההונגרי יגדל בעוד מיליארד דולר עד 1990, ויגיע אחר-כך סביב 16 מיליארד.

דואר אלקטרוני

■ תדיראן השקיעה בשנתיים האחרונות כ-300 אלף דולר בבניית מערכת „תדואר הדואר האלקטרוני" — מסר יעקב שניאורסון, מנהל ענף השיווק במחלקת המיכון של החברה שעסקה בפיתוח הפרוייקט. לדבריו, המערכת החדשה פותחה על בסיס תפיסה והלקחים שהופקו במהלך חמש השנים האחרונות מהפעלת מערכת דואר אלקטרוני בתדיראן. המערכת החדשה מסתמכת על סקרים שנערכו בקרב כ-2000 משתמשי הדואר בחברה, המפיקים כ-1500 מכתבים ביממה. המערכת מטפלת גם בתחומי הקשר הממוחשב, כגון משלוח מכתבים וקבלתם, תיוק מסמכים ואיחזורם, וכיו"ב. „תדואר" מצטיינת בנוחות ההפעלה ומכילה הדרכה מפורטת למשתמש המתחיל, כמו המשתמש המיומן יכול לעשות קיצורי דרך. בדואר האלקטרוני חוקש מספר פונקציות ייחודיות, בהן תמיכה מלאה בעברית ובאנגלית, אפשרות עריכה נוחה, וקשר למעבדי תמלילים. „תדואר" פועלת על מחשבי י.ב.מ. (תא"ג)

העורך הכלכלי: צבי טימור

97% תשואה על ההון העצמי בבנק ערבי-ישראלי

הרווח הנקי המותאם של בנק ערבי ישראלי, מקבוצת בנק לאומי לשנת 1987 הסתכם ב-11.6 מיליון ש"ח (7.6 מיליון דולר) לעומת 2.2 מיליון.

הרווח התפעולי לפני מס הסתכם ב-24.8 מיליון ש"ח (16.1 מיליון דולר), לעומת 9.4 מיליון ש"ח (6.1 מיליון דולר) בכל שנת 1986.

ההון העצמי של הבנק הסתכם ב-23.7 מיליון ש"ח (15.4 מיליון דולר), לעומת 12.0 מיליון ש"ח (7.8 מיליון דולר) בסוף 1986. התשואה נטו על ההון העצמי הגיעה ל-97%.

מאזן הבנק הסתכם ב-306.9 מיליון ש"ח (199.5 מיליון דולר), לעומת 225.2 מיליון ש"ח (146.4 מיליון דולר) בסוף 1986, גידול של 36%.

פקדונות הציבור הסתכמו ב-160.8 מיליון ש"ח (104.5 מיליון דולר), לעומת 132.9 מיליון ש"ח (86.3 מיליון דולר) בסוף 1986, גידול של 21%.

הלוואות לציבור מאמצעי הבנק הסתכמו ב-139.9 מיליון ש"ח (90.9 מיליון דולר), לעומת 72.4 מיליון ש"ח (47.1 מיליון דולר) בסוף 1986, גידול של 93%.

לבנק 29 סניפים ביישובים הערביים בצפון הארץ, והוא מספק שירותים פיננסיים ליותר ממחצית מתושבי המיעוטים בארץ.

מחיר נמוך של עגבניות לתעשייה מסכן את הגידול

אין הסכמה על מחירי עגבניות לתעשייה. מגדלי העגבניות דורשים 75 דולר לטונה, והתעשיינים מוכנים לשלם 67 דולר לטונה — מסר יוסף אורן מארגון מגדלי ירקות, המשתתף במו"מ בין הצדדים.

בשנת 1987 היה המחיר הממוצע לטונה 61 דולר. מגדלים שהעגבניות שלהם הצטיינו באחוז גבוה מהנדרש של חומר יבש (בריקס), וגם עמדו בלוח הזמנים של האספקה, קיבלו 64 דולר לטונה. חישובים שנעשו בארגון מגדלי ירקות לאחר העונה הראו, שגם במחיר של 64 דולר היה קשה לכסות את הוצאות הייצור.

לפני חמש שנים גידלו עגבניות לתעשייה על שטח של יותר מ-36 אלף דונם וסיפקו לתעשייה 290 אלף טונות. אשתקד גידלו עגבניות על שטח של 22 אלף דונם וסיפקו לתעשייה 180 אלף טונות. לדברי אורן, הירידה בשטחים היא תוצאה מהמחירים הנמוכים שהתעשייה משלמת — למשק משפחתי במושב לא כדאי לגדל עגבניות. עיקר הגידול הוא בקיבוצים שרכשו קומביינים לקטיף עגבניות, אך גם הם ייצאו מגידול עגבניות לתעשייה אם התעשיינים לא ישלמו יותר.

אורן מסר, כי בשבוע הבא תתקיים פגישה נוספת ולדעתו זאת תהיה פגישה גורלית, שכן החורף הולך ונגמר וצריך לעלות על השטחים ולשתול את העגבניות.

חיים מרגלית

עודפי נזילות בבנקים

עודפי נזילות גדולים נרשמו באחרונה במערכת הבנקאית. על רקע זה ירדה אתמול ריבית הג'מבו על פקדונות גדולים לשפל של 14 אחוז לשנה.

נודע, כי בנק ישראל בוחן הקטנת היקף ההלוואות המוניטאריות שהוא מעמיד לרשות הבנקים.

למרות הגידול בעודפי הנזילות נמשכת התחרות של הבנקים, בעיקר הקטנים, למשיכת כספי פקדונות. הדבר מוסבר כחשש להרעה בתחום זה בעתיד. אתמול הודיע בנק המזרחי כי הוא מוכן לשלם על פקדון של 5,000 ש"ח לשלושה חודשים ריבית של פריים ועוד 5.5 אחוזים, שפירושה ריבית אפקטיבית של כ-22.5 אחוזים לשנה. על סכומים גבוהים יותר ניתן לקבל ריבית פריים ועוד 8 אחוזים, שהיא כיום הריבית הגבוהה ביותר על פקדונות במשק.

משה שלו

גם נסים בין נפגעי ועדת ששינסקי

אם לשפוט לפי מה שקרה השבוע, משה נסים עומד להצטרף לתור נפגעי ששינסקי. יתכן שהקמת ועדת ששינסקי תירשם בטעות הפוליטיות החמורות ביותר שעשה שר האוצר נסים בשנים האחרונות.

הוועדה מונתה על-ידיו ככלי לנגח בו את ההסתדרות. השר ציפה, ששינסקי וחבריו יוציאו מתחת ידיהם מסמך על-פיו הקווים של הרפורמה במס אשר האוצר הציע לפני שנה. בשבועות האחרונים התברר לנסים שיתכן כי לא הביא בחשבון שבין נפגעי ששינסקי יהיו לא רק גימלאים, שכירים ותושבי אזורי פיתוח, אלא גם ברוקרים ומקורבים לבורסה, בשר מבשרה של המפלגה הליברלית.

השמועות של הכוונה של ועדת ששינסקי להמליץ על מיסוי גם לגבי רווחי הון נפוצו בסוף 1987. בשבועות האחרונים יש מי שמאשים את הכוונות הללו למצב הרעוע של הבורסה. זהו בהחלט מצב לא נוח לשר האוצר ולחבריו. נסים עצמו מפזר מאז ינואר לכל עבר שהוא אינו מתכוון להגשים המלצה על מיסוי רווחי הון. כאן לא מדובר בקומץ עובדים סוציאליים ופעילי שכונות המתריעים על הפגיעה החברתית האפשרית של ועדת ששינסקי; פגיעות חברתיות לא עושות רושם על חברי המפלגה הליברלית. אך שונה המצב בכל הנוגע לבורסה — מדובר בקהל בוחריו של נסים. הנהלת הבורסה כבר מחתה בתוקף על המצב שנוצר ותבעה משר האוצר הבהרה חד-משמעית בקשר לכוונותיו.

השבוע הצטרפו למוחים נגד ששינסקי גם חברי הכנסת דן תיכון ואריאל ויינשטיין, שניהם חברי ועדת הכספים, שניהם ליברלים. ויינשטיין, המקורב לנסים, היה הבוטה ביותר. בשום מקרה לא יסכים הרוב שיש לליכוד בוועדת הכספים לאשר מיסוי על רווחים אלה. תיכון השמיע גם הוא דברי קטרוג על נסים, אשר בסירובו להגיד בפה מלא שלא יטיל מס על הבורסה מפחיד משקיעים.

שניהם תיבלו את דבריהם באותם הגיגים על חשיבות שוק ההון, אשר פוליטיקאים הרואים לברוקרים משמיעים בדרך כלל.

ויינשטיין נחשב כאחד המקורבים ביותר לשר האוצר במפלגתו, ולנציגו בוועדת הכספים. קשה לחשוב שדבריו נאמרו בלי הסכמתו של נסים, או לפחות בלי ידיעתו. אלא שהשר עצמו במצב מביך במקצת. את ועדת ששינסקי מינה הוא עצמו. ויהיה קשה מאד להסביר, מבחינה ציבורית, מדוע לא יכול לאמץ את כל המלצותיה.

מי שמתמצא באחורי הקלעים של ועדת ששינסקי יודע כי בקרב חלק מהחברים בה הולך ומצטבר זעם על התנהגות האוצר בשבועות האחרונים. „נסים היה רוצה שהוועדה פשוט תיעלם, אך נכונה לו אכזבה — הדו"ח יוגש כבר בימים הקרובים" אומרים מקורות המקורבים לוועדה.

למעשה אין כמעט ספק שוועדת ששינסקי תמליץ על מיסוי על רווחי הון וריבית. השאלה היא רק, מה מידת האחידות שיפגינו מחברי הדו"ח בהמלצותיהם. אם תהיינה המלצות פה אחד בכל מה שקשור למיסים על הבורסה, לנסים תהיה בעיה רצינית מאד. בינתיים הכינה חלק מהפקידות באוצר קו נסיגה נוח למדי מהמלצות בעייתיות. לפני שבועות מספר יצא נציב מס הכנסה יאיר רבינוביץ בהצהרה, לפיה יהיה קשה מאד למסות רווחי הון. השבוע הצטרף אליו הממונה החדש על שוק ההון, גד ארבל. תחילה הצהיר ארבל שהוא בעד מיסוי ב„שיעורים קטנים" על הבורסה, ששום נזק לא נגרם כשהוטל מס מחזור ב-1983, אך לא חלפה יממה, וארבל נאלץ לתת „הבהרות" על הצהרתו. יקח הרבה זמן ליישם המלצה כזאת, הוא אמר, ככל הנראה לאחר שהשר הממונה עליו הסביר לו חלק מעובדות החיים באוצר. לארבל נאמר בוודאי שעקרונות כלכליים נעלים הם טובים, עד שהם פוגעים באינטרסים למי שבאמת קובע את המדיניות.

אילן אברהם

גלגלי הבורסה

ההיצעים נקלטו ללא שינוי בשער

כמהפך אשרי נחשב המיפנה שחל אתמול במסחר אחה"צ. לפנה"צ נרשמה רק עליית שער אחת, והחשש מתפולת. אולם ב„משתנים" עלו כל השערים ללא יוצא מן הכלל. במניות ההחזקה היו עוד יותר ויותר היצעים, אולם הם נקלטו ללא שינוי בשערים, בעוד הביקושים גרמו עליות בשערים. בסיכום נקבע, שכ-50% מכל השערים נשארו בלי שינוי, 30% עלו ו-20% ירדו.

במניות ההסדר עלו 10 שערים, 5 ירדו ו-ו נשארו בלי שינוי.

בשוק איגרות החוב היו יותר ביקושים. הפדיונות ·מקרנות הנאמנות פחתו והסתכמו ב-5 מיליוני ש"ח.

במלווה קצר מועד נעו התשואות הנומינליות בין 16.45% ל-19%, תוך מחזור של כ-20 מיליון ש"ח.

בנק ישראל יציע היום לציבור סדרה נוספת של אג"ח צמודות למדד מסוג „שגיא" לפדיון כעבור שנים בערך נקוב של 20 מיליון ש"ח במחיר מינימום של 94% מע"נ.

המטבעות ירד אתמול ב-0.04 אג', ל-1.7181 ש"ח, ושער הדולר היציג ירד ב-0.49 אג' ל-1.5845 ש"ח. דולר נוסעים — 1.8696 ש"ח. הדולר השחור נע בין 1.63 ל-1.647 ש"ח בבוקר ולפתע ירד מחירו בין 1.61 ל-1.62 ש"ח.

במסחר רב-צדדי במניות לפני הצהריים חלה עלייה מעלת כ' ב-0.2%. לעומתה נעו הצמודות בין 0.4% (הסנה) ל-2.3% (כלל מליין).

במסחר במניות ב„משתנים" אחה"צ נרשמו רק עליות שערים, שנעו בין אחוז אחד כלל נדל"ן ל-4.25% (סטרוכימיים). המחזור הגדול ביותר — כ-563 אלף ש"ח — היה במגדל ישראל 10. מדד המניות ירד בסיכום הראשון מ-68.96 ל-68.52 ועלה ל-69.67 בסיכום השני ול-70.78 בסיכום השני.

במניות ההסדר שפדיונן ב-1988 נעו עליות השערים בין 0.3% (אי די בי רג') ל-1.3% (דיסקונט ש"ח ב'). לעומתן נעו הירידות בין 0.1% (מזרחי מ') ל-0.6% (אי די בי ת). תשואותיהן השנתיות נעו בתחום 13%.

במניות ההסדר שפדיונן ב-1989 עלה הנער ב-0.4% ופועלים מ' ב-1.1%. לעומתן ירד דיסקונט א' ב-1.0%. תשואותיהן השנתיות נעו בקרבת 9%.

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר נעו העליות בין 2% (הספנות (01) ל-10% (אוה"ה). פי בי עלתה ב-2.1%. לעומתן ירדה פי בי ב-2.1%.

במניות והחושות עלו אתמול 122 שערים, 81 ירדו ו-211 נשארו בלי שינוי. העלייה הבולטת ביותר היתה 10.1% ברנבאר 1. ב-10% עלה: הספנות 01, מגרב, נאות אביב ומן 5. לעומתן ירדו ב-10%: ניקוב 5, איכות, גולדפרוסט 1, כלל מחשבים, מטוויות 1 וחיקה 5. הביקושים הסתכמו ב-943 אלף ש"ח וההיצעים — ב-3.1 מיליון ש"ח.

בשוק איגרות החוב נרשמו תנודות עד חצי-אחוז בצמודות למדד ב-100% ונושאות 3% ריבית לשנה. בצמודות ב-100% ונושאות 4.25% היו תנודות בין 1% ל-2%. בצמודות ב-80% היו תנודות עד 1.5%. בצמודות למט"ח היו תנודות קלות ויציבות. בסוג „ברירה כפולה" היו תנודות עד 3%.

„לנדקר-רובינשטיין השקעות" דיווחה על התפטרות חיים דובשני מדירקטוריון החברה, אחרי שהתנהל מו"מ עימו בקשר לאפשרות שישמש יו"ר פעיל באחדות מחברותיה. לאחר שהמו"מ הסתיים לא כפי שרצה דובשני, נתקבל ממנו חשבון שכר על סך 10,000 דולר תמורת עבודתו הנוספת של חודשיים ב„עסיס" וב„מן", ומכתב התפטרות. כן טען במכתבו, שכתוצאה ממגעים בין בעלי-עניין בחברה לבין בנק לאומי צורפו לדירקטוריון שלושה דירקטורים חדשים — עו"ד יורם אלרואי, רו"ח שלמה זיו וצבי בירו — שלדעתו קיים פוטנציאל של ניגוד אינטרסים בינם לבין חברי דירקטוריון אחרים, כי הם מייצגים את האינטרסים של בנק לאומי, שהוא הנושה העיקרי, ולא בהכרח את האינטרסים של בעלי המניות. החברה הכחישה זאת.

אלחנן הורוביץ

מבזקים כלכליים

„פעילים" ב„הפועלים"

■ חברת „פעילים" לנהול תיקי השקעות, חברה-בת של בנק הפועלים, השלימה בימים אלה את התארגנותה, והיא נערכת להרחבה בהיקף פעילותה ולחדירה למיגזרי לקוחות חדשים. במסגרת התארגנותה החדשה של החברה מונה למנכ"ל החברה, אריה אירלסון, ממלא מקום — משה להב, ששימש עד לאחרונה כמנהל סניף הבנק באנסינו שבקליפורניה והיה בעבר מנהל החברה לניהול קרנות נאמנות של בנק הפועלים ומנהל מחלקת ייעוץ בניירות-ערך בבנק.

לא בכפר אתא

■ מתקני „פז" ומפעלי „תעשיות פז" באיזור התעשייה בחיפה זכו, זו הפעם הראשונה, במגן שר העבודה בתחרות הארצית לבטיחות על שם יוספטל שנערכה מטעם המוסד לבטיחות ולגיהות בתחרות, המאורגנת מדי שנה בענפי הבנייה, התעשייה והשירותים, במטרה לעודד ולהגביר את תודעת הבטיחות ולגרום לצמצום תאונות העבודה, השתתפו השנה 120 מפעלים במגזר התעשייתי ובשירותים. במתקני „פז" בחיפה עוסקים בייצור מוצרים בעלי סיכוני בטיחות גבוהים (דלקים, שמנים, ממסים), המצריכים תשומת-לב מתמדת לדרך הטיפול בהם. לצורך קידום הנושא פועלת בחברה ועדת בטיחות קבועה, המורכבת מחברי ההנהלה והעובדים ובה משתתף גם נציג המוסד לבטיחות.

משלחת לאסיה

■ היצוא הישראלי לאסיה בשנת 87 הסתכם ב-1.05 מיליארד דולר, לעומת 705 מיליון דולר בשנת 86, גידול של כ-50 אחוזים, היבוא מאסיה גדל בשנת 87 כ-3 אחוזים והגיע ל-724 מיליון דולר. יהודה עצמוני, הממונה על אסיה ואמליט במשרד התעשייה והמסחר, מסביר כי חלק ניכר מהגידול ביצוא לאסיה משקף את ההתאוששות ביצוא היהלומים הישראלי, אך במקביל ישנו גידול בשאר המוצרים האחרים, כמו אלקטרוניקה, מתכת, כימיקלים ועוד. בתחילת חודש מארס מארגן משרד התמ"ס בשיתוף לשכת המסחר ישראל אסיה משלחת שתבקר במזרח הרחוק במדינות: תאילנד, סינגפור, דרום-קוריאה ופיליפינים. מטרת המשלחת — הקמת לשכות בכל אחת מהמדינות הללו והעמקת קשרי הסחר, ע"י עריכת מפגשים עסקיים על בסיס אישי ליצואנים שיצטרפו למשלחת.

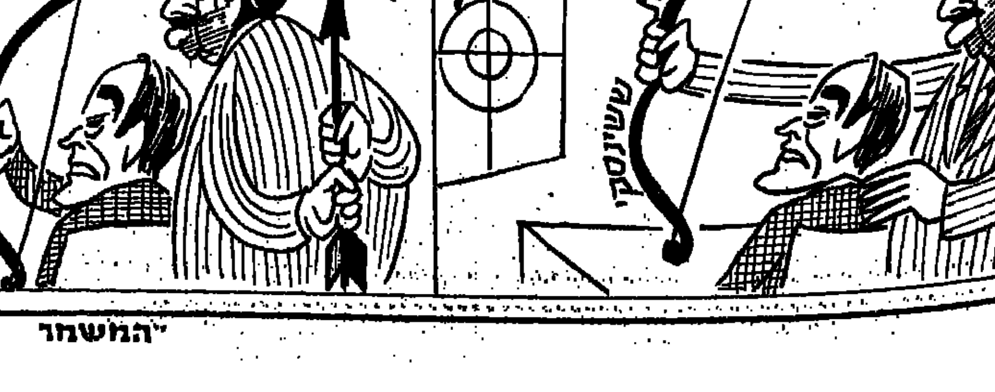

הפועלים מתכנן את תקציבך

„תכנון כספי כולל" היא מערכת אשראי כוללת שמפעיל בנק הפועלים לטיפול באשראי לעצמאים ולמשקי בית. לדברי עמירם סיוון, יו"ר הנהלת הבנק, המערכת החדשה היא חלק ממדיניותו של הבנק, המכוונת להתאים את שירותי הבנק לצרכים האינדיבידואליים של הלקוח ולסייע לו לתכנן טוב יותר את פעולותיו הכספיות ולבחור את התכניות הכדאיות לו בתחומי האשראי, החיסכון וההשקעות. לדבריו, יתרונה של המערכת בכך שהיא משלבת בין צרכי הלקוח ובחינת התכניות שהבנק מעמיד לרשותו, לבין האינטרס של הבנק מבחינת שיקולי רווחיות והקטנת סיכונים.

המערכת החדשה משלבת שורה של חידושים בלבדיים לבנק הפועלים, כמו מערכת מידע חדשנית בשירות עצמי בסניפים, המאפשרת ללקוח לקבל בכל עת, באמצעות מסופי „עדכן", דו"ח על מצב האשראי העומד לרשותו לסוגיו השונים — משיכות-יתר, הלוואות לא צמודות, הלוואות צמודות למדד, הלוואות צמודות למטבע-חוץ וערבויות בנקאיות, השקעותיו וחסכונותיו.

הלקוח מקבל שירות מעודכן של יתרת הקרן לפרעון, נתונים על מועד הפרעון הסופי ונתונים אחרים, כגון מועד הפרעון הקרוב והסכום המשוער של התשלום על חשבון ההלוואה. דו"ח כזה מאפשר ללקוח לתכנן ולברור יכולתו לקחת על עצמו התחייבויות כספיות.

בנק הפועלים מעמיד לרשות הלקוח תיק מיוחד לתכנון כספי כולל, וכן דפי עזר לתכנון התקציב המשפחתי ולתכנון תזרים המזומנים של עסק עצמאי. בעזרתם יוכל הלקוח להגדיר לעצמו את ההוצאות וההכנסות השוטפות ואת מצבו בתחום החיסכון, ההשקעות והאשראי, ולתכנן מבעוד מועד את צרכיו.

הבנק עומד להפעיל שיטה חדשה להערכת אשראי למשקי-בית ולעצמאים, שנועדה לעזור לסניפי הבנק בהחלטותיהם על מתן אשראי ללקוחות. השיטה החדשה, שגובשה על-ידי כלכלני הבנק, תסייע בהערכת כושר הפרעון של הלקוח, ובדרך זו תקל על קבלת החלטות לגבי העמדת סכומי האשראי, הסוג והתנאים.

השיטה החדשה תופעל באורח נסיוני במספר סניפים. לאחר שתיבחן, ויוסקו הלקחים, היא תמוחשב ותופעל בצורה ממוכנת ביותר סניפי הבנק.

חיים מרגלית

מכרזים לפרוייקט אילת-בקרוב

בתוה"ל מכינים פרוייקטים לשטח שיתפנה לאחר ששדה התעופה הישן באילת ייסגר ובעין עברונה, צפונית לאילת, ייפתח נמל תעופה גדול וחדיש בשנת 1990. בקרוב יוצאו מכרזים שיכללו את בניית נמל התעופה החדש ולאיכלוס האתר התיירותי החדש.

בפרוייקט המתוכנן — הקמת בתי מגורים מיוחדים, בכלל זה דירות-נופש בשטח שבין 50-80 ממ"ר; הקמת בתי-מלון חדשים, בהיקף כולל של 2200 חדרים, ושטחי מסחר ומשרדים בשטח של 30 אלף ממ"ר. כן תועבר לשטח התחנה המרכזית לאוטובוסים ותיכנה שם גם תחנת הרכבת הראשית בקו אילת-צפון. כן יוקם באיזור מרכז אירועים וקונגרסים.

במשרד הכלכלה עוסקים גם בפרוייקט העתקת הנמלים הימיים (הצבאי, האזרחי ונמל הנפט) לחלקו הצפון-מזרחי של מפרץ אילת.

פרוייקט אחר הוא גמר הנחת מסילת הברזל מנחל צין לאילת, שתאפשר תחבורה מהירה ונוחה.

כל התכניות נבדקות, אך עדיין אין החלטות סופיות של הממשלה לגבי הביצוע.

חיים מרגלית

בעריכת עלינא תורי

מקבץ מחול

„מדיאה" מספרד

מאת גיורא מנור

חוסה אנטוניו, המנהל האמנותי של הבאלט הספרדי־לאומי, הפלמנקו

★ הבאלט הספרדי־הלאומי, עומד לערוך מיספר הופעות בארץ, באמצע חודש מרס, במסגרת הסכם חילופי התרבות בין שתי המדינות. בראש הלהקה — שהיא הפלג העוסק במחול הספרדי־המסורתי, הפלמנקו והמסורת של מחול העשירה של כל מחוזות ספרד, לצד הלהקה שתפקידה לעסוק בבאלט קלאסי של הלהקה הממלכתית, עומד חוסה אנטוניו, שביקר בארץ לפני ימים אחדים לקראת הסיור. הוא נחשב לאחד מטובי הרקדנים של ארצו, ומזה שנתיים הוא מנהלה האמנותי של הלהקה.

בתוכניתם להציג בארץ מופע ובו שני חלקים, האחד „מקצבים", שהוא מעין גלריה של מחול פלמנקו מסורתי ואילו חלקו האחר הוא מחול דראמטי, אף הוא בסגנון הספרדי־המסורתי, אבל בעל עלילה, מבוסס על „מדיאה", מן המיתולוגיה היוונית־הקלאסית. הכוריאוגראפיה היא מאת חוסה גראנרו, והמוסיקה מאת המלחין מאנולו סאנלוקאר.

המיתוס היווני על יאסון ומדיאה, שיש בו חושניות ונקמה אכזרית, הולם את הצורות המסורתיות של הפלמנקו.

משנשאל על השונה או הקרוב ללהקתו של אנטוניו גאדס, שביקרה לא מכבר אצלנו בהצלחה רבה, ענה חוסה אנטוניו, שגאדס, ששימש בשעתו מנהל הבאלט הלאומי, מבצע את יצירותיו שלו, שעה שהבאלט הלאומי הוא להקה רפרטוארית, בה מבוצעות יצירות של כוריאוגראפים שונים.

★ להקת המחול הקיבוצית תופיע בשבועות הקרובים במופע משותף עם התזמורת הקאמרית הקיבוצית, ותמיד יש משהו מיוחד בליווי חי של נגנים למחול. לקראת קונצרטים אלה הכין רמי באר עבודה חדשה לצלילי „המחולות הקונצרטאנטיים" מאת איגור סטראבינסקי, עם תלבושות אלגנטיות שעיצב יוסי בן־ארי הל־סאגאן את „BOURREE" (תפיסות רגליים זעירות, מהירות, מושג הלקוח ממינוח הבאלט הקלאסי), לפי מוסיקה מתוך מוצרט לאופרה „אידומינאו". כפי שמעיד ג'ין על עצמו, קשה עד מאוד ליצור כוריאוגרפיה לצלילי מוצרט, אבל אולי דווקא מאמץ זה גרם לו לחפש תנועות וצעדים חדשים. מלבד זאת הכין ג'ין, עם רקדני הקיבוצית, מחול לזכרה של תמנע ידיאל, רקדנית הלהקה, שנפטרה לפני שנים אחדות, למוסיקה מאת ארבו פרט (ARVO PART), מלחין האהוב על כוריאוגרפים רבים, ויצר מחול פיסולי, עם נרות דולקים ועוד אמצעים החביבים על הכוריאוגרף האורח, שהירבה לעבוד עם הלהקה.

הלהקה הקיבוצית הוזמנה להופיע בסוף הקיץ במסגרת פסטיבל ברלין היוקרתי, בשלוש תוכניות, שיכללו מבחר מהרפרטואר שלה, ובו עבודות מאת מאץ אקרבמי באר, גור בן־גל ואחרים.

★ בבית „ענבל" התקיימו שני ימי־צפייה בעבודות המוצעות למיפגש גונים חדשים במחול, העומד להתקיים השנה שוב, בראשית חודש יולי, בבית־דני בתל־אביב. יותר משלושים (!) יוצרים, מהם מוכרים, אבל גם פנים חדשות, הציגו סקיצות או עבודות בתהליך עבודה, אחדות מאלה מסקרנות מאוד.

עצם העובדה, שנמצא מיספר רב כזה של כוריאוגראפים חוץ־ממסדיים, פעילים אצלנו, מעודדת מאוד. גם הפעם יתלוו למופעים מסגרות סדנאיות. רכזי המיפעל, אלידע גרא וגדעון פז, טרם הגיעו להחלטה, האם גם השנה להזמין למפגש אמן־אורח מחו"ל.

★ פסטיבל ישראל החליט לכלול במסגרתו את המופע, שייערך לכבוד גרטרוד קראוס, שמלאו עשר שנים למותה. לקראת מופע זה מכינה נעמי אלסקובסקי, שהיתה מרקדניותיה של להקתה של גרטרוד, שיחזור של שלושה מחולות קבוצתיים של קראוס, בעזרת חברותיה ללהקה מאותם ימים בשנות ה־40. המחולות יבוצעו על־ידי רקדני להקות בת־שבע, קול ודממה והלהקה הקיבוצית.

לקראת מחווה זה, לגרטרוד קראוס, עומד לצאת לאור אלבום עליה, בהוצאת ספריית פועלים והספריה למחול, ובו תצלומים, רישומים וחומר אחר על הגברת הראשונה של המחול המודרני בארץ, שרבים מאמני המחול בימינו נמנו על תלמידיה.

★ בחודש מרס עומדת להקת המחול של ירון מרגולין להופיע בעבודה חדשה, „מחול המוות", גם היא, כמו תוכניתו הקודמת והממשיכה לרוץ, „נשים מקוללות", בהשראת שיר מאת שארל בודלייר. יצירה באורך של 45 דקות, למוסיקה מאת גבריאל פורת. הבכורה תיערך בירושלים, בחודש מרס.

מופע

כל הזמן

תזמורת חיל האוויר מארחת – סידרת מופעים

מאת יוסי ונונו

אחרי ערבי שירי המשוררים, ערב שירי תיאטרון והרבה ערבים אחרים החליטו בגלי־צה"ל, שהגיע הזמן לערוך ערבי בידור בלי סיבה מיוחדת, סתם בשביל הכיף.

רשות הדיבור למולי שפירא, המנהל הפעלתני של מחלקת תרבות ובידור של גל"צ: „הכוונה להעלות סדרה חודשית של מופעים בבית החייל לחיילים, שבכל מופע תארח תזמורת חיל האוויר, בניצוחו של גנסי ברנרס, אמנים אחרים מן השורה הראשונה בבידור הישראלי".

מאיפה נולד הצורך למופעים מהסוג הזה?

שפירא: שוק הבידור הישראלי אינו רווי במופעי בידור, אם לדבר בלשון המעטה. גם אצלנו וגם בטלוויזיה כמעט שלא עורכים ערבים מן הסוג הזה. אני לא בא בטענות, כי אני מכיר את הקשיים, מסתפקים ב„סיבה למסיבה". אצלנו נערכים מדי פעם ערבים שבאים לציין שיא מסוים, והם בדרך־כלל נערכים אחרי חודשים ארוכים של הכנות והשקעה כספית רצינית. הפעם אנחנו רוצים ליצור דבר רוטיני, ערבי בידור בלי שיא מסוים.

בכל זאת, איך אתם עוקפים את סעיף העלויות?

שפירא: שברתי את הראש על זה די הרבה, מסתבר שלצבא יש תזמורת טובה, [illegible] חינוך ראשי יש הרבה אמנים שעושים את שירות המילואים שלהם, כך שזה בעצם [illegible] אמרגנות גדול, ולנו יש שם טוב [illegible] בידור. אם חיינו יכולים לרכז את כל [illegible] ביותר — היה סיכוי להפיק משהו [illegible] ואולי גם לסחוף אמנים שאינם [illegible] העבודה שלי התרכזה בקשירת [illegible] הלך. אני מקווה שיצא מופע מקצועי [illegible] לקחנו תפאורן מקצועי — רוני [illegible] ארגונית בונים לנו את הבמה [illegible] הוועד למען החייל תרם את האולם, [illegible] ניכר מן הבעיות הכספיות נפתר.

התכנית עצמה תכלול אמנים [illegible] שבראשם „הכל עובר חביבי", [illegible] הרפרטואר שלהם. עוד יופיעו, [illegible] רודו פישר, חבר מ„עלובי החיים", [illegible] „אלוהיר", והפתעה: רואט [illegible] ואורון „זאת האהבה" מתוך [illegible] הלהיט התורן של לונדון, תרגם [illegible] תופיע — סי היימן — [illegible] יותר.

המופע עצמו, סגור בפני הקהל [illegible] מיועד לחיילים/ות ובני־זוגם. [illegible] מתוכנן לרוץ במתכונת מצומצמת [illegible] בבסיסים שונים של צה"ל. [illegible] יצטרכו להמתין לשידור בגל"צ. [illegible] שנאמר, בעיתונים. שפירא ביקש [illegible] עוד שלושה שעושים במלאכה, [illegible] יורם רוטם ואליעזר דר, הנה ציינתי.

קונצרט ראשון

כאריזמה

מאת אביבה שלח

קונצרט מיספר 5 בסדרה „קולות וגוונים" של התזמורת הקאמרית הי־ישראלית בניצוחו של קז'ישטוף פנדרצקי, עם דניאל בנימיני (ויולה), אילנה קניג (ליטנסקיה), (סופרן), ובורים ברמלי (באס). התוכנית: ביירד „קולה ברביוף", סויטה בסגנון עתיק; פנדרצקי — קונצ'רטו לוויולה ולתזמורת; שוסטקוביץ' — סימפוניה מיספר 14, אופ. 135. בית־החייל, 7.2.88.

פנדרצקי אינו רק מחשובי המלחינים של ימינו, הוא גם מנצח עתיר כאריזמה הכובש את הכל. כבן־אצולה, אנין טעם, המפליא לדייק ולבטא את שעם ליבו הוא מנחה תזמורת נלהבת המגיבה מעצמה את המיטב, בתוכנית מיצירותיו ומשל עמיתיו המזרח־אירופים בני־זמננו, שהפכו כבר לקלאסיקה.

יפה נוגנה הסויטה של ביירד, נעימות בסגנון העבר, כששם [illegible] מתיימרת לחדש וכולה פשטות וכנות, כמעט נוגעת ללב, אך חסרת תנופה של ממש. שונה ממנה היה הקונצ'רטו לוויולה של המנצח־המלחין שאמירותיו רציניות, מרוכזות ועזות ביטוי, אותו היטיבה לשרת נגינתו המעמיקה והמבריקה של בנימיני.

נושאה של הסימפוניה לסופרן, באס ותזמורת קאמרית מאת שוסטקוביץ' הוא המוות, כפי שפייטותיו ארבעה. [illegible] ומתריסה מוחה שוסטקוביץ' [illegible] במיתרים מקוננים וכלי הקשה רועשים, במקצבים חריפי זווית, המשתנים חליפות בעוצמה רבה. סופרן ובאס, שני קטבים של המנהג הקולי האנושי, אמורים להביא את הפיוט. אבל לקניג קול זעיר, שכוסה כמעט במלואו על־ידי תזמורת נוצצת, וברמלי פשוט החמיץ את העניין.

גמישה ורגישה

מאת יצחק שור

אילונה פהר – הסתיימה תקופה

תזמורת סימפונית ירושלים רשות השידור. הקונצרט השישי למנויים בניצוחו של סרג'ו קומיסיונה. סולנית: נטשה טרסון. התוכנית: תהלים, פרקים מתוך הסימפוניה הראשונה מאת [illegible] בן־חיים, רפסודיה על נושא של פגניני לפסנתר ולתזמורת מאת רחמנינוב, הסימפוניה השנייה מאת צ'ייקובסקי.

נטשה טרסון היתה הסולנית בנגינת היצירה המרכזית בקונצרט: רפסודיה [illegible] רחמנינוב לפסנתר ולתזמורת על נושא של פגניני. המכנים המשותפים בין [illegible] לפגניני הם הווירטואוזיות והגרעין [illegible] של הקפריצ'יו ה־24, אשר שימש נקודת [illegible] לחיבורה של היצירה החדשה, משנה [illegible] השוני בין שתי היצירות מתבטא [illegible] המוסיקאלי וברוחם, שכן רחמנינוב לא [illegible] בעיבוד או בתזמור, אלא כתב יצירה מקורית ועצמאית.

נטשה טרסון נתנה ביטוי הולם לפני הפנים של הרפסודיה: לצד הווירטואוזי [illegible] החרשני, בגמישות מרהימה היא [illegible] הקצוות: בין הזמרתיות ובין השפע [illegible] מעוגלת של המשפטים המוסיקאליים [illegible] המקצבים. את חרשנותה לא [illegible] ביצירת דקדוק של שפה מוסיקאלית, [illegible] ברוח הרינמית של [illegible] הגרוטסקית של כמה מן הווריאציות [illegible] הזאת. נשמרה לכל אורך היצירה, הן בזכות ניצוחו המדויק [illegible] והן בזכות יכולת ההקשבה של [illegible] לתזמורת.

נטשה טרסון היא אמנית [illegible] בעלת טמפרמנט, גמישה ורגישה [illegible] שהתזמורות שלנו [illegible] בהופעותיה לעתים כה נדירות.

המשיכה ולימדה כל זמן שלא הכריעה אותה המחלה.

לא הזיקנה היא זו שהכריעה את הצוק. היתה זו מחלת הסרטן. אמו של אחד מתלמידיה סעדה אותה בחודשים האחרונים, לצידה של ידידה ותיקה. לאחר שנותחה הבינה שימיה ספורים. חוש ההומור הציני שלה לא הרפה ממנה גם אז. „זה שאני צריכה ללכת זה אולי לא אסון" אמרה לאחת מידידיה, „אבל מה יהיה על כל הילדים?!"

ליד הקבר נאמרו דברים על תרומתה הגדולה לחיי המוסיקה בישראל. מרגשים במיוחד היו דבריו של חגי שחם, בשם התלמידים. הוא דיבר על המעבר להוראת המוסיקה — אותו משהו שעשה אותה מעוד מורה למורה בה"א הידיעה.

מוסדות בינלאומיים, כמו האקדמיה ההונגרית, מכון וייצמן בארץ ואחרים, ידעו להוקיר את מפעלה המיוחד של אילונה פהר בעטרת פרסים ומדליות. מדינת ישראל הזמינה אותה להדליק משואה על הר הרצל. בפרס ישראל לא זיכו את אילונה והכל.

זה ישמע בנאלי או שבלוני, אבל באמת מורה מרוה הענקים הסתלקה — ואיתה הסתיימה תקופה.

מוסיקה

המורה מתה

מאת יוסי שיפמן

עמוד תווים ומגולף בעץ, תמונות רבות שלה ושל תלמידיה, מדפי ספרים ותווים — והיא הגברת הזקנה בבורסה. פינתו של הכלב, שיחות של עברית מתובלת בהרמוניות במבטא הונגרי כבד. קפה בספלי חרסינה דקיקה, שמורת טובע ארסטוקרטית־הונגרית עם מרץ בלתי נדלה של מי שהחליטה לעשות את המעשה הציוני בדרך אישית ומיוחדת משלה. זו היתה אילונה פהר בשנים האחרונות לחייה.

באחד ממאות הראיונות שנתן איזק שטרן, הוא דיבר על פער הדור בתולדות נגני הכינור היהודים: ילידי רוסיה וממשיכיהם, לאחריהם ההפסקה של דור השואה והמשך בישראל. אילונה פהר, שהסתלקה לעולמה לפני שבוע, עיצבה את הדור הזה. דרכה האישית והמיוחדת בוודאי לא היתה זוכה לאישורם של מחנכים ושל פסיכולוגים. אבל למרבה המזל היא לא נזקקה להם ועשרות תלמידיה יעידו על הצלחת דרכה החינוכית.

אילונה פהר ידעה לאתר את הילד הכשרוני, לפני שידע לקרוא תווים, ובהתמדה — להשקיע עד לעיצובו כאמן. היא גם ידעה להחליט שמישהו אינו בדרך הנכונה ולהמליץ על שינוי דרך. היא גם החליפה את חביביה במשך השנים, היו לה חביבים תורנים. וראה זה פלא: כל התלמידים ידעו תמיד מי החביב התורן וכיבדו את ההחלטה. הערכתם למורה לא נפגמה כלל.

לגבי כל התלמידים אילונה פהר מעולם לא היתה אילונה ואפילו לא „הגברת פהר" תמיד — „המורה". גישה זו, השומרת על כבוד וריחוק לא הפריעה לתלמידים להיות גלויים אתה הרבה יותר מאשר עם הוריהם, למשל. מערכת יחסים קרובה זו נמשכה גם לאחר סיום הלימודים. פהר ישבה בשורה טרכה בכל אולם שבו הופיעו תלמידיה כסולנים או כרסיטליסטים, תמיד עם משקפת תיאטרון קטנה, כדי לבדוק כל זיע בהתנהגותו של בן־טיפוחיה. אחרי הקונצרט לא היו מחמאות.

קריירה שנגדעה

אילונה פהר היא נציגת האסכולה היהודית־הונגרית של בוגרי האקדמיה בבודפשט האקדמיה, שעם מוריה נמנו ברטוק וקודאי, ושלשלחה לחללו של העולם המוסיקלי מטאורים כמו שולטי, אורמנדי, שטרקר ורבים אחרים. לארץ הגיעו המלחין עדן פרטוש, הפסנתרנית אילונה וינצה־קראוס, הכנרים סניבש ואילונה פהר. אלא שהיא הגיעה באיחור. המלחמה תפסה אותה בעת סידרת קונצרטים במערב אירופה והיא נשלחה למחנה ריכוז. לאחר המלחמה היא נמצאה בצ'כוסלובקיה, ונכישת ההרכה לא מצאה המשך לקריירה שנגדעה. היא הגיעה לישראל בחוסר־כל. כאן היא החלה בהופעות בליווי פסנתר, אבל מזה אי־אפשר היה לחיות.

היא זכתה בדירה צנועה בחולון. „בעלי", נהגה לספר, „כתב לבן־גוריון, איך זה שכנרת מפורסמת צריכה להסתדר בלי דירה", ואז היא ובעלה קיבלו דירה בחולון. בדירה זו המשיכה להתגורר עד יום מותה. הדירה הצנועה בחולון היתה מכה של תלמידי הכינור. תלמידים רבים מחו"ל ניסו להגיע אליה, אבל אילונה ראתה את יעודה בחינוכו של הצבר, וכך היתה למעצבת הדור הישראלי של הכנרים הגדולים. מאליו מובן, שגם משפחות התלמידים השתדלו לגור ליד המורה, כי קצב השיעורים ומספרם גדל במשך השנים.

גלוי כשרונות

את כישוריה לגילוי כשרונות צעירים גילתה בתחרות אחת, שבה ישבה כשופטת לצידו של יוסף סיגטי. „הבחנתי בתלמיד בולט בשלב הראשון וקבעתי שהוא יזכה. והוא אכן זכה." מאז השתתפה כשופטת בתחרויות והגדילה את מספר התלמידים שלה. בשנת 1956 עלו ארצה בתה, חתנה ושני ילדיהם.

הגורל לא האיר את פניו למשפחה בארץ. החתן, בעל ניסיון בתעשיית השוקולד בהונגריה, ניסה להשיג עבודה בארץ ונדחה. פהר עברה אז למעלה מארבעים וחמש שעות הוראה שבועיות, כדי לכלכל את המשפחה המורחבת. לימים ירדה המשפחה לגרמניה. שם נמצאה לו עבודה, ומאז החלו שיחות הטלפון הכמעט יומיות בין חולון לנירנברג. בתה של אילונה פהר היתה גם ידידתה הקרובה ביותר.

מורים רבים ושונים וכנרים גדולים פגשו בה, הם שמחו להכיר את מורתם של התלמידים הגדולים. חבריה ללימודים, שהיו למורים מפורסמים בחו"ל, זכו לכבוד ולמעמד מיוחד בארצות שבהן הם שהו. היא הסתפקה בכך שהיא כאן וידעה לברך על כל יום שנמצאה בארץ הזאת.

היו שביקרו את דרך הוראתה. הללו טענו, שהעדיפה את הטכניקה על ההעמקה, את הברק על פני התוכן. אבל אלה הוכחו בדיעבד כטיעונים שאינם במקומם, כי המטען שעימו יצא תלמיד היה בו די כדי להתמודד עם החומר המוסיקלי הקשה יותר ולהתחיל להעמיק ולצלול אל ההבנה המוסיקלית המעמיקה. איש אינו מתווכח היום אם לצוקרמן, למינץ, לשמואל אשכנזי, או למרים פריד יש פרשנות משלהם ליצירות שהם מנגנים. יתרה מזאת, שלמה מינץ כבר בהיותו בן פחות משלושים, הספיק להעפיל אל פיסגת הנגינה הכנרית ולהקליט את יצירותיו של באך לכינור ללא ליווי. הישג כמו זה צמח על הקרקע שעובדה חוור ועבר על־ידי אילונה פהר.

חלק גדול מן הבולטים שבכנרי הדור הצעיר בישראל הם תלמידיה של פהר. רובם זכו בפרסים לאורך דרכם המוסיקלית. שמות כמו ארז עופר, חגי שחם, עופר פאלק, קובי רובינשטיין, יונתן בריק ואיתי שפירא עוד ימשיכו ויבלטו בין כנרי העתיד של ישראל. חלק מתלמידיה הלך בדרך אחרת, ביניהם המנצח אביקם ברידור והקרנן מאיר רימון.

הכוח המניע

לפני שנים אחדות הלך הכלב הכשור שלה לעולמו. נביחות לא קיבלו יותר את העולים המוזמנים לדירתה. בשנה שעברה נפטרה בתה בגרמניה. נשארו רק ילדיה הרוכים — התלמידים. הם היו למעשה הכוח המניע, שהחזיק את אילונה פהר ונתן טעם לחייה. היא המשיכה ולימדה כל זמן שלא הכריעה אותה המחלה.

בעריכת צביה בן־שלום

חגיגה של בוקר

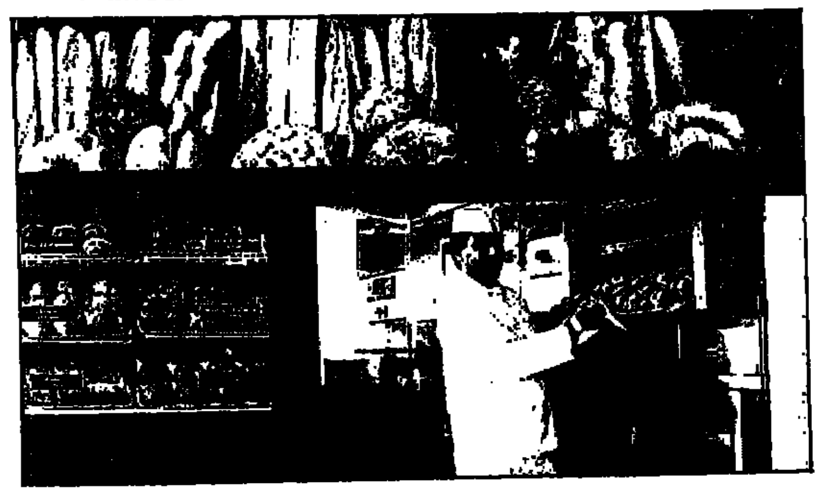

זה היה בסוף שנות ה־30, עוד לפני מלחמת העולם השנייה. הורי גרו אז ברמת־גן, על הגבעה ברחוב שרת. אז קראו עדיין לרחוב רוח הקשת. כל יום חמישי, בדרך לחנות הדגים, אמא ז"ל ירדה לרחוב הרצל, הזמינה את הקרפיונים לכבוד שבת, וביקשה מאברשה, מוכר הדגים, שינקה אותם. אמא נכנסה למאפיה קטנה, שבה אפשר היה לרכוש כל מיני־מאפה ישר מן התנור. (היום כבר הדור השלישי עובד במאפייה הזאת).

שני שולחנות קטנים עמדו או בחנות, ואפשר היה להזמין כוס קפה או תה, ומשהו מן המרפים, שעדיין היה חם וריחני. היום קוראים לזה: קרואסונים. אז קראו להם: סהרונים. יהיה להם טעם גן־עדן, כי הבצק היה תוצרת־בית. על עלי הבצק מרחו מנה גדושה של חמאה, קיפלו אותם בבצק, ושוב מרחו בחמאה: המון קלוריות. לבסוף יצא מאפה פריך ונפלא, ושעות אחדות לאחר שאמא גמרה את ארוחת הבוקר שלה עדיין קישטו פירורי הסהרון את חולצתה.

נזכרתי בסיפור זה, שביקרתי בחנות קפטריה בשם „קרואסונט שופ", שברמת־אביב ג'. זו רק אחת מחמש חנויות ורשת שנפתחו על־ידי השלוחה הישראלית של ה„קרואסונט שופ" האמריקני, בהנהלתו של יורם רשף יחד עם שני שותפים. לדבריו, בזמן הקרוב ייפתחו חמש קונדיטוריות נוספות. בכל מקום ימכרו אותם מוצרי מאפה, שהוכנו במפעל המרכזי אשר נמצא באיזור התעשייה בחולון. העבודה במפעל מתבצעת על פי ספר, המפרט את כל דרכי העבודה, אפיית המוצרים ואופן ההגשה. כאן יש חידוש־מה, כי הנהלת המפעל דורשת מכל בעל חנות, המוכר מוצרי „קרואסונט שופ", ציוד מתאים, הגשת מוצר טרי באופן אסתטי, מלצרים ומלצריות בתלבושת אחידה ואביזרי־אפייה מתאימים. החנות מקבלת את המוצרים במצב קפוא, ובו־במקום אופים, או מחממים את המוצר.

מלבד הקרואסונים מגישים דברי־מאפה אחרים כגון: קרואסונים ממולאים, וגם קרואסוני חמאה, שטעמם ממש כמו זה של המאפייה הקטנה ברמת־גן... בחנויות אלה ניתן גם לרכוש סוגי לחם שונים. והטעימים שבהם, כמובן הבגט. החלות המתוקות, הטובות יותר מן עוגות, והלחם השחור המיוחד שאינו מתייבש. כל חנות יכולה לבחור לעצמה את שאר המאכלים. ברמת אביב ג' מגישים מרק חם, (המחירים 4.50־5.50 ש') פשטידות (7.50־10.50 ש"ח) אומלטים (5.50־6.50 ש"ח) סלטים (6.00־10.50 ש"ח). וכמובן, דברי מאפה שונים, שבראשם המבוקשים ביותר הם הקרואסונים. הרגיל, קרואסון חמאה (נהדר) עולה 1.80 ש"ח, והיקר, שהוא במילוי פיקנטי, עולה 2.00 ש"ח. אפשר גם לקנות קרואסונים טריים במשקל, והמחיר כמובן נמוך מזה של קרואסון בודד בבית־קפה. אפשר להקפיא אותם ולאחר חימום טעמם כקודם.

המחיר אינו נמוך, אבל אם החברה תשמור על טיב המוצרים כפי שהיו ביום פתיחת הקונדיטוריה, אז כדאי אפילו לשלם קצת יותר, מאשר למאפה לא טרי ולא טוב. אך נחזור לחנות הקטנה ברמת־גן: חנות לא מפוארת כמו הרשת החדשה, אבל הקרואסונים והקפה שם לא פחות טובים והרבה־הרבה יותר זולים. אז מה לעשות? הם לא תוצרת ישראל: החנות היא שלוחה של רשת אמריקנית והקרואסונים עשויים לפי מתכון צרפתי. בשביל זה צריכים לשלם.

חיה יוסף

מטעמים חמישה כוכבים

במלון הילטון התל־אביבי נערך עכשיו „פסטיבל מטעמי המטבח הישראלי". השפים נאותו למסור מרשמים אחדים. לא ניסיתי – מי שיגע, יש לפניו שיהנה. מי שיעדיף לאכול את המטעמים במלון, רצוי שיידע את המחיר (בסוגריים) בדולארים. (צב"ש)

מניפת אבוקדו ופטריות ירדן

(מנה אחת – 6.50).
½ אבוקדו קלוף וחתוך למניפה; 50 גרם פטריות ירדן; 20 גרם גמבה שרויה; 2 כפות מיץ לימון; 2 כפות שמן אגוזים; 1 כף מיץ לימון; 2 עלי חסה מסולסלת; מלח, פלפל לבן; עלי נענע.

חותכים את הפטריות לרבעים ומאדים קלות בשמן זית חם. מתבלים במלח ופלפל ומצננים. עורכים על צלחת ההגשה עלי חסה חתוכים, עליהם גמבה חתוכה לרצועות ומניפת האבוקדו. מעל עורכים את הפטריות והשקפצות. מכינים תחמיץ מן השמן, הלימון, המלח, הפלפל ועלי נענע קצוצים ויוצקים על הסלט. מגישים מיד צונן.

מניפת הדרים ברוטב דבש

(1 מנה – 5.50). פלחים מחצי תפוז; פלחים מחצי אשכולית אדומה, פלחים מחצי אשכולית לבנה; מיץ מחצי אשכולית; 2 כפיות דבש הדרים; מעט שמן זית; עלי נענע לעיטור.

עורכים בצורה נאה את פלחי ההדרים על צלחת הגשה. מכינים תחמיץ ממיץ אשכולית, דבש ושמן זית ויוצקים על הפרי לפני ההגשה. מעטרים בעלי נענע.

שקדי עגל מוקפצים וברוטב תפוזים מפולפל

(1 מנה – 10.50). 130 גרם שקדי עגל חלוטים; ¼ כוס רוטב עגל חום; 2 כפות רוטב הולנדי; 2 כפות בצל קצוץ דק; ¼ כפית גרגירי פלפל מדגסקר; 2 כפות מיץ תפוזים מרוכז; 5 פלחי תפוזים; תפרחת אסטרגון (לענה); שמן לטיגון; מלח, פלפל לבן.

פורסים את שקדי העגל, מצפים בקמח ומטגנים לצבע זהוב בשמן חם. באותה מחבת יוצקים פלפל, מיץ תפוזים ורוטב חום. מרכזים עד קבלת חצי כמות נוזלים. מוסיפים פלחי תפוזים ורוטב הולנדי תוך כדי בחישה. יוצקים על צלחת ההגשה, עורכים את פרוסות השקדים על הרוטב. מעטרים בתפרחת אסטרגון ומגישים מיד.

נתחי דג שמך מאודים עם ירקות

(1 מנה – 12.00). 1 דג שמך חתוך לפילה ללא עצמות וראש; גזר, קישוא ושומר חתוכים לרצועות דקות; 1 כוס ציר דגים; קמצוץ שמיר קצוץ; ¼ כוס רוטב הולנדי; מלח, פלפל; 1 כף פרנו; 2 כפות מרגרינה.

מתבלים את הדג ומשהים למספר שעות, מניחים בכלי משומן, יוצקים ציר דגים, מכסים בנייר חמרן ואופים כ־10 דקות. מסננים נוזלים, מרכזים על אש נמוכה יחד עם הפרנו והשמיר, מסירים מהאש ומוסיפים רוטב הולנדי תוך כדי בחישה. את הירקות מאדים בשמן חם, מתבלים ועורכים על צלחת הגשה, מניחים את הדג על הירקות ויוצקים רוטב. מגישים מיד.

מרק קישואים קטיפתי

(6־5 מנות 4.00 מנה). 2 קישואים חתוכים לקוביות; 200 גרם בצל קצוץ, 100 גרם סלרי קוביות; 50 גרם גזר קוביות; ¼ כוס שמן זית; 50 גרם קמח; מלח, פלפל לבן, אגוז מוסקט; 1 ליטר מרק צח; ¼ כוס שמנת מתוקה; 4 חלמונים; ¼ כוס יין לבן יבש.

מאדים את כל הירקות בשמן חם. מוסיפים קמח ולבסוף את היין והמרק הצח. מבשלים במשך כשעה, מערבלים בממחה עד קבלת מרק קטיפתי. לפני ההגשה בוחשים חלמונים ושמנת, מוסיפים מעט מרק חם לבליל ומחזירים לסיר המרק תוך כדי בחישה. מגישים מיד. אסור להרתיח שנית.

מרק עגבניות מעודן עם אבוקדו

(10 מנות – 4.00 מנה). 100 גרם גזר; 100 גרם סלרי; 100 גרם בצל; 1½ ק"ג עגבניות רכות; 2 גלדי שום כתוש; עלי דפנה, מלח, פלפל לבן, 1 ליטר מרק צח; 2 יחי' אבוקדו רך (מחית) + 20 פרוסות אבוקדו; 50 גרם שמן זית; 100 גרם רסק עגבניות; 50 גרם קמח.

מאדים בשמן את הירקות, לאחר מספר דקות מוסיפים עגבניות ורסק עגבניות ולבסוף הקמח. מאדים לצבע זהוב. מוסיפים מרק צח, תבלינים ומבשלים כשעה מסננים ומעוכים דרך מסננת. מגישים חם בלווית כף מחית אבוקדו ושתי פרוסות לעיטור.

צלעות כבש ברוטב תפוחים ועלי נענע

(2 מנות – 21.00 מנה). 1 יחידת צלעות כבש שלמה (8 צלעות); 50 גרם עלי נענע קצוצים דק; 1 תפוח חתוך לרצועות דקות; ¼ כוס מיץ תפוחים לא מוגז; ¼ כוס רוטב חום של כבש; שמן לטיגון; ירקות העונה; 2 כפות בצל קצוץ דק.

מתבלים את יחידת הצלעות בעלי נענע קצוצים, מיץ תפוחים, מלח ופלפל למספר שעות. מייבשים ומטגנים את היחידה לצבע זהוב. מניחים על תבנית אפיה ואופים כ־10 דקות בחום בינוני. מאדים באותה מחבת את הבצל הקצוץ, מוסיפים את נוזל ההשרייה ואת הרוטב החום ומבשלים עד קבלת רוטב סמיך. טועמים ומשלימים בתבלינים. חותכים את היחידה לשתי מנות, מניחים על צלחת הגשה, מעטרים בירקות טריים ומצפים ברוטב תפוחים.

אומצת מותן בקר ברוטב זיתים ובצל

(1 מנה – 20.50). 1 אומצת מותן בקר 180 גרם; 2 כפות בצל ירוק; 1 כף זיתים ירוקים ללא חרצנים; ¼ כוס רוטב חום בקר; 3 כפות יין קברנה סוביניון; שמן לטיגון.

מטגנים את אומצת הבקר משני צידיה ואופים לדרגת הצלייה המתבקשת. באותה מחבת מאדים בצל, זיתים, רוטב חום ויין ומרכזים לכדי חצי כמות. יוצקים על הבשר ומגישים מיד. מעטרים בירקות העונה.

מה שרצית לדעת על תו־תקן

מהדורה חדשה ומעודכנת של חוברת „המוצר" יצאה לאור בימים אלה ובה רשימה מלאה של כ־1400 מוצרים שזכו בתו־תקן. המיגוון הוא רחב, מקיף מוצרי בניה, אביזרי השקייה, ציוד חשמלי, מכשירים חשמליים, מערכות סולריות, מנעולים, מעליות, חמרי ניקוי, מזון, רכב וכו'. אחד הפרקים שבחוברת עוסק במוצרים שלגביהן קיימת חובה של תו־תקן, כלומר — אסור לייצרם ולשווקם שלא בהשגחת מכון התקנים ומי שעושה זאת עובר עבירה פלילית. ברשימה: מערכות סולריות, מטפים לכיבוי אש, מקררים, תנורי בישול ואפיה, מכונות כביסה, תנורי חימום, מוצצים לתינוקות, מעליות נוסעים וכו'. את החוברת ניתן לקבל חינם במכון התקנים הישראלי רח' האוניברסיטה 42 ת"א) או במשרדים של „דפי זהב".

יום הולדת שמח

היום חגג בני יום הולדת 8.

כל היום אפיתי עוגות, צימיתי בקרמים, קישטתי בסוכריות קטנות, רוכרכנים וקצפת.

הילד הקטן שלי יצא מדעתו מרוב שמחה. הוא הסתובב סביבי, מלקק את שאריות הבצק והקצפת, נמרח בידיו ובפניו בעיסות הדביקות.

אני מתאמצת לצבוע את יום ההולדת של בני בצבעי וורוד של שקיעה, רוצה לתת לו הכול, כדי שיהיה מאושר. מחר נפרוש מפה לבנה על השולחן, נניח את המתנות. אורחים רבים יציפו את הבית, יביאו חבילות קשורות בחוטים צבעוניים, יפריחו נשיקות. בערב יבואו בני הכיתה ואנו נערוך מסיבת יום־הולדת שלעולם לא תישכח. אני מסתכלת בעיניו הזוהרות של בני הקטן, בשמחה הטהורה שממלאת את לבו ושואלת את עצמי, כמו ששואלת כל אם למה יצמח הילד הזה?

ברדיו, חיילי צה"ל אינם יורים במפגינים, הם קיבלו פקודה להרביץ, ולשבור רגליים...

שמחה טלמון

מה עשית בחופש הגדול (4)

וידוי בהמשכים

תור ועוד תור ועוד תור

ביום ג' בצהריים התחילו הכאבים באוזן שמאל. כבה מרגש, בלי אזהרה מוקדמת הלך כל הכיף של החופש. בי התחלה נרגעתי בכאב זה כמו שאני משתדלת לנהוג בכל הצרות: להתעלם עד שיתייאש מחוסר תשומת־הלב ויסתלק. אבל הפעם זה לא הלך, ואחרי יומיים של אופטלגין וטיפות מאלחשות בשם אוטיקן־משהו — נכנעתי ופניתי למרפאה.

אני חברה בקופת־חולים הכללית. המרפאה השכונתית שלנו דווקא בסדר גמור, עד כמה שזכור לי, כי לא נזקקתי לשירותיה זמן רב למדי. ביום חמישי לפני הצהרים טילפנתי, ונעניתי לאחר שלושה חיוגי־תפוס בלבד. קול נשי אדיב, אם כי קצת חסר־סבלנות, הסביר לי שכדי להגיע לרופא אף־אוזן־גרון עלי לבוא למרפאה ולקבל הפנייה על־ידי רופא המשפחה או במשרד — אם אני מעדיפה רופא שמקבל בביתו, אבל זה יחייב אותי להיצמד אליו לשלושה חודשים לפחות.

הלכתי למרפאה. מאז ביקורי האחרון אירעו בה כל מיני שינויים. המשרד, למשל, עלה מקומת הקרקע לקומה א', לא היה כל שילוט, אבל המון אנשים התנדבו להדריך אותי. המשרד היה קטן, מחולק לשניים על־ידי דלפק, שמאחוריו ישבו הפקידות ולפניו עמדו החולים — בשני תורים מופרדים במחיצה. על צידה הימני של המחיצה היה שלט גדול ומנומס: „נא לעמוד בתור זה". עמדתי בתור הימני למרות שהיה ארוך יותר, אבל גם מהיר יותר.

שתי הפקידות שמאחורי הדלפק חילקו את זמנן בין העומדים בתור, לבין הטלפון המצלצל בלי הרף. הן ענו לצלצול לסירוגין, פעם זו ופעם זו, אבל לעתים צלצלו שני טלפונים בבת אחת ואז שתיהן דיברו. הן לא ניהלו שיחות פרטיות. המטלפנים ביקשו אינפורמציה (תשובה קצרה), או הזמינו תור לרופא (צריך לבדוק ביומן, לרשום את השם, להודיע באיזו שעה...), או התווכחו: לפעמים נאלצה אחת הפקידות לחייג, כדי לברר משהו במרכז או במרפאה המקצועית, או לקום ממקומה ולמצוא איזה מיסמך. האנשים בתור גילו הבנה ולא התמרמרו. הפקידה בתור שלי עשתה מאמצים הראויים לשבח לשרת את האנשים מן התור תוך שיחה טלפונית. היא אף הצליחה בכך, מה גם שכולם שילמו בעד התרופות ועבודתה היתה די אוטומטית.

אשה שעמדה לפני ביקשה לשמור לה תור, „כי היא קופצת לבית־המרקחת לקחת מספר. לא הבנתי. יש תור ארוך בבית־המרקחת — הסביר לי האיש שמאחורי, קצת בתמיהה (את חדשה בסניף?) ומחלקים מספרים, כך שאינך חייב לעמוד. אתה יכול לשבת על הספסל שבצד, וכשמגיע תורך קוראים לך לאשנב. פטנט מצוין, אבל מי שלא נמצא במקום כשמספרו

נקרא מפסיד את התור טוטאלית. הוא בכל זאת הסתכן, מן הרופא ניגש לקחת מספר ורק אחר־כך פנה למשרד לשלם את דמי התרופה. הנה המספר שלו, 236, האשה שלפני חזרה ובידה מספר 252. עכשיו קראו ל־190 אמרה. האיש שאחרי נרגע.

עמדתי בתור כחצי שעה, אולי אפילו פחות, הושטתי לפקידה פנקס־חבר ואמרתי שאני צריכה רופא אף־אוזן־גרון.

„לא כאן" — אמרה — „זה בתור השני". וכבר הושיטה יד אל המרשם שבידי מי שאחרי. אצלה, מסתבר, רק משלמים בעד התרופות.

„רק רגע" — אמרתי — „מגיע לי לדעת ואת? בשום מקום לא כתוב". היא משכה בכתפיים והדביקה בולים על המרשם.

„אני מצטערת" — אמרה — „כולם יודעים. אולי היא (הוותה בראשה אל הפקידה השנייה) תקבל אותך בלי תור".

אמרתי בכעס, שאינני רוצה בלי תור, כי האנשים בתור ההוא לא אשמים שאצלם בלגן כזה. ומה השם שלה, בבקשה? היא אמרה לי ואני העמדתי פנים כרושמת. התייצבתי בסוף התור השני. למרות שהיה לי כל הזמן שבעולם, לפחות עד אחר הצהריים — החלטתי לעבור למכבי.

הקש השובר את גב הגמל וגורם לאנשים כה רבים לעזוב את קופת־חולים הכללית (רק בערים הגדולות ובמרכז הארץ, בפרובינציה אין תמחירים) אינו מועד־בדיקה שנקבע לעוד שלושה חודשים, גם לא תרופה מיוחדת שחסרה במלאי; גם לא ויכוח עם רופא המשפחה, אם מגיע לך או לא מגיע צילום אולטרה־משהו של עמוד השדרה. אנשים נשברים בקטנות. טלפון תפוס או שאינו עונה; פקידה עצבנית; רופא שתמיד מאחר ויוצא להפסקה בין חולה לחולה; פרסונאל שנדחף בלי תור, ויותר מכל — התור. תור אחרי תור אחרי תור. יושבים בתור לרופא, אחר־כך הולכים למשרד לשלם תמורת התרופה, אחר־כך תור בבית־המרקחת, אחר כך מסתבר שאין תרופה כזאת, ושעל הרופא לרשום משהו חילופי. נכנסים לרופא בלי תור — הממתינים זועמים.

טרם השלמתי עם העובדה, שהמבוטח חייב לשלם בעד התרופות, אבל להכריח אותו לעמוד פעמיים בתור — לתשלום ולקבלת התרופה — זאת אכזריות. בניגוד לדעה הרווחת בין רופאים ופקידי קופת־חולים — לא רק היפוכונדריים באים למרפאות. מגיעים גם אנשים חולים, שעליהם לסחוב מתור לתור כאבים וחום ושיעול חונק ורגלים כושלות ועיניים דומעות... אני יודעת שזה עניין של תקציב, אבל אין לי ספק שקצת תשומת־לב והתחשבות היו מחסלים לפחות תור אחד.

צב"ש

גב: לפני שכמה מידידי שבהסתדרות מודיעים ורצים לשכנע אותי לא לעשות שטויות — עלי להרגיע אותם, שבסופו־של־דבר לא עברתי למכבי.

פטרוביץ' — „עמוד האש" לפני ציבונה

ניצל 100 אחוז בעונשין (15־15) והשיג 6 סלי 3 ★ ציבונה התעלתה גם במשחקה הקבוצתי ★ הפועל ת"א עלתה לאחר ההפסקה ליתרון 46:53 אבל איבדה אותו בגלל פזיזות ★ שלוש דקות לסיום עדיין היה 90:90 ואז בא ה„פיניש" ועמו הנצחון יוגוסלבי

פטרוביץ', פטרוביץ', פטרוביץ'. מימין מנסה קארל איימוס לחסום את הכוכב היוגוסלבי, [illegible] משתדל לינטון טאונס לבצע חסימה למכונת הסלים ומשמאל נראה „הסימפטי האוס" [illegible] בין לאוואן מרסר מאחוריו וקארל איימוס לפניו. כולם נכשלו. דראזן פטרוביץ' קלע 59 נקודות [illegible] לשחקן זר בארץ במשחקי גביעי אירופה) והוביל את צ'יבונה זאגרב לנצחון 93:103 [illegible] הראשון בגביע קוראץ'. בשבוע הבא יתקיים משחק הגומלין בזאגרב (צילומים: אריה קנפר)

פרשנות — ישראל פז

דראזן פטרוביץ' היה אמש במיטבו. הוא קבע שיא בגביעי־אירופה ביד־אליהו כשקלע 59 נקודות! פטרוביץ', הבלתי־יכול במגרש, סחף את ציבונה זאגרב לנצחון־חוץ מחמיא בחצי־הגמר בגביע־קוראץ' על הפועל ת"א — 93:103.

פטרוביץ' מוטט מוראלית את הפועל ת"א בדקות בהן ניסתה הנציגה הישראלית להשיג יתרון בשלבי הסיום, כאשר קלע סלי 3 נקודות מכל מצב, הן כששמר עליו ג'ונתן דלול והן כשהצר את צעדיו קארל איימוס. פטרוביץ' היה „עמוד האש" שהלך לפני ציבונה. הדיוק שלו, האסיסטים שלו לסלים, תנועתו במגרש הוכיחו עד כמה הוא גדול. אבל עיקר כוחו היה בדיוק הקליעה לסל.

הפועל ת"א ניסתה לשמור על פטרוביץ' ב„כלים קונבנציונליים". התברר שעל כאלה הוא מתגבר בקלות. אפשר שהפועל ת"א היתה צריכה „להקריב" עליו שחקן־ספסל במתיחות המשחק כדי לנטות ולהוציאו משווי־משקלו, קצת לערער את בטחונו. ברגע שנכנס לתלם, ובמיוחד במשחק של אחד־על־אחד, אין מה לעשות מולו.

אעשה עוול לציבונה, כקבוצה, אם אתמקד רק בפטרוביץ'. זוהי קבוצה מצויינת, בנוייה כהלכה, עם תלכיד מעולה, שמשחקה שוטף. אמת, בלי פטרוביץ' היא לוקה בחסר ואת זה נראה, קרוב לוודאי, בעונה הבאה כשישחק בריאל מדריד, אבל יש בציבונה כדורסלנים נפלאים נוספים כמו צ'ווייטצ'אנין, צ'זטורה ואחרים

24 מ־25 בעונשין

הדיוק היוגוסלבי בזריקות־עונשין היה מדהים: 24 מ־25 (פטרוביץ' 15־15). ההחטאה היחידה של כדור־עונשין היתה 12 שניות לפני הסיום.

59 נקודות של האשף היוגוסלבי הגבירו סיכויי קבוצתו לגמר קוראץ'

המאמן הוותיק של ציבונה, מירקו נובוסל, שהוביל כבר את נבחרת יוגוסלביה להישגי־על הנהיג את חניכיו תוך הכרת היכולת של כל אחד מהם. ברגע של מצוקה הוא הורה להתבסס רק על פטרוביץ'.

הפועל ת"א היטיבה לשחק. אפשר שבאולמה באוסישקין היה אחוז הקליעה שלה גבוה יותר, אולם הופעתה היתה בהחלט משכנעת, לפחות עד לשלוש דקות לסיום כשהתוצאה הורתה על 90:90. או בא ה„פיניש" היוגוסלבי — ועמו הנצחון.

הפועל ת"א כבר הוליכה בפתיחת המחצית השנייה — 46:53. פזיזות של כמה משחקניה איפשרה ליוגוסלבים להפוך ולהוביל — 55:56. וכך, עד לשלוש הדקות האחרונות התנהל קרב שקול ביותר, מלווה בהרבה מבצעי כדורסל, עם רגעי־התעלות שלא הותירו את 5500 הצופים שלווים.

אוהדי הפועל ת"א „כעסו" אולי קצת על פטרוביץ' אבל אי־אפשר שלא ליהנות ממנו.

פטרוביץ' ידע לקלוע במצבים קריטיים של קבוצתו. היפוכו של דבר אפשר לומר על לינטון טאונס, הקלעי מספר 1 של הפועל ת"א, שהחטיא דווקא כשקבוצתו היתה זקוקה לנקודות

מרסר שלט

הפועל ת"א שיחקה בשטף. ההגנה תיפקדה כהלכה, לבד כמובן לקשיי־שמירה על פטרוביץ'. ההתקפה היתה יעילה. הפועל ת"א סבלה מפציעתו במחצית הראשונה של חיים זלוטיקמן שהוצא ולא שיחק.

אפשר שאתמול, בכושר משחק טוב, כפי שגילה לאחרונה היה נראה הסיום אחרת.

לאוואן מרסר היה מצויין מתחת לסלים. לחם כהלכה וגבר לרוב על הענקים היוגוסלבים. ג'ונתן דלול שיחק בהתלהבות וביעילות וגם לעמוס פרישמן זה היה אחד המשחקים הטובים בזמן האחרון. מטאונס, כפי שכבר צויינתי, אפשר היה לצפות ליותר, כמו גם מקארל איימוס ומהאוורד לאסוף.

קוראץ'

הפועל ת"א ישחק אמנם בשבוע הבא בזאגרב, אבל נראה שלגביו סיפור חצי־הגמר גמור.

במשחק חצי־גמר נוסף בקוראץ' גברה ריאל מדריד בבלגראד על הכוכב־האדום — [illegible]

„מאזן האימה" של פטרוביץ'

מהלך — יצחק ויסהוף

59 נקודות (6 סלי 3 נקודות), ארבעה „אסיסטים", 8 כדורים חוזרים (5 בהתקפה), שתי חטיפות כדור והוצאתם בחמש עבירות של קארל איימוס וג'ונתן דלול, בתוספת שש עבירות שסחט מעמוס פרישמן ולינטון טאונס — אלו נקודות הזכות שצבר אמש במסגן כדורסל נדיר דראזן פטרוביץ', השחקן הכל־יכול של ציבונה זאגרב.

נקודות החובה של פטרוביץ' במשחק היו ארבעה איבודי־כדור וארבע עבירות שביצע, אך למי זה כבר משנה.

ארבעה משחקני הפועל ת"א ניסו להצר את צעדיו של פטרוביץ' וכולם נכשלו. דלול החל במלאכה, טאונס החליפו, לאחר־מכן פרישמן נטל את האתגר וכשל, והמשימה הוטלה על קארל איימוס. על איימוס „חגג" פטרוביץ' בסלי 3 נקודות, בעיקר במחצית השנייה.

פטרוביץ' פתח את המשחק בשלוש החטאות רצופות, עובדה שרוממה את רוחם של אנשי הפועל ת"א ו־5500 האוהדים שהגיעו ליד־אליהו לחזות בקבוצתם ובעילוי מזאגרב. אולם חיש איפס פטרוביץ' את ידו, ועד לסיום המשחק כמעט שלא החטיא (19 מ־30 מהשדה, 6 סלי 3 נקודות ו־15 מ־15 בעונשין).

הפועל ת"א קלעה את הסל הראשון, אך פטרוביץ', יחד עם צ'ווייטצ'אנין וצ'זטורה דאגו ליתרון לקבוצתם — 11:13 ו־15:19 (8). המשחק היה שקול והפכפך ובדקה ה־16 עלתה הפועל ליתרון — 38:40, בהמשך — 40:45 ובמחצית — 46:51.

במחצית השנייה היה הסיפור שייך לדראזן וחבריו. בדקה ה־24 עוד הוליכה הפועל ת"א 56:59, הרבה בזכות משחק־הקרבה של לאוואן מרסר וג'ונתן דלול, אך פטרוביץ' היטה את הכף לזכות ציבונה בסלי 3 נקודות — 59:61. הפועל ת"א עוד הוליכה — 64:65, אך זו היתה הפעם האחרונה שלוח התוצאות נטה עימם. כל שיכלו מרסר וחבריו לעשות היה להשוות מספר פעמים — 78:78 (30), 85:85 (35) ו־90:90, שלוש דקות לסיום. היוגוסלבים, בסיומת המוחצת שלהם, לא הותירו ספקות למי הגיע הנצחון — 93:103.

שיפוטם של ריגאס (יוון) וגיאורג (מערב־גרמניה) היה סביר.

אלופות

הפסד לאריס באורתז — 97:81

[illegible]

החתיישבות העובדת בוועדת המשמעת

מאת יצחק ויסהוף

ועדת המשמעת של איגוד הכדורסל „תארח" היום את אחד המחזורים המשפטים את התיישבות העובדת.

הפועל גת המשתתפת במשחקי הפליי־אוף העליון של ליגה א' פגשה ביום, איבדה לפני 10 ימים את הפועל שער הנגב. המשחק הסתיים בנצחון שער הנגב 78:76 ושופטי המשחק יצחק אלצין ממקומה ניר יצחק ושלמה ארבל מכיסופים צוינו בדו"ח השיפוט כי מיד בתום המשחק ירדו אוהדי גת למגרש ובעת שהם סיכמו את טופס המשחק ספגו קללות ואיומים.

היום יאלצו אנשי גת להסביר לוועדת המשמעת על מה ולמה רגזו אוהדיהם הנאמנים.

נצחונות לבארלונה ולימוז' במחזיקות

במשחקי חצי גמר גביע אירופה למחזיקות גביע ניצחה בארלונה הספרדית את לבריקון ממערב גרמניה 74:97 (37:51).

לימוז' מצרפת גברה על סקאבוליני פזארו מאיטליה 86:102 (44:53).

האמריקני קולינס קלע 36 נקודות למנצחת ולפזארו הירבו לקלוע מאגניפיסיו (29) ואלכסנדר פטרוביץ' אחיו המבוגר של דראזן מציבונה זאגרב.

● טניס

הטניסאי הישראלי גלעד בלום נוצח בסיבוב הראשון בטורניר ליון שבצרפת על ידי המדורג חמישי, סקוט דייויס מארה"ב 6:1, 7:6 (4־7 בשובר שוויון).

טירי פהאם מצרפת ניצח במפתיע את הצ'כי קודרה, שחקן גביע דייויס 7:6 (13־15 בשובר שוויון), 4:6, 4:6.

תוצאות נוספות: ברודריק דייק (אוסטרליה) — טאריק בנהבילס (צרפת) מדורג שביעי 4:6, 4:6, סקנלון (ארה"ב) — אודיזור (ניגריה) 4:6, 2:6. אורנן (נוו. זילנד) — לורנדו (קנדה) 4:6, 3:7.

פטרוביץ': „אחד המשחקים הגדולים בקריירה שלי"

מאת יצחק ויסהוף

„זה היה אחד המשחקים הגדולים בקריירה שלי. שיחקתי טוב, גם נגד ריאל מדריד, לפני שנתיים, קלעתי 51 נקודות אך אז חילקתי יותר אסיסטים. העונה קלעתי במסגרת גביע־קוראץ' נגד הקבוצה הפינית קוטקי 62 נקודות. בליגה ביוגוסלביה כבר קלעתי 112 נקודות. אבל המשחק נגד הפועל ת"א יכנס אצלי בראש באחד הטובים שלי" — כך דראזן פטרוביץ' שריבוי סביבו מעריצים נלהבים שמהדו לכל מילה שיוצאת מפיו.

כאשר נשאל מה סוד ההצלחה שלו השיב: „כשרון והרבה עבודה. 4־5 שעות כל יום ולעתים יותר. תמיד שומרים עלי 4־5 שחקנים, אך ראיתם שזה לא עוזר הרבה".

כשנשאל על הפועל ת"א השיב: „הפועל ת"א קבוצה טובה אך"...

משה וינקרנץ, מאמן הפועל ת"א, לא היה מאוכזב ממשחק קבוצתו: „שיחקנו לא רע. אבל היתה לנו בעייה לעצור את דראזן, זו כבר לא בעייה — זו עובדה. לא ניתן היה לעשות נגדו מאום. חמישה שחקנים שמרו עליו. נמוכים וגבוהים, וכולם נכשלו. הוא קלע גם מעבר לרמה הרגילה שלו. ראיתי אותו במשחקים רבים וזה היה הטוב ביותר שהציג".

על המשך סיכויי קבוצתו בחצי־גמר גביע־קוראץ' הוסיף וינקרנץ: „לציבונה יש כיום יתרון עצום של נצחון־חוץ. לא נרים ידיים בזאגרב. יהיה לנו קשה יותר שם, אך נעשה מאמץ להצליח".

מירקו נובוסל, מאמנו של פטרוביץ' בציבונה, נשמע נינוח: „דראזן לא הציג משחק מי יודע מה. הוא היה נורמלי ושיחק רגיל. בגומלין לא נזלזל בהפועל ת"א שבמשחקה מצאו חן בעיני דלול ומרסר".

המשחק במספרים

ציבונה זאגרב 103 (46)

שם	זריקות שדה	3 נקודות	עונשין	ריבאונד	סה"כ נקודות
פטרוביץ'	18־13	12־6	15־15	8	59
צ'ווייטצ'אנין	10־7	5־2	4־4	3	24
צ'זטורה	7־4	2־1	2־2	3	11
סונארה	6־2	0־0	2־2	4	6
אראפוביץ'	3־1	0־0	0־0	4	2
פאבליצ'ביץ'	3־0	0־0	2־1	—	1
	47־27	19־9	25־24	24	103

הפועל תל־אביב 93 (51)

שם	זריקות שדה	3 נקודות	עונשין	ריבאונד	סה"כ נקודות
מרסר	16־11	0־0	2־2	15	24
דלול	6־4	3־2	6־5	—	19
טאונס	15־7	3־1	2־1	3	18
פרישמן	6־5	2־1	4־3	2	16
איימוס	7־4	0־0	0־0	5	8
לאסוף	3־1	0־0	4־4	1	6
זלוטיקמן	1־1	0־0	0־0	—	2
ארליך	0־0	0־0	1־0	—	—
	54־33	8־4	19־15	24	93

לפחות לסיים את השבוע טוב

אחרי האכזבה באיטליה בפתיחת השבוע מענף הטניס, הפסד נבחרת הכדוריד בפורטוגל, הפסד הכדורגלנים אתמול והפסד כדורסל הפועל ת"א אמש נותרה אלופת הכדורסל הישראלית – מכבי ת"א – התקווה האחרונה לשבוע זה ★ המשחק בבית הגמר בגביע אירופה לאלופות יתחיל בברצלונה ב־9.30 בערב לפי שעון ישראל ★

מיקי ברקוביץ במקום מוטי דניאל. זה יהיה השינוי בחמישיה הפותחת של מכבי תל־אביב במשחקה הערב ב־9.30 מול ברצלונה, לעומת החמישיה שפתחה במשחק ההפסד מול פרטיזן בלגראד לפני שלושה שבועות.

רלף קליין, מאמן האלופה הישראלית, סבור כי הבעיה הערב לא תהיה מתחת לסלים אלא בקליעות החוץ ולפיכך יפתחו יחד עם ברקוביץ גם ליפין, דורון ג'מצ'י, בארלו וקווין מאגי.

מכבי ת"א שערכה אמש אימון באולם המשחק מקווה שדורון ג'מצ'י ישאר בכושר הקליעה המצויין שלו כפי שהיה מול הפועל חולון, שקווין מאגי ימשיך בשליטתו מתחת לסלים, ברקוביץ יתרום מניסיונו וקליעותיו הטובות וליפין הנמצא בכושר טוב ינווט בהצלחה את חבריו.

התעלומה הגדולה היא קן בארלו. רלף קליין לא מבין מה עובר על שחקן מוכשר זה שבמשחק שהיה בארץ נגד ברצלונה קלע 36 נקודות, היה מעולה אך ירד בכושרו.

„אני מקווה כי במשחק זה בארלו ישוב לעצמו. אנו צריכים לזכור כי במשחק הראשון שהיה בארץ מול ברצלונה קווין מאגי לא שיחק. המשחק יהיה תלוי באחוזי הקליעה שלנו. בין ברצלונה למכבי ת"א אין כמעט הבדלים. אם נצליח להחזיק את הספרדים צמוד נוכל אולי לנצח. המשחק נגד חולון העניק לנו אויר לנשימה, אך ההפסקה הארוכה במשחקי גביע אירופה לא תרמה לנו. זה היה אולי טוב ללב, אך לא למשחק" אמר קליין.

מיקי ברקוביץ, כמו מאמנו קליין סבור כי המשחק חייב להיות שקול ורק בסוף אם התסריט יתממש מכבי תוכל לנצח. „יהיה לנו קשה. ברצלונה קבוצת בית מובהקת. המגרש מוכר לי היטב ואני רק יכול לקוות שנצליח שם. אם תלחץ אותנו אגיד שאני פסימי לגבי האפשרות לנצח, אך נעשה הכל כדי להצליח" אמר מיקי ברקוביץ.

במכבי ת"א „הצטערו" לשמוע שכוכב ברצלונה חוזה אנטוניו סאן אפיפניו חזר לאימונים לאחר פציעה. „אפי" קלע במשחק הראשון בין קבוצתו למכבי ת"א ביד־אליהו 27 נקודות שלא סייעו לחבריו אשר ירדו מנוצחים לאחר דו קרב מרתק — 107:108. הפעם במגרשו הביתי מקווה הכוכב הספרדי בעזרת חבריו לנצח ולהכנס לתמונת בית הגמר האירופאי.

ברצלונה תפתח עם סולוסבאל, סאן־אפיפניו, סיבליו, נוריס ומק־דואל.

ישפטו במשחק איכאנוב (בולגריה) ופויגר (אוסטריה).

המשחק יועבר בשידור ישיר ברדיו החל מהשעה 9.30.

טבלת בית־הגמר

1.	פרטיזן	8	[illegible]
2.	אריס	8	[illegible]
3.	טרסר	7	[illegible]
4.	מכבי ת"א	7	[illegible]
5.	אורתז	8	[illegible]
6.	סאטורן	7	[illegible]
7.	דריבוס	8	[illegible]
8.	ברצלונה	7	[illegible]

פיקנטריה — ישראל פז

נצחון בברצלונה ירגיע הערב את מכבי ת"א

מכבי ת"א זקוקה הערב לנצחון בברצלונה, בפתיחת הסיבוב השני בבית הגמר בגביע־אירופה בכדורסל. הוא חשוב לקבוצה מכמה טעמים. ראשית, נצחון חוץ יבטיח כמעט סופית את השתתפות הנציגה הישראלית בפיינל־פור בתחילת אפריל בעיר הבלגית גנט. שנית, יוציא מהמירוץ את ברצלונה, אחת היחידות שיש לה עדיין סיכויים, הגם קלושים, להתברג בין הארבע.

ברצלונה היא ללא ספק אכזבת בית־הגמר. לפני פתיחת המשחקים היא נראתה כאחת משתיים־שלוש הקבוצות המועמדות לזכות בגביע־אירופה. הנה היא נלחמת כיום על חייה. נראה כי לנסיגה של ברצלונה תרמה לא מעט מכבי ת"א, שגברה על האלופה הספרדית ביד־אליהו — 107:108, לאחר שברצלונה כבר היתה בעמדת נצחון ברורה.

ברצלונה תבוא למשחק הערב לאחר שביום ראשון נוצחה באולמה ליריבתה השנואה, ריאל מדריד (85:80). הערב תנסה להוות „שור ספרדי" פצוע. תילחם כדי להציל את יוקרתה. דבר זה לא יקל על מכבי ת"א, אבל אם האלופה הישראלית תיטיב לשחק תוכל להנחית מהלומה נוספת על ברצלונה.

מכבי ת"א כבר ניצחה בברצלונה. זה היה בעונת 1982 — 99:97. אין ספק, המשחק הערב יהיה קשה, כמו המשחק הראשון ביד־אליהו. [illegible] שבאותו משחק לא שיחק קווין מאגי הפצוע, אבל קן בארלו היה בשיאו (36 נקודות). כיום, אין בארלו במיטבו. ישנה נסיגה חמורה במשחקו. מכבי ת"א צריכה לקוות שהערב ייצא מהמשבר. אחרת יתקשה מאגי לפעול לבדו מתחת לסלים.

שני שחקני־התיגבור של ברצלונה, נוריס ומקדואל, אינם כדורסלנים גדולים. צריך להיזהר דווקא מהצלפים הספרדים, כמו סן־אפיפניו [illegible] אסור גם לתת [illegible] סולוזבאל, להכתיב את הקצב. [illegible]

מנהג קבוע: הפסד בכל שבוע

אם היינו זקוקים לעוד עובדה ש„אין לנו נבחרת לאומית", באה אתמול נבחרת פולין ועשתה זאת ● במשחק פשוט ביותר שלחו אותנו גם הפולנים לקרשים – 1:3 ● עוד שבוע עבר בדרך לאוקייאניה ועוד הפסד ● 12 משחקים ללא נצחון בעידן מיחיץ ● בשבוע הבא אנגליה

פולין – ישראל 1:3 (1:1)

● שערים לפולין: דריוש קוביצקי (45) וולדמאר פרושיק (46), דריוש קוסצ'קי (89).

● השער לישראל: רוני רוזנטל (35).

האיצטדיון הלאומי ברמת־גן, 7000 צופים. שופט: ז'אן מארי לארטיגו (צרפת), קוונים: יהושע לויה ועובדיה צבי. קרנות 2:4 לפולין.

פולין		ישראל	
ינקובסקי	5	בוני גינצבורג	4
קוביצקי	5	אבי כהן	5
ונדלבסקי	6	ירון פרסלני	5
ווקשיק	6	ניר אלון	5
וורובצ'ק	6	יגאל הלל	4
טרשייביץ'	5	ניר קלינגר	5
אורבאן	6	אלי כהן	5
פרושיק	6	אורי מלמיליאן	5
צ'יוק	6	דניאל ברייאלובסקי	4
מרצניק	6	אלי דריקס	4
צ'ירוני	5	רוני רוזנטל	5
	62		51
קאצ'מארק	6	שלום תקווה	4
קוסצ'קי	7	מרדכי איוניר	4
ז'וסה	—	ניר לוין	—

פרשנות ומהלך — מוטי חביב

לא הייתי, וכנראה גם לא אהיה, במסיבות העתונאים שעורך המאמן הלאומי מיליאנקו מיחיץ' לאחר תצוגות הנפל של נבחרת הכדורגל. מה כבר יש לו להגיד? לעומת זאת אני מצטער מאוד שאני מבקר דרך קבע באימוני הנבחרת. אני פשוט סקרן לדעת מה הם עושים שם בשעות האימונים הארוכות?

לפי משחקי ההרצה הכל כך חשובים לפני משימת אוקייאניה הם פשוט לא עושים כלום. ממש כלום. ישבתי אתמול שוב באיצטדיון ברמת־גן חיפשתי מהלכי כדור מתוכננים, משהו שעבדו עליהם באימונים אבל שום דבר. שום תרגיל. לא פרישת שחקנים על כר הדשא, לא משחק קבוצתי, גם לא משחק אישי. לרגעים נדמה היה לי שבמשחק הזה כבר הייתי.

בעוד פחות מחודש יתייצבו המובחרים של מדינת ישראל למשחק עם אוסטרליה במסגרת המשחקים הקדם אולימפיים. עדיין אין הרכב מגובש, עדיין אין שיטה ברורה, עלטה מוחלטת.

התרוץ הנשמע שוב ושוב הוא „שהליגה חלשה". תרוץ מטופש. גם בעבר כשהליגה היתה חלשה ידעו השחקנים להפגין את כישוריהם במדי הנבחרת. עכשיו הם עוד יותר גרועים מאשר בליגה. עובדה ב־1966 לא היתה ליגה טובה יותר ובכל זאת לא הפסדנו לפולין — 0:0.

הכירו בעיית בלם קידמי צירפו את ניר אלון. אמרו בעיית מגן שמאלי — זימנו את יגאל הלל. חזרו — החזירו את אלי דריקס. אחרי רוטציה כבר ידעו הכל: הבעיה היא רק שוער. צירפו מחדש את בוני גינצבורג. אתמול הוא הוצב בין הקורות. תרומתו: ראה התוצאה.

בוני — האשם השבועי

אבל חלילה אם יובן שבוני גינצבורג הוא הוא האשם בהפסד. הוא האשם השבועי — לא יותר. במבט יותר מעמיק ברור שכל החוליה העורפית רופפת למדי, אין איזון בחוליית הקישור והפועל היוצא הוא שהחוד סובל מאספקת כדורים לקויה ומכאן גם תפוקתו.

אתמול נוצחה הנבחרת מול נבחרת בינונית. אולי אפילו מתחת לבינונית. פולין ביססה את הרכבה על שחקנים צעירים שגם הם עשו „בית ספר" לנבחרת שלנו.

אם תהיה לנו באוקייאניה בעיה של חוסן גופני הרי שאתמול מול פולין שאינה כה חסונה לא הצלחנו אז מה יהיה שם?

פולין הנחיתה על ישראל את ההפסד ה־52 שלה מתוך 107 משחקים ידידותיים שקיימה הנבחרת שלנו עד כה. עובדה כואבת.

אולי לא הוגן לכתוב על אלה שלא שיחקו אבל יחד עם זאת אי אפשר גם להתעלם מהעובדה שכדורגלן כמשה סיני המצוי בכושר אישי גבוה לא מוצא מקום בהרכב של מיליאנקו מיחיץ'. תחת זאת מועדף דניאל ברייאלובסקי.

ברייאלובסקי מבוזבז בקישור

ברייאלובסקי הוא שחקן מוכשר ואולם את עיקר כוחו במדי הנבחרת הוכיח כששיחק בחוד. אבל מיחיץ' מעדיף את ברייאלובסקי בחוליה המקשרת שם הוא עושה אולי דברים שובי עין אבל חסרי תכליתיות. אין ספק שהיעילות של ברייאלובסקי היא טובה בחוד. לסיני יש מקום.

האיש החלש ביותר אתמול בנבחרת היה המגן יגאל הלל שהוחלף לאחר שהיה לו חלק בשני השערים שספגנו. חולשתו של הלל מבהירה שוב שמשחק בליגה מצויין אחר אינו צריך עדיין לקנות מקום בהרכב הנבחרת. מיחיץ' חושב אחרת.

ועוד עובדה. למוליכת הטבלה הלאומית — מכבי נתניה — עדיין אין נציג בהרכב הפותח של הסגל ולסגניתה — הפועל תל־אביב — יש נציג אחד. גם צמרת מלך שערי הליגה הלאומית לא עושה רושם על מיחיץ'.

בסידרת המשחקים המצפה לנו באוסטרליה ובניו־זילנד זקוקים השחקנים להרבה נסיון. בינתיים התייצב אתמול מערך עורפי שסך כל הופעותיו (מדובר בארבעה שחקנים) בנבחרת הוא פחות ממחצית מספר הופעותיו של אורי מלמיליאן למשל.

בעיטה ראשונה בדקה ה־25

הבעיטה הראשונה של נבחרת ישראל לעבר השער הפולני היתה רק בדקה ה־25 וגם אז שלח דניאל ברייאלובסקי את הכדור מעל למשקוף.

ווקשיק האורח ראה את הכרטיס הצהוב של השופט הצרפתי ז'אן מארי לארטיגו (שיפוט מדוייק) בדקה ה־26 לאחר שהכשיל את אבי כהן וקפטן פולין וולדמאר פרושיק שלח כעבור 5 דקות כדור אימתני שחלף מעל שערו של בוני גינצבורג.

בדקה ה־35 התרוממות רוח. תוחלת לנצחון. הכדור הוגבה מהאגף לרחבת העונשין של פולין, המגן האורח דריוש קוביצקי שגה קשות כאשר איפשר לכדור לקפוץ לפניו וזה הגיע בעמדה מצויינת לרוני רוזנטל. „הבלגי" שלנו לא החמיץ את ההזדמנות. הוא הניף רגל ושלח „טיל" פנימה — 0:1 לישראל.

הלוח החשמלי בצפון האיצטדיון הראה 0:1 למארחים. היסטוריה, מתי לאחרונה הובלנו ברמת־גן? איש כבר לא זוכר.

היסטוריה ל־10 דקות

ההיסטוריה הזו נמשכה 10 דקות בלבד.

ממש לפני שריקת הסיום למחצית הראשונה תיקן דריוש קוביצקי את הטעות שעשה בשער הראשון. הוא בעט כדור מ־17 מטרים, אלכסונית משערו של בוני גינצבורג, והכדור עשה דרכו לרשת — 1:1.

בהפסקה החליף שלום תקווה את אלי דריקס. ריענון כוחות? פתיחת המחצית השנייה הבהירה שלא.

המחצית השנייה נפתחה באיחור מסויים בשל הפסקת חשמל חלקית באיצטדיון אך משחודש המשחק סיננו: „חבל שהוא חודש".

יגאל הלל שגה קשות כאשר ניסה להחזיר כדור לשוערו ובעצם שיגר אותו הישר לדריוש קוסצ'קי שאך זה נכנס למשחק במקומו של צ'ירוני. קוסצ'קי כמו אמר „תודה" ושלח את הכדור לעברו של וולדמאר פרושיק שמעמדה מצויינת קבע 1:2 לפולין.

הלל שילם את המחיר

יגאל הלל שילם את מחיר הטעות והוחלף בדקה ה־57 על ידי מרדכי איוניר. ניר קלינגר הוסט לעמדת המגן ואיוניר שיחק בחוליה המקשרת.

מנגר עשה המחליף הפולני דריוש קוסצ'קי ככל העולה על רוחו במגרש. הוא תעתע בהגנת ישראל והגיע למצבי הבקעה נוספים.

בדקה ה־64 ניתנה לישראל הזדמנות טובה לאזן. ונדלבסקי האורח נגח אחורנית, רוני רוזנטל שוב עט על המציאה אלא שהפעם שילח את הכדור לקורה.

ג'וסה צורף למשחק הפולני במקום מרצ'ניק בדקה ה־79 ושתי דקות לאחר מכן קיבל ניר לוין אשראי בינלאומי ראשון כשנכנס למשחק במקום אלי כהן.

דקות הסיום היו שייכות כולן לפולין. האורחים עשו ברמת־גן כבשלהם. הכדור נע מרגל פולנית לרגל פולנית כאין מפריע. הנבחרת שלנו נראתה עלובה.

השיא היה בדקה האחרונה. אחרי 25 מסירות רצופות של הפולנים הגיע הכדור לדריוש קוסצ'קי שמקרוב בעט פנימה — 1:3.

דריוש קוסצ'קי היה איש המשחק והוא שותף רק 45 דקות. טוב שרק 45 דקות אבל החלוץ המהיר הזה הבהיר לנו בדיוק מה המצב שלנו. העמיד אותנו במקום. כואב אבל זוהי עובדה.

המנהג הקבוע של הנבחרת: להפסיד בכל שבוע נמשך. בשבוע הבא — אנגליה ברמת־גן.

רוני רוזנטל כובש את השער היחיד לזכות ישראל במשחק אתמול עם פולין (3:1) (צילם: אריה קנפר)

הקפטן הפולני דריוש פרושיק מניף ידיו וצוהל לאחר שהעלה את נבחרתו ליתרון 1:2 מול ישראל. עם הגב למצלמה ניר אלון (מספר 6), ירון פרסלני, (מספר 5) וניר קלינגר (מספר 4). משמאל דריוש קוסצ'קי שמסר את הכדור לשער ובסיום כבש את השער האחרון 1:3. קוסצ'קי שיחק רק במחצית השניה והיה השחקן הטוב במגרש. (צילם: אריה קנפר)

● כדוריד

נבחרת הכדוריד של ישראל תשחק הערב ב־9 לפי שעון ישראל עם נבחרת איטליה במשחקי אליפות העולם דרגה ג המתקיימים בפורטוגל.

הנבחרת הישראלית שנוצחה מול פורטוגל 19:17 עשויה להעפיל לשלב הבא רק אם תנצח הערב את איטליה.

דעות שני המאמנים אחרי המשחק:

מיחיץ': ידעתי. ויז'יץ': ההגנה שלכם חלשה

דעות — נפתלי כהן

עדיין אין חדש בנבחרת של מיליאנקו מיחיץ'. עוד משחק, עוד הפסד, עוד יום השפלה. והרגלנו גם לתירוצים של מיליאנקו מיחיץ'. בסיום המשחק אתמול אמר: „ידעתי שהנצחון 1:2 של נבחרת המשנה שלנו באמצע השבוע יזיק בעוכרינו".

מיחיץ' אמר עוד שהפולנים עשו מאמץ גדול יותר כדי למחוק את חרפת ההפסד לנבחרת המשנה.

במסיבת העיתונאים אמר: „יש לי בעיות. השחקנים שלי נאיביים. פולין היתה ברמה של ישראל. לצערי כל פעם בא תורן חדש שטועה והפך את הכל לרעתנו". אמר המאמן והתכוון ליגאל הלל.

„הפולנים יודעים לשמור על הכדור. כשהובלנו משערו של רוני רוזנטל הבחורים שלי נכנסו לשאננות".

כשנשאל מיחיץ' על השערים שספגנו השיב: „צריך לעבוד קשה. אני לא בורח מן המציאות ואעבוד לפי התוכנית שלי, אני מקווה שהאוסטרלים הם לא ברמה גבוהה כמו היריבות שהיו לנו עד היום".

על המשחק בשבוע הבא עם אנגליה אמר מיחיץ': „יש לי עוד זמן לחשוב. אני יודע מראש שיהיה זה משחק אחר לגמרי. אני בטוח שחולשה כזו, בעיקר במחצית השניה, לא תחזור במשחק עם אנגליה".

המאמן הפולני ראוארק ויז'יץ' אמר בסיום: „המשחק הקודם היה רק אימון עבורינו. רציתי לבחון את כושר המשחק הקבוצתי שלנו. אל תשכחו שאנחנו נמצאים בפגרה ויורד אצלנו שלג. למשחק היום התכוננתי היטב. ידעתי פחות או יותר את כושר משחקכם. אמרתי לשחקנים שלי לשחק עם נגיעה אחת בכדור כי ידעתי שמשחקכם הוא יותר עם כדור".

כשנשאל על נבחרת ישראל אמר: „אני לא נוהג לתת ביקורת על קבוצה אחרת. יש לכם מאמן והוא צריך לתת את דעתו". ויז'יץ' נלחץ והשיב: „משחק הצוות שלכם היה גרוע. ההגנה שלכם חלשה וקשה לכם לעבור מעמדת ההגנה להתקפה: מי שמצא חן בעיני היה מספר 11 שלכם" (רוני רוזנטל).

השריד האחרון ממשחקי מקסיקו 1986 יאנק אורבן סיכם בסיום בהתרגשות את המשחק: „אני מצטער. היה לנו יריב קל, אתם יותר מידי נאיבים ונתתם לנו חופש משחק. נגד אוסטרליה יהיה לכם קשה מאוד".

דניאל ברייאלובסקי

זוית אישית — ישראל פז

חבורת משוטטים...

ההפסד לפולין אתמול מרגיז, אבל לא הוא העיקר. מה שמקומם אותי זה צורת משחקה של הנבחרת, הניצבת מול אתגר גדול בעוד פחות מחודש באוסטרליה. כמו שישראל שיחקה אתמול לא צריך להתאמן. אפשר להעלות חבורת שחקנים כדי שיגלו מה שראינו באיצטדיון רמת־גן.

אין שיטה. אין תכנון. אין יכולת. כלום. עובדה, נבחרת פולנית צעירה, בינונית ברמה, לא רק שניצחה אותנו 1:3, אלא מה שעשתה לנו שתי דקות לסיום גבל במגרש בושה ממש. השפלה. הפולנים החזיקו למעלה מדקה בכדור ו... גם הבקיעו שער.

הסיום הפולני גילה את אומללותה של הנבחרת. חבל על המאמן. חבל על העצבים. כדי לשחק כך לא צריך מאמן מחו"ל. לדעתי היו במגרש כדורגלנים שלא מכובד שילבשו את מדי הנבחרת הלאומית.

במקום לגלות שיפור ממשי חק למשחק, לפחות, מבחינת הגיבוש, נדמה לי שישנה נסיגה טוטאלית. אתמול הגעתי סוף־סוף למסקנה שאין לנו נבחרת.

כל השערים שהובקעו היו תוצאות של תגנה. משחק העורף שלנו היה מתחת לכל ביקורת. בזיון ממש. חוסר אחריות זה לקבל שער טיפשי בשניות האחרונות של המחצית הראשונה, ועוד יותר חצי דקה לאחר פתיחת המחצית השנייה.

חבל על הזמן. אם הכדורגלנים לא לוחמים, וניראים כחבורת משוטטים מדוע שיבוא קולו.

ישראל פז

ניחושו של רונן הלל שישחק מחר נגד קבוצת נעוריו:

נצחון לבית"ר על נתניה – תיקו בבלומפילד ובחיפה

מאת יצחק ויסהוף

שמונה שנים שיחק רונן הלל (26) בשורות הפועל פתח תקוה. בגיל 21 הופיע במשך עונה בבני־יהודה ת"א ולאחר־מכן שב למשך שלוש עונות להפועל פ"ת, בעידן גיורא שפיגל. לפני שנה הושאל להפועל לוד, והשנה מככב בשורות הפועל צפריירים חולון, העולה החדשה לליגה הלאומית.

מחר יפגוש רונן הלל, יחד עם חבריו בקבוצת צפריירים חולון, את הפועל פ"ת. לדבריו, שעה לפני המשחק, יהיה כבר במוטיבציית־שיא מול חבריו מהעבר הלא־רחוק. מטרתו תהיה לסייע לקבוצתו להשיג נצחון־ליגה לאחר מחזורים רבים של יכולת טובה שלא הניבה נצחון.

הלל סבור כי קבוצתו מציגה כיום את הכדורגל הטוב בארץ, וכל מי שמגיע למשחקי הקבוצה החולונית לא מתאכזב.

רונן הלל מנחש את משחקי המחזור ה־22 בליגה הלאומית בכדורגל.

● מכבי חיפה — הפועל תל־אביב: הפועל ת"א תחסר שלושה משחקני ההגנה שלה בגלל הרחקות. מכבי חיפה, בביתה, תנסה לנצל את ההזדמנות ולנצח, אך נראה לי שהפועל ת"א תצליח לא להפסיד.

התחזית: תיקו.

● מכבי ת"א — הפועל כפר־סבא: מכבי ת"א תעלה למשחק עם רצון עז לנצח. לפיכך תהיה השפעה לעצבים. וכפר־סבא, קבוצה טובה, שלא תוותר בקלות על המשחק.

התחזית: תיקו.

● בית"ר ת"א — מכבי נתניה: בית"ר ת"א טובה העונה. יש כימיה בין השחקנים והם משחקים משוחרר. מכבי נתניה לחוצה משהו, ולכן הנקודות ישארו בת"א.

התחזית: נצחון לבית"ר ת"א.

● מכבי פ"ת — בני־יהודה ת"א: מכבי פ"ת נמצאת בתקופה רעה. יש בעיות בקבוצה. בני־יהודה יתפשו שלא להפסיד. לשחקני בני־יהודה היו הזדמנויות רבות לזכות בנצחונות ולא ניצלו אותן. גם הפעם יסתפקו בתיקו.

התחזית: תיקו.

● הפועל חולון — הפועל פ"ת: מי שיגיע — „יהנה". יהיו הרבה שערים, ואני חושב כי לאחר תקופה ארוכה ללא נצחון־בית — ננצח.

התחזית: נצחון להפועל חולון.

● הפועל לוד — הפועל באר־שבע: משחק קשה לניחוש. לוד מסוגלת לנצח, אך הפועל באר־שבע היא קבוצה עקשנית שלא תרים ידיים.

התחזית: תיקו.

● בית"ר ירושלים — שמשון ת"א: משחק פתוח. בית"ר ירושלים תנצח מאחר שיצאה מהתקופה הרעה שהיתה שרויה. כיום יכולת הקבוצה סבירה וזה מספיק.

התחזית: נצחון לבית"ר ירושלים.

רונן הלל וניר לוין על כתפיים – מחר בחולון ישחקו האחד נגד השני במיפגש חולון – הפועל פ"ת

המשכים

פרס ורבין קיבלו

(סוף מעמוד ראשון)

להעמיד תחילה תהליך מדיני, הוא חיובי. אבל עדיין מוקדם להעריך במה מדובר ומה ייצא מזה.

פרס מאמין את התוכנית

בפגישה עם פרס מיצה מרפי את עיקרי התוכנית האמריקנית כשלושה שלבים:

● פתיחה בינלאומית כלשהי, שתתקיים כבר בחודש אפריל. מרפי נקט במונח חדש „אירוע בינלאומי", כאשר המטרה היא לעקוף בכך את מיכשול הוועידה הבינלאומית.

● מיד לאחר ה„אירוע הבינלאומי", יחלו שיחות ישירות בין הצדדים על הסדר ביניים.

● התחלת שיחות על הסדר־קבע לקראת סוף השנה, בדצמבר, בלי קשר עם השגת או אי־השגת הסדר־ביניים.

ראש הממשלה יצחק שמיר הבהיר, לגבי השלב הראשון, כי הוא מתנגד לוועידה בינלאומית. נראה, שמיר יהיה מוכן לשקול אפשרויות אחרות.

שמיר: אוטונומיה לשלוש שנים

שמיר הודיע עוד, כי הוא מתנגד להצמיד את הסדר־הביניים והסכם הקבע, ולהתחיל במו"מ על הסדר קבע גם אם לא הושג הסדר־הביניים, מאחר שהדבר מרוקן, לטענתו, את הסדר־הביניים מכל תוכן. גם אם יושג הסדר ביניים עד אוקטובר, לפי לוח הזמנים האמריקני, סבור שמיר כי יש להותיר פרק זמן להפעלת האוטונומיה לפני פתיחת מו"מ על הסכם קבע. לפי הסכמי קמפ־דייוויד יתחיל מו"מ כזה לכל המאוחר שלוש שנים לאחר יישום האוטונומיה. נראה, שזה פרק הזמן המקובל על שמיר, הטוען שהוא מצדד באוטונומיה על־פי הסכמי קמפ־דייוויד.

שר־החוץ הבהיר אתמול כי אינו רוגל בוועידה בינלאומית, בפורום בינלאומי או כפתיחה או אירוע בינלאומי כעיקרון או כמטרה לעצמם. „אם הפארטנר לשיחות מעוניין בזה כתנאי לבניסתו למו"מ, שיהיה, לנו זה לא מפריע".

הסכם סודי

העיתון הלונדוני „טיימס" מוסר, כי נציגים של משרד החוץ של ישראל הגיעו להסכם עם ירדן בעניין היוזמה האמריקנית החדשה להסדר בשטחים המוחזקים. לדברי העיתון, עיקרו של ההסכם מתמצה בקיום בחירות עירוניות בשטחים עוד באביב, בפיקוח ועדה משותפת למצרים, ירדן וישראל. העיתון מוסיף, כי במסגרת ההסכם ייצא צה"ל מהיישובים הערביים, וישאיר את שמירת הסדר באזור לכוחות ירדניים.

לאחר שיוסכם על הבחירות אמור מזכיר המדינה של ארצות הברית, ג'ורג' שולץ, לבוא לסיור באזור, לבדוק אפשרות לכינוסה של ועידה בינלאומית, שבה ייוצג העם הפלסטיני על־פי תוצאה הבחירות. העיתון מוסיף, כי ההסכם מקובל על שמעון פרס ולדברי כתב הטיימס, תואמים עיקרי התוכנית את הקווים לאוטונומיה שמר שמיר הסכים עליהם בעבר.

לדברי העיתון הושג ההסכם ע"י הנשיא מובארק בעת שסייר באירופה ובארצות הברית.

שר־החוץ של ירדן, טהאר אל־מצרי, קידם אתמול בברכה מסויגת את היוזמה האמריקנית החדשה. האמריקנים הציגו בפנינו רק תפיסה כללית. „עלינו להמתין ולראות את הפרטים של תפיסה זו", אמר.

גורמים באש"ף שללו תוכנית השלום של מרפי כפי שפורסמו אתמול באמצעי התקשורת. דובר האירגון אמר, כי תוכנית השלום אינה מקובלת עליו משום שאין מדובר בה על הקמת מדינה פלשתינית.

בת 70 נפצעה בתאונת „פגע וברח"

אשה כבת 70 מנהריה נפצעה אתמול בבוקר בתאונת „פגע וברח", שהיתה בעיר.

הפצועה הועברה לבית־חולים, קיבלה טיפול והתברר כי היא נפגעה באורח קל בלבד.

המשטרה הציבה מחסומים בכל האזור, כדי ללכוד את הנהג הבורח, עד כה טרם נעצר. (עתיים)

הוועדה המקומית לתכנון ובניה
רעננה
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965 להלן החוק:
ניתנת בזה הודעה כי בהתאם לסעיף 149 לחוק, כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ובניה רעננה (להלן הוועדה המקומית) בקשה להיתר בניה בגוש 6579 חלקה 248, רח' שכונת אשר מבוקשת והקלה 4.5% משטח המגרש דהיינו 29.5% במקום 25% המותרים לפי תכנית רע/1/א'.
כל המעוניין רשאי לעיין בתכנית במשרדי הוועדה המקומית רעננה במקום ובימים שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל הרואה עצמו נפגע מהקלה זו רשאי להגיש התנגדותו להתרת ההקלה הנ"ל תוך שבועיים מתאריך הודעה זו לוועדה המקומית במשרדי העירייה.
ב. וולפוביץ,
יו"ר הוועדה לתכנון ובניה

חוק תכנון ובניה תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי
הודעה בדבר אישור שינוי תוכנית מתאר מקומית
נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965, כי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום החליטה באישור שר הפנים לאשר שינוי תוכנית מתאר הנקראת תוכנית מס' 107/03/26, שנוי לתוכנית מס' 14.
שעיקרי הוראותיה:
שינוי יעוד משטח למלאכה ותעשיה ועירה לשטח לתעשיה ולשטח לשרותי דרך, משטח לתכנון בעתיד לשטח לתעשיה ומשטח ציבורי פתוח לשטח לשרותי דרך. ביטול קטע דרך ותכנון חדשה.
ואלה הם השטחים הכלולים בתוכנית:
שטח התוכנית 224.084 מ"ר, ירוחם.
אשר הודעה על הפקדתו ביחד עם התסריט המצורף אליו פורסמה בילקוט פרסומים מס' 3404 מיום 27.11.86 עמוד 272.
השינוי האמור בצורה שבה הועדה המחוזית אישרה אותם ביחד עם התסריט המצורף אליו הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה ירוחם. וכל המעוניין רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
שלום דניגו, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום

חוק תכנון ובניה תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי
ירוחם
הודעה בדבר אישור שינוי תוכנית מפורטת
נמסרת בזו הודעה בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965, כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום החליטה באישור שר הפנים לאשר תוכנית מפורטת הנקראת מס' 103/03/26, שינוי מס' 4 לתוכנית מפורטת.
עיקרי הוראות השינוי:
שינוי בתקנון לצורך סגירת חצר משק קדמית, מתן אפשרות לביצוע מבנה עזר על קו בנין אחורי וצדדי 0.00 והקמת מרפסת לא מקורה בחזית הבית.
ואלה הם השטחים הכלולים בתוכנית:
שטח התוכנית — 30.67 דונם ירוחם. אשר הודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליו פורסמה בילקוט פרסומים מס' 3289 מיום 3.1.86, עמוד 1147, השינוי האמור שבה — הועדה המחוזית אישרה אותם ביחד עם התשריט המצורף אליו הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה ירוחם.
כל המעוניין רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
שלום דניגו, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז הדרום

עיריית חיפה — משרד מהנדס העיר
הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה העיר חיפה
רחוב ביאליק 3, חיפה, טל' 04-640775
הודעה על־פי סעיף 149, לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה—1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי „פז" — חברת נפט בע"מ — לאשר בניית משטח בטון והקמת מתקן לרחיצת מכוניות בתחנת דלק „פז" ביזרעאליה, ברחוב יוחנן רטנר — חלקות 289, 20, בגוש 10881,11200, יזרעאליה. הבקשה כרוכה בהקלה למרווח אחורי של המבנה.
אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה, בבניין העירייה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים א', ג', ה', בין השעות 08.00–11.30.
המעוניין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.
איתמר יעבץ — מהנדס העיר

טלוויזיה

(כ) בתוכניות מיוחדות לליקויי שמיעה.

08.00 עד כאן חדשות קול ישראל. 08.05 שעת כושר. 08.15 מושגים ביהדות ונהפוך הוא ופורים (כ). 08.40 ראשית הקריאה כלי סורות חולס 2. 09.00 ארץ מולדת להיות סועל בארץ ישראל (כ). 09.20 מדעי הטבע ט') סורות מעולם החושים. 10.10 אנגלית ח'. 10.30 כבית של פיסטוק מלוכלך נקי. 11.00 אנגלית ו'. 11.15 ערכית מרוחרת (ו' ה') אלכנרה. 11.30 אנגלית ח'. 12.00 מדעי הטבע על יסודי עצבים א'. 12.25 אנגלית ט'. 13.00 ההסטוריה מתולדות ישראל הכתובת על הקיר. 13.30 משפט דמיאניוק נתון לשינויים בהתאם להתפתחות המשפט. 14.00 עד כאן חדשות קול ישראל. 14.05 כלי סורות. 14.30 קשר משפחתי. שידור תחוד מ־8.2.88 (כ). 15.10 רחוב סומסום. 15.40 שעת כושר. 15.50 מאחיים שניות למבואות ים. 16.00 זהו־זה שידור ח'. 17.00 ערב חדש. 17.30 סדרה של וולט דיסני בהגשה. „הגומנים". הרפתקאות משעשעות של שישה רובים מיוחדים במינם. 17.55 דייויד קופרפילד (פרק השני). 18.25 „הגיע זמן לשון", הפינה של אבשלום קור: בקבוק ויעבור בטל"ל 18.30 קיצור החדשות (ערבית). 18.32 „מגזין לאמנות" (ערבית). 19.00 „מבט" (ערבית). 19.30 חדשות (ערבית). 20.00 כותרות מבט. 20.02 מבט ספורט. 20.55 „הגיע זמן לשון" – פינת הלשון השבועית של אבשלום קור. 21.00 מבט לחדשות. 21.35 „בית דין לילי" הפרק השלישי „ללכת ולא להתגלגל". 22.00 תעודה: „מקור החיים" הסרט מנסה ללמוד, כיצד נוצר היקום, כיצד התחילו החיים על פני כדור הארץ, האם מקור הגזע האנושי, הוא אחד, מה מקור השפות, האבולוציה שלהן ועוד, והן על התפתחויות אפשריות בעתיד. 23.00 „מטלוק" סם הפרק „השופט".

ערוץ 2

08.30 – משפט דמיאניוק שידור ישיר. 18.30 – „קימבה" האריה הלבן". 19.00 – „האחים". 19.50 – „בקרוב בערוץ 2". 20.00 – תקציר משפט דמיאניוק. 20.30 – „גמל תעופה בן גוריון". 21.00 – שירים של „בננה רמה", ואן הלן, גידי גוב.

רדיו

קול המוסיקה

06.01 צלילי בוקר. 07.08 בהאזנה נינוחה מיצירות מוצרט דיברטימנטו ברה מג'ור, קונצ'רטו בדו מג'ור לחליל, נבל ותזמורת: אנדנטה ווריאציות, ק. 501 לפסנתר בארבע ידיים: קונצ'רטו בסי במול מג'ור לבסון ולתזמורת: סימפוניה מס' 26 בדו מג'ור. 08.00 קונצרט בוקר – דביסי: סונטה לצ'לו ולפסנתר וכו'. רוסטרופוביץ': ב. בריטון שוברטו רביעייה מס' 15 בסול מג'ור וג. קרמר/ר. פיליפס/ק. קשקשיאן/ יו־יו מא: שמור תשיעייה לכלי־קשת וכלי נשיפה בפה מג'ור דבוז'אק: קונצ'רטו לכנור ולתזמורת בלה מינור: וס. מינץ/הפילה. של ברלין/ג. לוויין: סטרוינסקי: פטרושקה. 11.57 פינת השיר – משירי רוני סומק. 12.00 מן הסרטיה – מיצירות שומאן אנדנטה ווריאציות לשני פסנתרים, 2 צלילי קרן. (ב. ברמן/א. ורדי/ע. גרובר/א. ורדי/מ. רימון) שלישיית בפה מג'ור, לפסנתר, כנור לצ'לו (ו. ויידמן מ. הרה, ע. קרסטבסקי). 13.05 בהאזנה נינוחה – אנמון זוכרון: סוויטה תו. מס' 2 בפה מג'ור: מוצרט: קונצ'רטו מס' 18 בסי במול מג'ור לפסנתר ות.ו. מנדלסון: רביעיית כלי קשת במי במול מג'ור אופוס 44 מס' 3 (רביעיית ברטולדי) שוברט: סימפוניה מס' 5 בסי במול מג'ור (ה.ע. הפילה. הישראלית/ו. מהטה). 16.00 מפגשים מוסיקליים. 16.00 אתנחתא – ליאורה וידלי, פסנתרן בארכיונו 2 פרלודים כוראליים: שומאן 3 רומנסות: א. בדישכתיו 3 רומנסות: פרוקופייב: סונטה מס' 6. 17.30 קשת של צלילים, היידן. 18.00 אנתולוגיות בצליל, מוסיקה לכלי מקלדת בגרמניה של תקופת הבארוק המוקדם. 19.00 מוסיקה קלאסית קלה. 20.05 אינטרלוד. 20.27 פינת השיר. 20.30 אופרה – סטרווינסקי: פרספונה: קורט ויילו למטה כעמק. 23.00 דור ההכר. אמנים גדולים בהקלטות היסטוריות. ולדימיר הורוביץ בביצועים חיים. ברהמס: קונצ'רטו מס' 1 ברה־מינור, לפסנתר ולתזמורת (ת.ו. קונצרטגבאו/כ. ולטרא ברהמס: אינטרמצו, בסי־במול מינור, אופוס 117 מס' 2 ברהמס: ולס, בלה במול מג'ור ליסט/הורוביץ: רפסודיה הונגרית מס' 2.

רשת א'

07.30 ררידיקל. 08.05 הפינה מתוגה, עם כני ותיל. 08.27 משפט דמיאניוק שידור חי מבניני האומה בירושלים. 15.00 בראש צעיר, מגזין יומי לילדים ולבני נוער. 16.30 האוניברסיטה המשודרת – ערבות למתקדמים שעור מס' 49 (ש"ח. 16.05 ארץ לא נודעת. 17.00 חדשות ותכנית באנגלית. 17.30 חדשות ותכנית בצרפתית. 18.06 מינחת ערב. 18.05 סיכום המשנה היומית. 18.30 שידורים לעולים. 22.05 יש לי חלום. עם יובב כץ עם הפסיכולוגים גליה רבינוביץ ואבי ברמן.

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה. 08.05 עושים עניין. 08.05 ניסה בית, עם רבקה מיכאלי. 10.05 כל צבעי הרשת, מגזין יומי, עם עמיקם ...

רוטמן. 12.10 אלף־אלף כיכית, עם אהוד מנור. 13.05 בחצי היום, חדשות ומזמונים. 14.05 לראות או לא לראות, יומן חדשות לתרבות ולאמנות. 14.30 כת צחוק, הווי והומור. 15.05 שירים ושעורים. 15.55 קראתי ספר, קוראים ממליצים. 16.05 יומן כלכלה. 16.30 על מספרים ואנשים, מגזין המשק והחברה. 17.05 רגע קסם. 18.05 ורקוד עם יצחק גולן. 18.45 היום בספורט. 19.00 היום הזה. 19.35 שירים עבריים. 20.05 שורשים, שבועון לעניני פולקלור ועדות. 22.05 הלילה החמישי, עם אלעזר שטורם. 00.15 להאחז בחלום, שירים לסיומו של יום.

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת, מלכותו של הורדוס, התבססותו של הורדוס על כסא המלכות. מרצה: פרופ' מנחם שטרן. 06.30 פוקחים עין. 07.07 שבע אפס שבע, עם אלכס אנסקי. 08.00 בוקר טוב ישראל. 09.05 אילה בוקר. 10.05 עשר, שירים עבריים. 11.05 נכון לעכשיו, עם יוסי עבארי. 13.05 רו רה יומי. 13.55 40 לאחור, סיפור היום בתש"ח, עם דורון דיין. 14.05 פגישה יומית, עם יצחק ברנר. 15.05 שירים לתג, עם ארו טל. 16.05 ארבע אחרי הצהריים. 16.54 באוסן מילולי, מינתו של אבשלום קור. 17.00 ערב טוב ישראל. 18.05 שעה קלה על כלכלה. 18.45 חמש עשרה קטנות. 19.05 יעד משודר, מגאזין גלי־צה"ל בענייני צבא ובטחון (ש"ח). 19.50 פינה חמה ללינ"י. 19.57 הודעות לחיילים. 20.05 בעיקר מוסיקה, המכללה המוסיקלית פרופ' אבל אורליך בנושא, הרהורים על מלודיה. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת, מלכותו של הורדוס, התבססותו של הורדוס על כסא המלכות. מרצה: פרופ' מנחם שטרן. 22.05 על הדבש ועל הביסאק. 23.05 עשרים וארבע, היום שהיה. 23.55 שיחת חצות, עם פרופ' רות בן־ישראל, סגנית דיקן הפקולטה למשפטים באונ' בת"א. 00.55 ציפורי לילה, עם ברוך ברנוחון. 02.05 לא רוצים לישון. 05.05 צלילי בוקר.

שירותי צה"ל 2

19.05 רדיו רדיו, עם יואב קוטנר. 20.05 צרפ. 21.57 הודעות לחיילים. 22.05 הפסקת עשר, עם מיכל ניב. 23.05 קול הג'אז הזה עם דני קרפל.

רשת ג'

06.04 בחזרה לאושר, להיטים וותיקים. 07.07 שיר בכוקר בבוקר. 09.05 מה, כבר תשע? עם אבי אתגר. 10.05 דבדים טובים. 11.05 שבעים מי יודע. 12.05 אהבה יומיומית, עם יוסי סיאם. 13.05 רק בימי חול, עם מנחם פרי. 14.05 לי ולך, שיר וברכה. 15.05 חדש, חדיש ומחודש. 16.05 הצגה יומית, עם יקיר אביב. 18.05 קול־בו, שבועון שם. 20.05 קו ההתחלה, תקליטי שירים ראשונים. 21.05 מטע רוק. 23.05 הלילה הוא שירים.

קולנוע

תל־אביב

9.30 ,7.15 ,4.30
אסתר: לילה מגניב — 9.40 ,7.15 ,5
אורליו: זיווג משמיים — 9.30 ,7.15 ,3
בן־יהודה: חיזור גורלי — 9.30,7.00 ,4.30
גת: הקיסר האחרון — 9.15 ,6.15 ,3.15
גורדון: אדמה זו שלי היא — 9.30 ,7.00
דיקלו: תשור — 9.30 ,7.00 ,5
דרייב אין: השוטר מלוס אנג'לס — 7.45
הוד: ריקוד מושחת — 9.30 ,7.15 ,5
לימור חדש: ללא מוצא — 9.30 ,7.15 ,4.30
סינמה 1: סגר לרגל שיפוצים
סינמה 2: סגור
פאר: יופיו של החטא — 9.30 ,7.30 ,5
פאריס: חיי כלב — 9.30 ,7.15 ,2 ,12
רב־חן:
חן 1: מעקב צמוד — 9.50 ,7.30 ,5
חן 2: יום במלכודת — 9.45 ,7.25 ,5
חן 3: אי אפשר לקנות אהבה — 9.45 ,7.40 ,4 ,2 ,11
חן 4: הנסיכה מבכרלי הילס — 9.45 ,7.40 ,5 ,2 ,11
חן 5: מחלון חדר המיטות — 9.40 ,7.30 ,5 ,2 ,11
שחף: עכבר האדמים — 9.30 ,7.00 ,4.30
תל־אביב: זעם של כבוד — 9.30 ,7.15 ,5
תכלת: אריה — 9.35 ,7.00 ,4.30
לב 1: נערות עוברות — 10.00 ,7 ,5 ,2
לב 2: טמפטו — 9.50 ,7.15 ,4.30 ,2
לב 3: המשפחה — 10.00 ,8 ,5 ,2
לב 4: מגדל הדבורים — 10.00 ,7.50 ,5 ,2

רמת־גן

אואזיס: מעקב צמוד — 9.30 ,6.40 ,4
לילי: יופיו של החטא — 9.30 ,7.15
רב־גן:
גן 1: ריקוד מושחת — 9.40 ,7.20 ,5
גן 2: יום במלכודת — 9.40 ,7.20 ,5
גן 3: אי אפשר לקנות אהבה — 9.40 ,7.30 ,5
גן 4: ללא מוצא — 9.15 ,6.15

ירושלים

אוריון: שחיתות בגדול — 9.30 ,7.15 ,4.30
אורנע: יום במלכודת — 9.15 ,4.30
רון: חשור — 9.00 ,7.00 ,4.30
בית אגרון:
אי.טי. חבר מכוכב אחר — 16.00
אלגרו נון טרופו — 18.00
משפחת המלוכלכים — 19.30
פאריס־טקסאס — 21.30
מיקי רורק — ריינר — 24.00
כפיר: חיזור גורלי — 9.30 ,7.00 ,4.00
אורגיל: הקיסר האחרון — 9.00 ,7 ,4.30
מיטשל: עכבר האדמים — 9.00 ,7.00
סמדר: מלאכים בשמי ברלין — 9.15 ,7.00
חבירון: סגור לרגל שיפוצים
אורון:
אור 1: זעם של כבוד — 9.15 ,7.15 ,4.30
אור 2: זיווג משמיים — 9.30 ,7.00 ,4.30
אור 3: מחלון חדר המיטות
אור 4: יופיו של החטא — 9.00 ,7.00 ,4.30
אור 5: שרותים אישיים — 9.00 ,7.00 ,4.30
עדן: אבא גנוב — 9.00 ,7.00 ,4.30
תיאטרון ירושלים: — 9.00 ,7 ,4.30
מאנון + ז'אן דה פלורט — 18.45 ,11.45

חיפה

אורה: לחישה רועמת — 9.15 ,7.00 ,4.30
חן: לילה מגניב — 9.00 ,7.00 ,4.30
עצמון 1: עכבר הבאורים — 9.15 ,7.00 ,4.30
עצמון 2: שגעון בחלל — 9.15 ,7.00 ,4.30
עצמון 3: הבלתי משוחדים — 9.15 ,7.00 ,4.30
רון: חיזור גורלי — 9.00 ,6.30 ,4
אורלי: יום במלכודת — 9.15 ,6.45
קרן אור המיוחדת:
יופיו של החטא — 9.15 ,7.00
פאר: מעקב צמוד — 9.30 ,7.30 ,5.00

נתניה

שרון: ללא מוצא — 9.15 ,7 ,5

חולון

סביון: חיזור גורלי — 9.30 ,7.15 ,5
מגדלו: מעקב צמוד — 9.00 ,6.00
ארמון: נקמתו של חייל — 9.30 ,7.30 ,5

בת־ים

עצמאות: ריקוד משחת — 9.30 ,7.15 ,5

הרצליה

היכלי: חיזור גורלי — 9.30 ,7.15 ,5.00

פתח־תקוה

היכל 1: חיזור גורלי — 9.30 ,7.15 ,5
היכל 2: עכבר האדמים — 9.30 ,7.15 ,5.00
היכל 3: ריקוד משחת — 9.30 ,7.15

עפולה

מופתרון: מגדל הדבורים — 9.30

ראשון־לציון

רון 1: חיזור גורלי — 9.30 ,7.30
רון 2: שגעון בחלל — 9.30 ,7.30

תיאטרון

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ה' 11.2 בשעה 20.30
רפוש נטוש

הבימה
התיאטרון הלאומי
הערב יום ה', 11.2
מעגל הגיר הקווקזי: 20.30
אנשים קשים: 20.30

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
קופ"ח — עין יהב 2, חולון

חולון
אהרון — הופיין 52, עין יהב—עין יהב 2

ירושלים
אלימון — ישעיהו 10

נתניה
מקסים — סולומון 2

פתח־תקוה
קופ"ח — חיים עוזר

רמת־גן
חייניה — ארלוזורוב 61

תל־אביב
לב העיר — אחד העם 69
קופ"ח — אמסטרדם 7

חיפה
קופ"ח מכבי — יל"ג 6

רעננה־כ״ס
מרכז גולן — אחוזה 198, רעננה

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טלי 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100. אילת — 244; חדרה — 22444.

רכבות

מירושלים לבני־ברק וחיפה:
בימים א'־ה': 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30

מחיפה לבני־ברק וירושלים
א'־ו': 7.00

מתל־אביב לחיפה:
בימים א'־ה': 9.00 ,8.16 ,8.00 ,7.00 ,6.00

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז

● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר – כל המחלקות – כל השבוע.

● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה – כל המחלקות – כל השבוע.

● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב – בימים ב', ד', ו' – כירורגיה ופנימית. ילדים – כל השבוע.

● בית החולים איכילוב, תל־אביב – בימים א', ג', ה' שבת – כירורגיה ופנימית.

● בית החולים וולפסון, חולון – כל המחלקות – כל השבוע.

● בית החולים אסף הרופא – כל המחלקות – כל השבוע.

נתניה

● בי"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים – כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

שערי צדק – פנימית, נשים
בקור חולים – ילדים
הדסה ע"כ – כירורגית, אורטופדית, עיניים, א.א.ג.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'–ה' ב־ 08.00–20.00, בימי ו' 08.00–15.00.
טלפונים: 03-453300, 03-453500.

יד ביד – אוזן קשבת בטלפון לילד ולנוער – קו לנוער במצוקה
ירושלים – 02-243358
ת"א – 226027 (24 שעות)
חיפה – 04-229488 (11.00–20.00)
גליל מערבי – 04-922222

קו פתוח לנוער במצוקה
בימי ב׳ ו־ד׳ – טל. 222732.

„קו פתוח" – אוזן קשבת לילדים ובני־נוער 03-221680 (24 שעות)

16.00 ,15.00 ,14.00 ,13.00 ,12.00 ,10.30, 20.00 ,18.30 ,17.00.
בימי ו' וערבי חג: 9.00 ,8.00 ,7.00 ,6.00, 15.00 ,14.00 ,13.00 ,12.00 ,10.30.

מתל־אביב לנהריה:
בימים א'–ה': 14.00 ,12.00 ,8.00 ,6.00, 16.00.
בימי ו' וערבי חג: 12.00 ,8.00 ,6.00.

מחיפה, בת־גלים, לתל־אביב:
בימים א'–ה': 10.00 ,8.30 ,7.30 ,6.30 ,6.00.

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים של הסתדרות לרפואת שיניים בישראל. בתל־אביב — בימים א'–ה' בין השעות 21.00–23.00, בלילות שבת וערבי חג בין השעות: 24.00—18.00, בשבתות ובחגים השעות: 21.00—15.00.
הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649. בחיפה: רחוב הגפן 26, קומה ג', טל' 664566. פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 24.00 בערב.

מרפאות שיניים לעזרה ראשונה

המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00–24.00. אנורי חשמל בתאום טלפוני בלבד.
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המעלית) קומה 3. טל': 294869, 03-285822.

מרכז מידע לקרבנות אונס
לרעננה האיזור השרון, טל' 03-523432, בימים א'—ה' בשעות 21.00—17.00.

עזרה ראשונה נפשית

ער"ן ירושלים — טל' 02-227171.
ער"ן תל־אביב — טל' 03-5461111.
ער"ן ילדים ונוער, ת"א — טל' 03-5461111.
ער"ן חיפה — טל' 04-672222.
ער"ן באר־שבע — טל' 057-418111.
ער"ן נתניה — טל' 053-35316.

פלוק מיטורים — טל' ...
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' ...

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, רמת־גן, גבעתיים, בני־ברק — טל' 5781111, חולון — טל' 06-221022, רמלה — 101, טל' ... טלשון — טל' 065-93554, נהריה — טל' 04-931401, ים — טל' 5511111, באר־שבע ..., שדל בנוש רה, טל' 057-74767.

ג'ון או איוואן

עו"ד שפטל: עדי התביעה טעו, מחוץ לעד רוזנברג, שהוא פשוט לא אמין

מאת יעקב שליש, כתב עתי"ם

מרבית ניצולי טרבלינקה שטענו כי הם מזהים בתמונות את הנאשם איוואן דמיאניוק כ„איוואן האיום" פשוט טעו בזיהוי, ואילו אחד הניצולים, אברהם רוזנברג, היה עד זיהוי בלתי אמין — טען אתמול עו"ד יורם שפטל בהמשך סיכומיו במשפט.

עו"ד שפטל התמקד בבוקר בביקורת חריפה על הליכי הזיהוי שנערכו בשעתו על ידי מרים רדיווקר, מטעם משטרת ישראל, על פי בקשת שלטונות המשפט האמריקניים, בשנת 1976. היה זה לאחר שנפתחו בארה"ב חקירות לגבי עברם של ניקולאי פדרנקו ואיוואן דמיאניוק.

„רוזנברג — לא אמין"

הסנגור תקף במיוחד את עדותו של רוזנברג, אשר, לטענת ההגנה, זיהה את הנאשם בתמונות שהוצגו בפניו, אולם שנתיים קודם לכן העיד, כי איוואן מטרבלינקה מצא את מותו במרד שהתחולל במחנה.

השופט לוין: „אדוני אומר, כי איוואן נהרג ביום המרד ורוזנברג היה נוכח שם וראה זאת. כלומר, אדוני אומר למעשה שהעד רוזנברג לא טעה בזיהוי, אלא פשוט העליל עלילה ביודעין?"

שפטל: העד רוזנברג הוא היחיד, לדעתי, שלא היה עד זיהוי אמין. הזיהוי ידעה בעת הזיהוי בשנת 1976 כי אותו רוזנברג סיפר בשלבים קודמים, כי איוואן מטרבלינקה מת בעת המרד — כיצד יתכן שלא הציגה שאלה זו לרוזנברג, כאשר ביקשה ממנו לערוך את הזיהוי באלבום התמונות שהראתה לו? טען שפטל.

עו"ד שפטל טען עוד, כי איננו מכיר אף משפט שהתקיים בישראל, שבו הורשע נאשם על פי זיהוי תמונה אחרי 9 שנים ויותר. רוב התמונות שנכללו באלבום הזיהויים היו מטושטשות, ואף אחת מהן לא התקרבה בכלל כדמיונה לתמונה מס' 16, היא תמונתו של איוואן, כפי שהועתקה לשם ממסמך טראווניקי. כמו כן טען שפטל, כי בכל הליכי הזיהוי שנעשו כאן, וגם במשפט בארה"ב, לא נכח נציג מטעם הסניגוריה, ודבר זה נוגד לחלוטין את ההלכה המשפטית ואת הנהלים המקובלים.

„עדויות שמיעה בלבד"

על הזיהוי של העד, יוסף צ'רני, ציין הסנגור, „הוא זיהה בתמונות את ניקולאי פדרנקו, אבל כלל לא זיהה את איוואן. זה היה במסדר הראשון שנערך עמו, אולם ראה זה פלא — שעה וחצי מאוחר יותר נערך לצ'רני מסדר זיהוי תמונות נוסף, לגבי אותן התמונות — והפעם הוא זיהה את התמונה מס' 16 כתמונתו של איוואן האיום. רק 11 שנים מאוחר יותר, לקראת המשפט הזה ניסתה התביעה להפוך את היוצרות ולטעון, כאילו צ'רני זיהה קודם את תמונתו של איוואן ולאחר מכן את תמונתו של פדרנקו.

נוסף לכך, אמר הסנגור, צ'רני היה בטרבלינקה במחנה 1 ואילו איוואן פעל במחנה 2, שם היו תאי הגזים, ולכן ניתן לקבוע במפורש, כי עדותו נושא זה אינה אלא עדות שמיעה. הוא הדין לגבי העדים בורקס, שרובסקי ואחרים, שעדויותיהם אינן אלא עדויות שמיעה. דווקא לכן, הטעים הסנגור, חייב היה לחול לגביהם מסדר זיהוי מדויק וקפדני — כדי להיפרד ממה שנעשה במציאות.

הסנגור שפטל תקף בחריפות גם את עדותו של ניצול השואה גוסטב בורקס. לטענתו, בעדותו בשנת 1976 סיפר בורקס, שהוא ראה את מעשיו האכזריים של איוואן גרוז'ני מדי יום במחנה 2 של תאי הגזים, אבל בורקס זה לא היה כלל במחנה הזה אלא במחנה 1.

השופט לוין: הרי בורקס הסביר בעדותו, כי המספרה שבה עבד היתה תקופה מסויימת ממוקמת ליד התנור של תאי הגזים ומשם ראה את איוואן כשהוא מורץ את הקרבנות להיכנס לתאי המוות. כשאדוני מצטט — הוסיף השופט — צריך הציטוט להיות תואם לעדות שנמסרה.

שפטל: מה שאני טוען הוא, כי להסבר של בורקס אין יד ואין רגל. הסנגור התייחס לעדותו של ניצול שואה נוסף יחיאל רייכמן. זיהוי זה נערך בארה"ב ולא בישראל, ועו"ד שפטל טען, כי „מתברר שכל המחדלים שנעשו כאן בהליכי הזיהוי, על ידי גב' רדיווקר והקצין קולר ממשטרת ישראל — נעשו בארה"ב בצורה גרועה עוד יותר".

איפה המסמך הנעלם?

עו"ד שפטל טען עוד, כי האו.אס.איי. (שלטונות ההגירה בארה"ב) העלימו מסמך הקשור לעדותו של ריכמן. „אנחנו יודעים בדיוק היכן הטמינו את המסמך הזה, באיזו כספת" — הכריז שפטל, ועל כך הגיב מייד השופט לוין: „האם אדוני מעיד על כך?"

שפטל: לא, אני רק אומר...

לוין: האם אדוני רוצה שבפסק הדין נכתוב כי בכספת של האו.אס.איי. מוסתר מסמך כלשהו?

שפטל: אני רק מפנה את כבודכם לעובדות שהנני מציג בפניכם.

לוין: אדוני יכול לומר, לכל היותר, כי יש חשד רציני שהעלימו פרוטוקול של רייכמן, אבל יהיה חסר אחריות מצדנו לומר שזה הוסתר בכספת על ידי האו.אס.איי. זה עלול לעשות אותנו ללעג ולקלס.

עו"ד שפטל: אין עדות מוסמכת שהמסמך אכן נמצא בכספת ואיננו יכולים לקבוע בוודאות ממצא כזה...

השופט לוין: אם כך, אדוני אינו יכול להשמיע את זה, אלא לציין שקיים חשד כלשהו, ומכל מקום אין להכריז על כך מתוך התלהבות יתר.

זוכר את הנאשם יומם ולילה

על עדותו של יחיאל ריכמן, אמר שפטל, כי עד זה חזר ואמר כמה פעמים שהוא אף פעם לא ישכח את הנאשם והוא זוכר אותו יומם ולילה, אבל כאשר הראו לו את תמונת הנאשם הוא לא זיהה אותו, אלא הכריז בעדותו בבית המשפט, כי הוא מזהה את הנאשם לראשונה כאן בבית המשפט.

השופט לוין הפנה את תשומת לבו של הסנגור, כי ריכמן אמר בעדותו במפורש, שהראו לו את התמונות של דמיאניוק לראשונה בבית המשפט ואז הוא זיהה אותו. אולם עו"ד שפטל לא קיבל גירסה זאת, וחזר על טענתו שאין לסמוך על עדותו של ריכמן.

על זיהוי הנאשם ע"י העד אברהם גולדפרב ז"ל, טען הסנגור שפטל, כי במהלך הזיהוי הזה התגלו פגמים כל כך רציניים, שהתביעה נאלצה, כיתר עם חוקרי המשטרה, לערוך „שיפוצים" בעדות.

מחר ימשיך עו"ד שפטל בסיכומיו. להערכת בית המשפט, סיכומי הסנגוריה יסתיימו בסוף השבוע הבא. (עתיים)

קיסר הקטיף

בתחילה, לא התייחסו ברצינות. קיסר יעבוד בקטיף? הוא יעבוד בדיוק עד שתקתוק המצלמות ייפסק. בפועל, הוא הוכיח לכל הספקנים שאין לו מתחרים בחריצות בכל בניין ההסתדרות. כל 25 חברי הוועדה המרכזת שיצאו עם מזכ"לם לקטיף פרי הדר פיגרו אחריו בקצב. „הוא היה הכי רציני", מעיד עליו שמואל מועלם מנהל העבודה של פרדס „גן ירקון". קיסר בקושי הסכים אפילו להפסקת אוכל. ונא לא לזלזל! משלחת ההסתדרות מילאה מכסת יום עבודה של 45 מכלים בני 380 ק"ג. קיסר וחברי הוועדה התנדבו לשלושה ימי קטיף בפרדס הגדול ליד רמת השרון

(ניצה רימון; צילום: י.פ.פ.א.)

היום מפורסם מכרז לתכנון „קול אמריקה" בערבה

תאגידי השידור של ממשל ארה"ב ומשרד התקשורת מפרסמים היום את המכרז לתכנון תחנת הממסר „קול אמריקה" בערבה.

המכרז פתוח בפני משרדי תכנון אמריקניים וישראליים בלבד. מינהלת פרויקט „תומר" שבמשרד התקשורת תביא מחר לידיעת הציבור בישראל את ההנחיות והפרטים לגבי המכרזים, כפי שיתפרסמו בארה"ב. שר התקשורת, גד יעקבי, אמר כי זהו השלב המעשי הראשון במימוש ההסכם שנחתם בוושינגטון על־ידו ועל־ידי נשיא ארה"ב.

מינהלת הפרויקט פועלת בשיתוף פעולה מלא עם תאגידי השידור האמריקניים בתהליכי בחירת המתכנן, לרבות השתתפות והכנת מסמכי המפרטים ותכולת העבודה, שייכללו בחוזה התיכנון.

במקביל לתכנון, שיימשך כשנה וחצי, יתחילו בביצוע עבודות תשתית להקמת התחנה.

התשלום הראשון של 16 מיליון דולר, שיתקבל בימים אלה מארה"ב, יוקדש לתועלת יישובי הערבה, בנדרש מהחלטת הממשלה מיוני '87.

נימר חוסיין קורא לכוחות השלום ללכת יחד לבחירות

מאת קאסם זייד,
כתב „על המשמר"

יו"ר הוועד הארצי של ראשי הרשויות המקומיות הערביות, איברהים נימר חוסיין, יצא בקריאה לכוחות השלום, יהודים וערבים, לעשות להקמת מסגרת כללית שתאחד בתוכה את כל כוחות השלום, להליכה משותפת בבחירות לכנסת.

חוסיין נפגש אתמול עם חברים ממפ"ם ורצ: ויקטור בליט, מיכאל רביד, נג'יב אבו רקייה ויואב בן נפתלי.

חוסיין הזהיר, שהפירוד במחנה השלום אינו משרת את השלום ושוחריו, אלא את אויבי השלום. הוא מוכן להיפגש עם ראשי המפלגות והתנועות הבאות בחשבון להקמת המסגרת המשותפת. לדבריו, הוא אינו שואף לזכות במעמד אישי בחזית החדשה, ומה שמנחה אותו הוא טובת היהודים והערבים כאחד.

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 9.2.1988

	היחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
של ממכסה	1	—	—	—	—	1.7181
דולר אמריקני	1	1.54	1.61	1.5762	1.5958	1.5845
מרק גרמני	1	0.92	0.96	0.9332	0.9448	0.9375
לירה שטרלינג	1	2.72	2.85	2.7728	2.8074	2.7884
פרנק צרפתי	1	0.26	0.28	0.2764	0.2799	0.2777
ין יפאני	100	1.20	1.26	1.2232	1.2385	1.2297
גילדן הולנדי	1	0.81	0.85	0.8296	0.8399	0.8351
פרנק שווייצרי	1	1.12	1.17	1.1401	1.1543	1.1449
כתר שבדי	1	0.25	0.27	0.2608	0.2642	0.2624
כתר נורווגי	1	0.24	0.25	0.2465	0.2495	0.2477
כתר דני	1	0.24	0.25	0.2433	0.2463	0.2442
מרק פיני	1	0.38	0.40	0.3845	0.3893	0.3866
דולר קנדי	1	1.22	1.28	1.2425	1.2581	1.2491
דולר אוסטרלי	1	1.08	1.16	1.1209	1.1349	1.1268
דואר דר' צ'אי	1	0.47	0.79	0.7763	0.7860	0.7806
פרנק בלגי	10	—	—	0.4458	0.4584	0.4483
שילינג אוסטרי	10	1.30	1.37	1.3270	1.3436	1.3340
לירה איטלקית	1,000	1.24	1.32	1.2685	1.2843	1.2737

סוף שבוע עם
הארץ
עיתון לאנשים חושבים
כתב זר באחונה
תום שגב מדווח על ספינת המגורשים
טוב שזה קורה/יואל מרקוס
מלחמת השטחים: לקחים ומסקנות/זאב שיף
מסך קטן
מדוע הטלוויזיה שותקת
דוד ארליך
שער ראשון בכאריזמה
ראשי מועצות מקומיות לומדים טלוויזיה
רומן פריסטר
שנגלה
קומונה מוזרה במצפה רמון
נדב לוי
אברהם טל על העדר החלטות ● נדב שרגאי במחנה עופתא ● מרדכי ארציאלי על צוונות ללא מרכאות ● יואב קרני עם יהודים באיובה ● בני לנדאו עם ג'רוף הלר
מקורות מדיניים/עקיבא אלדר ● בכספת נחמיה שטרסלר, יהודה שרוני ויונתן שרמן ● הטלוויזיה של השבוע/הדה בושק
מדורי פנאי חדשים במוסף

"מקום בצמרת"
"מקום בצמרת" – מצעד הפזמונים הישראליים
רשת ג' – קול ישראל – 9.2.88
1. אני חיה לי מיום ליום - ריטה
2. ארבעים - עפרה חזה
3. נפאל - גלי עטרי
4. סלסולים - רבקה זוהר ואלי לוזון
5. סוף לסיפור - יהודית רביץ
6. מסו - מאיר בנאי
7. כמה טוב - בני ברנע
8. תמיד אותו מדבר - רוחמה
9. מה זאת אהבה - ריקי גל ומתי כספי
10. נוסע רחוק - אדם
11. הדגל שלי - עדנת לב
12. ספינת הזכרונות - נתנאלה
13. חתונה - דני סנדרסון
14. ארץ חדשה - שלמה ארצי
15. חסד האהבה - אפי בן ישראל
16. את - אריק סיני
17. בוא נחזור הביתה בשלום - הופה היי
18. כיוון שאין לדעת - יזהר כהן
19. סטע מסוכן - דני רובס
20. כתור אלוהי בשלום דיגיטלי - אלון אולארצ'יק
21. קחי נשימה - אילנית
22. נימור גדול - סי הימן
23. בסוף אמנא אותך - שלום חנוך
24. יחזה בסדר - גידי גוב
25. מינה ירוקה - מיקי גבריאלוב
26. כמו זאבים - סלי בנר
27. ילדו שלי - חיים נחום
28. אמצע החיים - חנן יובל
29. אני מדבר - אסתי כץ
30. נשל גחל - מאיר אריאל
מדשדשים (על סף 30 הגדולים)
31. פרידה - סחר
32. בין ערביים - שלום ברטי
33. שבע - חוה אלברשטיין
34. טיזוק - אריק איינשטיין
35. דוגמנית צמרת - יאס יאס
36. מעכשיו אני שרה לבד - להקת חנה"ל
37. ריבוע - זורון וטנברג
38. האור הוא קצה היפוש - להקה מקומית
39. שיר החבל והולי - משה פרי
40. איזו נכל מסו עגן - מסיחה
"כתוב באוזניכם" — תמונה לשיפוטכם
41. לא לוקח בקלות - אדם
42. אבא הבטיח - דוד הכשר
43. החלום של כל אשה - נסר עולנים
44. כוכב לעורב - צבי לוטר
45. נ.ב. גלי עטרי
46. נוחית ונראה הביבי
47. קשר השתיקה - מאירה קואסיאוקה
48. איזה שמעון - יפה ירקוני (עם הילד קובי סגל)
יוצאו את המצעד
עבודה שחורה - אהוד בנאי (שבוע 11)
שיר אחרי הגשם - יהודה פוליקר (13 שב')
כמו שאתה יודע - גרוליה צנעני (6 שב')
נשברת כולה - רונלי (10 שב')
שבתות וחגים - יהודית רביץ (11 שב' - שבוע אחד בראש)
אדם אחד - ירדנה ארזי (והרים נאון 11 שב' - שבועיים בראש)
רק אתמול - גלי עטרי (11 שב' - שבועיים בראש)
גזור ושלח־אולי תזכה בפרס
בין המשתתפים יוגרלו פרסים
☐1 ☐2 ☐3 ☐4 ☐5 ☐6
☐7 ☐8 ☐9 ☐10 ☐11 ☐12
כתובת: ______
תאריך: ______

טלקס

● „חורשת הנקטפים" לזכר קורבנות תאונות הדרכים

קומץ של הורים ובני משפחה של השתתפו אתמול בטקס נטיעת „חורשת הנקטפים" לזכרם של קורבנות תאונות הדרכים בישראל.

אף איש ציבור או נציג מטעם הממשלה לא כיבד את האירוע בנוכחותו.

בטקס השתתפו תלמידי בית־ספר „ברנר" פתח־תקווה, לזכר חבריהם שניספו באסון חבונים, וכן תלמידי אורט עין־חרוד, ששכלו 8 מחבריהם בתאונה קטלנית שהיתה בכביש הסרגל לפני שנה.

אחרון אגמון מפתח־תקווה ורפי לוי מקיבוץ חפציבה הסירו את הלוט מעל השלט לזכרם של 16 אלף קורבנות תאונות הדרכים שניספו מאז הקמתה של מדינת ישראל. (עתי"ם)

● ישראל מצדיעה לתיירות

משלחת סוכני התיירות מבריטניה המבקרת בישראל בראשותו של נשיאם, ג'ק סנית, החליטה לקיים בנובמבר כנס בירושלים.

בסוף החודש יתקיים שבוע אירועים תחת הסיסמה „ישראל מצדיעה לתיירות", המאורגן על־ידי כל גורמי תיירות, המלונות, סוכני תיירות, משכירי רכב, חברות תעופה ועוד.

לציון הגעתו של התייר ה־18 מיליון יתקבלו על־ידי שר־התיירות זוג מבקרים מארה"ב אשר יזכו לטיפול מיוחד.

יוסף שמי

● נבון יצעד ב„מצעד החיים" מאושוויץ לבירקנאו

השר יצחק נבון הביע את הסכמתו לצעוד בראש המשלחת הישראלית אשר תצעד ביום הזיכרון לשואה ולגבורה ב„מצעד החיים" בין אושוויץ לבירקנאו. על כך מסר אברהם הירשזון, יו"ר הנהלת חידון הגבורה היהודית במלחמת העולם השנייה המארגנת את המצעד.

המצעד ישחזר את נתיב מצעד המוות של רבבות היהודים שהובאו לבירקנאו.

אישים יהודים נוספים מהארץ ומהעולם הסכימו לצעוד ב„מצעד החיים", בו יטלו חלק 2,000 בני נוער מ־100 קהילות בעולם. בין האישים: חתן פרס נובל אלי ויזל, מי שהיתה נשיאת הפרלמנט האירופי סימון וייל, הרב סיר עמנואל יעקובוביץ, רבה של יהדות אנגליה, יו"ר חבר הנאמנים של הסוכנות היהודית, מנדל קפלן ראשי קהילות יהודיות רבות.

יוסף שמי

● 4000 עצים יינטעו בתל־אביב

4000 עצים יינטעו במדרכות ברחבי תל־אביב כדי להוסיף צל על מדרכות העיר בחודשי הקיץ החמים. העצים יינטעו על מדרכות שרוחבן עולה על 2 וחצי מטרים ע"י האגף לשיפור פני העיר של עיריית ת"א־יפו.

„השקענו מחשבה ומאמץ בכדי לבחור את העצים הנכונים יותר", אמר שחר שמואל, מנהל האגף לשיפור פני העיר בעירייה, „כדי לתת שטח צל רחב, עמידות בתנאי הסביבה של העיר ולמנוע פגיעה בחוטי חשמל ומרפסות".

העצים יינטעו החל מחודש זה עד אמצע אפריל, כמות עצים זו היא הגדולה ביותר שניטעה במדרכות העיר בבת אחת בתקופה כל כך קצרה. (שע"ה)

● רעש מטוסים מטריד את תושבי חולון

רעש המטוסים ממשיך להטריד את תושבי שכונת בן־גוריון בחולון. העירייה והדיירים פנו שוב לשר־התחבורה לעשות לצמצום המטרד, המציק במיוחד בשעות ...

פניית עיריית חולון באה לאחר שפניות קודמות של מלר"ן, „אגודה למניעת רעש וזיהום אוויר, לא נשאו פרי.

יוסף שמי

המתנחלים החשודים בהריגת תושב קדום שוחררו בערבות

מאת ניצה ריזמן, כתבת „על המשמר"

שופטת בית־משפט השלום בנתניה אביבה טלמור הורתה לשחרר בערבות של 5,000 ש"ח את יוסי פרבר (48) ושמעון לב (41), תושבי התנחלות קדומים החשודים בגרימת מותו של תושב קדום שבשומרון.

הדיון המשפטי בבקשה לשחררם ערך רקות ספורות. המשטרה לא התנגדה לשחרורם וביקשה בדיקה בליסטית של כלי הנשק ממנו ירו, כדי לקבוע אם המנוח נהרג מתת־המקלע „עוזי" שהיה בידיהם.

פרבר ולב נסעו שלשום לכפר קדום כדי לאסוף שם פועלים. הם נתקלו במחסום אבנים ותושבי הכפר הקיפו את מכוניתם. כדי להיחלץ מההמון נסע נהג הרכב אחורה וירה צרור כדי להרתיע את האנשים. לאחר מכן התברר כי תושב הכפר, עבד אלבסט עבדאללה בן 27, נהרג, וחוקרי המשטרה משערים כי הצרור שירה המתנחל הוא שגרם למותו.

סניגורם של החשודים, עו"ד אבישי שפיגל, טען בבית־המשפט, כי אין מדובר באנשים קיצוניים וכי זהו מקרה מובהק של הגנה עצמית. הפרקליט ציין, כי בין קדומים לכפר קדום שוררים יחסי ידידות והוא ביקש מהשופטת לאסור את פרסום שמם ותמונתם של החשודים כדי למנוע נקמת דם וטרפור המגעים לקיום סולחה בין שני היישובים.

השופטת לא נעתרה לבקשה לאסור את פרסום שמם של החשודים בשל עקרון פומביות הדיון.

נדחתה תביעת הליכוד לקבל את תיק העלייה בסוכנות

ההתמודדות על תיק זה בין נרקיס לגורדון תוכרע היום

מאת יוסף גלילי, כתב „על המשמר"

צוות המשא־ומתן של „העבודה" ומפ"ם בהסתדרות הציונית דחה אתמול את תביעת הליכוד לקבל את תיק העלייה או הנוער וההלוץ בהנהלה החדשה. לחילופין הוצע לליכוד תיק הגזברות או עליית הנוער ושותפות במחלקה להתיישבות, הסברה או קרן היסוד.

נציגי „העבודה" ומפ"ם הסתמכו על הרוב המוחלט שיש לקואליציה החדשה בהסתדרות הציונית המורכבת מ„העבודה", מפ"ם, קורסרבטיבים, רפורמים והקונפדרציה.

נציגי הליכוד איימו כי ישקלו שלא להצטרף אל ההנהלה הציונית החדשה אם לא תתקבל תביעתם. מזכירות חרות תתכנס הערב כדי להחליט בנושא ותודיע את תשובתה לצוות המו"מ המתכנס מחר בבוקר בירושלים.

נציגי „העבודה" ומפ"ם שהתכנסו אתמול בירושלים אישרו את עמדת צוות המו"מ. אם הליכוד ידחה את הצעתם יאויישו התפקידים המוצעים על־ידי נציגי הקואליציה הרחבה ותיקי הליכוד יישארו פתוחים להחלטתו 30 יום.

„העבודה" והליכוד יבחרו היום את מועמדיהם לתיקי העלייה והגזברות בסוכנות, וועדת התייעצות וההסכמה של הסוכנות תתכנס ביום ראשון בירושלים כדי לאשר את מועמדותם.

תוצאות ההתמודדות על תיק העלייה בין אלוף (מיל) עוזי נרקיס, מנהל מחלקת ההסברה בהסתדרות הציונית, לבין אורי גורדון, ראש עליית הנוער, שתיערך מחר בבית ברל, לא יפורסמו עד שתתקבל הסכמת חבר הנאמנים של הסוכנות. על כך מסרה ועדת הבחירות של תנועת העבודה בראשותו של עמרם לוק.

המתמודדים על תיק הגזברות בליכוד הם חברי הכנסת יגאל אורגד, חיים קאופמן וגדעון גדות.

שוטר וחוקרים פרטיים חשודים בהוצאת חומר ממחשב המשטרה

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

שוטר ממשטרת מרחב חיפה ושני בעלי משרד חקירות חיפניים, שהם שוטרים לשעבר, נעצרו אתמול כחשודים בשימוש בחומר משטרתי שהוצא מהמחשב של המשטרה.

השוטר, ברדגת רס"ר, איש היחידה המרכזית של מרחב חיפה, חשוד כי הוציא ממחשב המשטרה חומר והעבירו לרשות שני חבריו, שוטרים לשעבר המנהלים כיום משרד חקירות בחיפה.

החקירה בפרשה זו החלה לפני שלושה חודשים ואתמול, לאחר שנאספו די ראיות נגד החשודים, החליטה המשטרה לעוצרם.

מפקד המחוז הצפוני, ניצב שלמה חרון, אישר את מעצרו של השוטר.

בחיפוש במשרד החקירות תפסו אנשי משטרת מרחב חיפה תיקים ומסמכים רבים שיש בהם חומר מסווג. התיקים נבדקים על־ידי צוות חקירה מיוחד של משטרת מרחב חיפה.

חקירתו של איש המשטרה הועברה למחלקה לחקירות פנים במטה הארצי.

אמש הוחלט במשטרת מרחב חיפה לשחרר בערבות משטרתית את השוטר ואת אחד משני בעלי משרד החקירות לאחר ששיתפו פעולה עם המשטרה. החשוד השלישי יובא ככל הנראה הבוקר להארכת מעצר בבית־משפט השלום בחיפה.

השווה את עו"ד העצני להיטלר ונדון למאסר ע"ת

מנהל בנק בדימוס, מיכאל גביטש (60) מחיפה, נדון אתמול בבית־משפט השלום בעיר לחודש מאסר על תנאי למשך שנה, לאחר שהורשע בשיגור מכתב נאצה לעו"ד אליקים העצני ובו השווה את ראשי התיבות של שמו עם שמו של הצורר הנאצי אדולף היטלר.

הנאשם הובא לדין בפני השופט סלים ג'ובראן. התביעה טענה, כי ב־1985 שיגר הנאשם לפרקליט, המתגורר בגבעת החרסינה שבחברון, מכתב ובו דברי השמצה מגונים ונתעבים, כשהוא הישווה את ראשי התיבות של המתלונן עם שמו של הצורר הנאצי.

הנאשם הודה, כי חרג מתחום הטעם הטוב וכללי הנימוס המקובלים ועל כך התנצל. יחד עם זאת טען, כי עו"ד אליקים העצני הוא, לדעתו, בעל דעות קיצוניות במישור הלאומי וגרם כי הקיצוניות המיטה אסונות על עמים, ובכלל זה על העם היהודי.

לטענתו, הבאתו לדין יש בה משום איום על חופש ההבעה הכתובה והבעת דיעות פוליטיות בכלל וזה בארץ. (עתי"ם)

לשרה,-אדם, ישראלה ותרזה ובני המשפחה

אתכם באבלכם על מות

אבנר

אורית (זיו) ואבי צודקביץ'

עם ברוך ושרה זיו והמשפחה

אנו אבלים על מות האח

אבנר וייזל

ממייסדי תנועת השומר הצעיר בא"י

קיבוץ סער

עם תמר גבעוני והמשפחה

אתכם באבלכם במות האם

חיה ליפשיץ ז"ל

קיבוץ להבות חביבה

לשרה וייזל והילדים

אתכם באבלכם במות האדם והאב היקר

וייזל אבנר

משפחת קארצמר

נפתלי פסיה ונחמה

בפלילים

4 שנות מאסר להורג חברו בגלל כדורגל

ליאור פטרומיליו בן 20 מרמלה נידון אתמול בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב לארבע שנות מאסר לאחר שהורשע בהריגת חברו אילן ביטון במכות אגרוף בגלל סכסוך על כדורגל.

התביעה טענה, כי באוגוסט 1987 התקוטטו פטרומיליו וביטון על ריקע סירובו של ביטון להחזיר לפטרומיליו כדורגל שהתגלגל לידו. כחודש לאחר מכן ראה פטרומיליו את ביטון יושב עם חברו על ספסל ברחוב בן־צבי ברמלה. הוא פנה אליו וביקש אותו לסור לחצר אחורית באחד הבניינים באיזור, שם דרש ממנו לבקש סליחה.

לאחר שביטון סירב התנפל עליו פטרומיליו והכה בו באגרופיו באיזור הצוואר, בחזה ובבטן. כתוצאה מהמכות איבד ביטון את הכרתו במקום ומת מיד לאחר מכן עקב שטפי דם בגוף ובמוח.

במשפט, שנערך בפני השופט אדמונד לוי, הודה פטרומיליו באשמה וטען, כי לא התכוון להרוג את ביטון. אתמול, כאמור, גזר עליו השופט לוי 4 שנות מאסר בפועל. (עתי"ם)

נותרו בלי שיניים ובלי כסף

מאת ניצה ריזמן, כתבת „על המשמר"

פרשת הונאה גדולה של עשרות לקוחות של מרפאות שיניים, שנותרו ללא שיניים וללא כסף, נחשפה ע"י מיפלג ההונאה במשטרת מחוז המרכז ושני אחים, בעלי המרפאה, נעצרו לחקירה. אחד מהם מרצה עתה עונש מאסר בשל עבירות מירמה בכלא מעשיהו.

מדובר בעשרות תלונות של פציינטים שהגיעו לטיפול במרפאות שיניים „כתר 87 א.י. בע"מ" בפתח תקווה בבעלותם של שני האחים. המרפאה פעלה במשך שנה ונסגרה לאחרונה כאשר אחד האחים נעצר.

בעלי המרפאה קיבלו על־פי החשד סכומים הנאמדים במאות אלפי שקלים, עבור טיפול רפואי שלא ניתן. במקרים אחדים שייפו או עקרו את שיניהם של הלקוחות ולא הרכיבו להם תותבות.

בעלי המרפאה נהגו גם על־פי החשד להודיע ללקוחות שהמחאות שישלמו הלכו לאיבוד, בעוד שהם העבירו אותן לצד שלישי, ובינתיים גבו המחאות אחרות במקומן. הם נחשדים בפיזור שיקים ללא כיסוי לעובדי המרפאה ומרפאות אחרות ברשת, וכן לרופאי השיניים שעבדו עבורם ולספקים. אחד מהם מרצה, כאמור, עונש מאסר בכלא מעשיהו, והאחר נעצר לחקירה ויובא היום להארכת מעצרו.

יקירנו

פרופ' **יעקב בהט**

איננו

המתאבלים:

כתו וחתנו:	ניצה וגדעון יובל
בנו וכלתו:	עודד וסוזי בהט
נכדיו:	דיני, יונתן וירדן'לי
גיסו וגיסתו:	יוסף ועדה גילן

ההלוויה תתקיים היום, יום חמישי, כ"ג בשבט תשמ"ח (11.2.88) בשעה 12.00 בצהריים, בבית הקברות בכפר סמיר חיפה נפגשים ליד השער הראשי של בית העלמין

לתמר גבעוני

אנו משתתפים אתך באבלך במות

אמך

גבעת חביבה

צוות הקורס לעברית

לקיבוץ יחיעם ולמשפחה

אתכם בצערכם במות

שלמה רון

יוגבי הגליל

ליחזקאל ואסתי שלומי

משתתפים בצערכם

על מות האב

אברהם

בניכר

קיבוץ רמות מנשה

שמיר חתם על צווי ריתוק לשובתים במערכת הבריאות

עובדי המינהל והמשק: לא נכבד הצווים ● משרד־הבריאות: נותרה רק נקודת מחלוקת אחת במו"מ ● המאמצים לסיום השביתה נמשכו אמש

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים וכתבנו לענייני בריאות

הממשלה מימשה אתמול את איומה והוציאה צווי ריתוק לקבוצות העובדים השובתים במערכת הבריאות.

ראש הממשלה יצחק שמיר חתם אתמול על תקנות שעת חירום לכל העובדים השובתים במערכת הבריאות לאחר מישאל טלפוני בין חברי הממשלה. 12 שרים תמכו בהצעת שר־האוצר משה ניסים להוציא צווי ריתוק ו־10 התנגדו.

האוצר הבהיר אתמול, שצווי הריתוק יוצאו לאותו מספר של עובדים הדרוש כדי לקיים מה שהוא כינה מערכת שירות בריאות חיוני במינימום ההכרחי.

עוד הבהיר האוצר, שהצווים מתייחסים לא רק לעובדי המינהל והמשק, אלא לעובדי מעבדות, מכוני רנטגן, לשכות בריאות, רופאים ועובדי האספקה של משרד־הבריאות.

האוצר ציין, שהוצאת צווי הריתוק נעשתה לאחר שניתנה ארכה למיצוי המו"מ עם השובתים והוסיף, שצווי הריתוק יבוטלו אם העובדים יחליטו לחזור לעבודה תקינה עד הבוקר.

יו"ר ועד עובדי המינהל והמשק בבתי־החולים הממשלתיים הודיע אמש, כי העובדים לא יכבדו את צווי הריתוק.

נקודת מחלוקת אחת

שרת־הבריאות, שושנה ארבלי־אלמוזלינו, הביעה אמש צער רב על החלטת הממשלה, שנערכה במישאל טלפוני, להוציא צווי ריתוק על־פי תקנות שנת חירום לעובדי מערכת הבריאות.

שרת־הבריאות אמרה, כי צער זה, אשר התקבל ברוב של קול אחד בלבד, עלול להחריף את המצב אשר נמצא בשלב עדין. היא ציינה, כי במשך כל היום נעשו מאמצים עצומים מצד ההסתדרות ומצידה להביא לסיום השביתה עוד היום.

ארבלי־אלמוזלינו אמרה, כי נותרה רק נקודת מחלוקת אחת במו"מ עם העובדים, והיא עניין בדיקת המכון לפריון העבודה באשר לתביעת העובדים לפערים בשכר וכתנאי עבודה בינם לבין עובדי קופת־חולים הכללית.

אמש נמשכו המאמצים לשכנע את העובדים לשוב לעבודה תקינה על בסיס של הסכמה ולא באמצעות צווים.

הנהלת משרד־הבריאות תתכנס הבוקר בתל־אביב לדון במצב שנוצר וכן בהיערכות מערכת הבריאות לקראת הבאות.

מזג אוויר

הטמפרטורות הצפויות: ירושלים 14־8, רמת־הגולן 15־3, חיפה 19־6, טבריה 19־7, נצרת 18־6, עפולה 20־5, השומרון 17־4, ת"א 19־8, נתב"ג 18־6, יריחו 21־6, עזה 18־9, באר־שבע 18־4, אילת 23־10. (עתי"ם)

הגרעון המסחרי גדל ב־15% בדצמבר־ינואר

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

הגרעון במאזן המסחרי של ישראל הסתכם בחודש ינואר ב־240 מיליון דולר, על כך הודיעה אתמול הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. סך יבוא הסחורות הסתכם ב־959 מיליון דולר וסך יצוא הסחורות ב־719 מיליון דולר.

הגרעון המסחרי בחודשיים האחרונים היה גבוה ב־15 אחוז מהממוצע בחודשיים הקודמים. הגידול בגרעון המסחרי בדצמבר־ינואר נבע מעלייה ביבוא ב־10 אחוזים, אשר קוזזה חלקית על־ידי עלייה ביצוא ב־8 אחוזים.

היצוא התעשייתי הסתכם בינואר ב־418 מיליון דולר. מהנתונים עולה, שיצוא זה היה גבוה ב־9 אחוזים מהממוצע החודשי באוקטובר ונובמבר אשתקד.

נתונים מפורטים לפי הנושאים מצביעים על עליית היצוא ברוב ענפי התעשייה.

בשני החודשים האחרונים עלה היצוא של ענפי המזון ב־11 אחוז לעומת החודשים הקודמים. בענפי המתכת והאלקטרוניקה נרשמה עלייה של 14 אחוז ובענפי הטקסטיל וההלבשה היתה עלייה של כ־10 אחוזים.

ירידה חדה באבטלה ברבע האחרון של '87

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

ירידה חדה באבטלה נרשמה בשלושת החודשים האחרונים של 1987, כך עולה מנתונים שפרסמה אתמול הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. שיעור המובטלים ברבע האחרון של השנה שעברה היה 5.8 אחוזים, לעומת 6 אחוזים ביולי־ספטמבר, ובין הנשים לכ־6.8.

בין הגברים הגיעה האבטלה באוקטובר־דצמבר ל־4.9 אחוזים, לעומת כ־6.8 אחוזים, לעומת 8.2 אחוזים ברביע השלישי של 1987.

הנתונים על הירידה באבטלה סותרים את הדיווחים על האטה ניכרת בפעילות הכלכלית.

לעומת זאת פרסם אתמול המוסד לביטוח הלאומי, שבחודש ינואר נמשכה העלייה המתונה במספר האנשים שביקשו דמי אבטלה. מלשכת דובר המוסד לביטוח הלאומי נמסר, שעלייה רציפה בתביעות לדמי אבטלה נמשכת מאז נובמבר אשתקד. בנובמבר הגיע מספר דורשי דמי האבטלה ל־20,610, ואילו בינואר הוגשו 21,413 תביעות. לדברי אנשי הביטוח הלאומי חלה עלייה נוספת זמן חיפוש העבודה, בהסתמך על כך שהיתה ירידה של כ־10 אחוזים במספר האנשים שהצטרפו לראשונה למעגל דורשי האבטלה.

יש לציין, כי הסתירה בין הנתונים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לאלה של המוסד לביטוח לאומי יכולה להיות מוסברת על־ידי הפיטורים בתעשיות הבטחוניות ובתעשיה האווירית. תהליך זה התרחש בו בזמן שבמשק כולו נרשמה ירידה באבטלה. מכיוון שדמי האבטלה משולמים לתקופה של 6 חודשים, ייתכן והעלייה בתביעות לדמי אבטלה נובעת מהפיטורים ברביע השלישי של השנה, כאשר חלה עלייה באבטלה, ואנשים אלה עוד נמצאים בשלב של חיפושי עבודה.

הצעה להקים ועדת חקירה פרלמנטרית על דליקת הגז

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר"

ח"כ יאיר צבן (מפ"ם) הניח על שולחן הכנסת הצעה להקים ועדת חקירה פרלמנטרית בנושא דליקת הגז ומוקדי סיכון המוניים בישראל.

„יש חומר רב המבסס את ההאשמה הכבדה, שבאיזור חיפה ובמקומות אחרים קיימים מוקדי סיכון המוניים, בהם עלול להתרחש אסון המוני שיסתיים בעשרות או אף במאות קרבנות ושום דיבורים על פניקה לא ירתיעו אותי מחשיפת המחדלים החמורים הללו. אם יקרה אסון כזה, שום שר בממשלה לא יוכל לרחוץ בנקיון כפיו ולומר „לא ידעתי" — אמר ח"כ יאיר צבן, המשמש גם כיו"ר ועדת משנה מיוחדת של הוועדה לביקורת המדינה לעניין חומרים מסוכנים ורעילים.

צבן אמר, כי היקף המחדלים וחומרתם הוא כה רב, שבלי טלטלה רבתי אין סיכוי להוליל מפנה אמיתי בתחום זה. הוא תבע הקמתה של ועדת חקירה פרלמנטרית, שתקבע אחריות למחדלים החמורים ותסיק מסקנות חד־משמעיות לגבי העתיד.

שר־האנרגיה משה שחל הודיע על תמיכתו בהצעה להקים ועדת חקירה פרלמנטרית.

ועדת החינוך נגד צנזורה פוליטית של יצירות אמנות

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

אל לה למערכת הפוליטית להתערב בתכנית היצירה האמנותית לכל סוגיה, קבעה אתמול ועדת החינוך והתרבות של הכנסת, בתגובה לאלימות שהפכה כחלק מהצגות „סינדרום ירושלים".

לדעת הוועדה, חבר כנסת, כמו כל אזרח, יכול לחוות את דעתו על מחזה זה או אחר, אך לא יותר מכך.

„סינדרום ירושלים" נבחר על־ידי ההנהלה הציבורית והאמנותית של תיאטרון חיפה, במסגרת חגיגות ה־40 למדינה. „מוסדות אלה, ורק הם, מוסמכים לקבוע בענייני רפרטואר ולא שום גורמים פוליטיים חיצוניים", קבעה הוועדה ודחתה מכל וכל טענות ודרישות של חברי כנסת ממפלגות הימין למנוע תמיכה ממלכתית מתיאטרון בשל טעמים פוליטיים.

הוועדה הזהירה „בכל לשון, גורמי ציבור פוליטיים, מפלגות, תנועות או יחידים מפני נקיטת מעשי אלימות (פיזית או מילולית) באולמות או מחוצה להם, כפי שהיה בעת העלאת המחזה בת"א". לדעת הוועדה צעדים אלה גוגדים בתכלית את מהותה של חברה דמוקרטית. „על כל חלקי הציבור בישראל לעשות הכל לחיזוק גישות הסובלנות ההדדית והיכולת לחיות יחד בחברה ותרבות", סיכמה הוועדה.

צבן מוקיע הפניקה סביב הכוונה למיסוי הבורסה

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

השפל בבורסה אינו תוצאה של הכרזה זו או אחרת על הצורך בהטלת מס, אלא תוצאה ישירה למרי בשטחים, טען אתמול ח"כ יאיר צבן.

ח"כ צבן סבור, כי המשבר המדיני הקשה והמיתון המסתמן במשק בעקבותיו מביא את כל מי שעיניו בראשו לנקוט במשנה זהירות בבורסה. הוא תקף את חברי הכנסת הליברלים על שתקפו את הממונה על שוק ההון באוצר, גד ארבל, בגין הכרזתו כי „אין לפסול הטלת מס נמוך על עיסקאות בבורסה".

צבן סבור כי יש להוקיע את החוגים האינטרסנטים ונציגיהם הפוליטיים על הפניקה שהם מעוררים כל אימת שמדובר בהטלת מס על הבורסה.

„ישראל היא המדינה היחידה במערב בה אין מטילים מס על הבורסה, אך ניתן להטיל מס על קיצבאות הילדים. בכוונתנו להיאבק בוועדת הכספים, בדיון בחוק התקציב, בעיוות מרגיז זה", אמר צבן.

אל: הפלסטינים

מאת: מחנה השלום

אל תשלחו בנו את התיבה שילחו אלינו את היונה

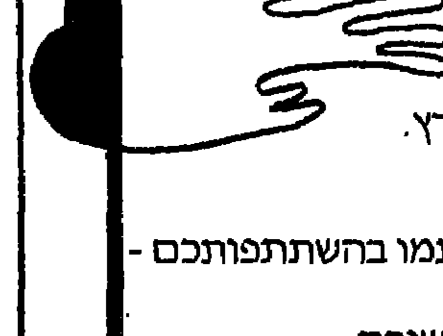

הפיצו את הבשורה כי אתם מוכנים לזנוח את דרך הטרור ולהמיר את שפיכות הדמים ההדדית - בדרך המשא ומתן לשלום מוסכם על יסוד הכרה הדדית בהגדרה העצמית הלאומית של שני עמינו.

בשרו את דבר הסכמתכם להפסיק לאלתר, על בסיס של הדדיות, כל מעשה של אלימות.

רק יחד נשיב את מי המריבה המרים מעל פני הארץ.

רק יחד נשים קץ למערבולת הכיבוש והטרור ונבטיח לעמינו שלום וביטחון.

הודיעו ברבים כי גבולות שיוכרו והסכמים שייחתמו בהשתתפותכם - יהיו סופיים ולא יהוו בסיס לתביעות נוספות.

גם צי של ספינות תעמולה וארמדה של אניות תקשורת - לא יפרצו את חומת החשד והאיבה, ואילו כל ציי העולם כולם - לא יוכלו לחסום את מעופה של יונה אחת הנושאת בפיה בשורה של פשרה ושלום.

שילחו את היונה ומחנה השלום בישראל ישיבנה אליכם ועלה זית טָרָף בפיה.